

TA DOKUMENT PREDSTAVLJA **IZBOR ODZIVOV JAVNOSTI**, KI NASLAVLJAJO VARUHINJO PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV, IN JE NAMENJEN ZGOLJ ZA INTERNO RABO, ZA OBVEŠČANJE UREDNIKOV OZIROMA UREDNIŠTEV RTV SLOVENIJE. NJEGOVE VSEBINE ALI DELOV VSEBIN NI DOVOLJENO UPORABLJATI V NOBENEM DRUGEM KONTEKSTU.

MESEČNO POROČILO O ODZIVIH OBČINSTVA

DECEMBER 2017

povzetek odzivov in odgovorov z izbranimi poudarki, priporočila in mnenja, statistika

Objava na spletnem naslovu www.rtvlo.si/varuh: 11. 1. 2018

Končna redakcija: 10. 1. 2018

Pripravili: Ilinka Todorovski, Anja N. Huš

Poudarki v odzivih in odgovorih ter priporočila za december 2017

Največ odzivov je bilo na napovedano spremembo programske sheme – zamenjavo Kulture in Športa po Odmevih s 1. januarjem 2018, komentar političnih trenj v zvezi s financiranjem zasebnega osnovnega šolstva v Utripu (9. december), sestavo debatnega omizja o fenomenu TIGR v oddaji Panoptikum (29. november), izbor poudarkov iz slovenske zgodovine v dokumentarnem eseju Tu je paradiž! (26. december) in zamik v predvajanju posnetka prireditve Športnik leta (12. december).

Varuhinja je napisala mnenja o umeščanju kulturnih vsebin v programe TV Slovenija, seznanjanju javnosti glede ukinjanja oddaje Polnočni klub, križanju programskih vsebin (Športnik leta), in nalogah nacionalke pri podajanju »resnic« s področja »mejnih znanosti«.

Objavljeni sta tudi odzivni poročili MMC - o komuniciranju z uporabniki spletnega mesta rtvslo.si in Televizije Slovenija – o preglasni glasbeni opremi, ki zmanjša razumljivost govorne vsebine.

Metodološka pojasnila: Od 1. januarja 2017 se pri vodenju dnevnika odzivov upošteva dejanska organizacija RTV Slovenija (programsko-produkcijske enote, organizacijske enote, uredniško-produkcijske enote, vodstvo, programski svet itd.). V poročilu se gledalce, poslušalce, bralce in druge uporabnike RTV podpisuje z začetnicami, razen v primerih uradnih dopisov. V statistiko odzivov se všttevajo vsi pisni ali ustni odzivi, zabeleženi v delovodniku, medtem ko je v mesečnem poročilu objavljen izbor.

KAZALO

TELEVIZIJA SLOVENIJA	4
I. INFORMATIVNI PROGRAM	4
Očitki o neobjektivnosti zaradi sestave gostov	4
O financiranju zasebnega šolstva v Utripu	5
Negativno prikazovanje politične stranke?	7
O vlogi nacionalke pri izobešanju zastav	7
Intervju s Petrom Jančičem	8
Tarča: prehitri podpisi in tviti	9
Odkrito o dnevu samostojnosti	9
II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM.....	10
Kultura po Odmevih: poziv vodstvu	10
Panoptikum/TIGR	10
Uravnoteževanje zgodovine?	13
Maksimilijan in Marija na sporedu prepozno.....	14
Pohvala filmu Gospodar	14
Ponesrečeno kadriranje	14
Tu je paradiž! (odzivi na dokumentarni esej)	15
III. RAZVEDRILNI PROGRAM.....	18
Vikend paket.....	18
Poneumljanje gledalcev	18
Pohvala dokumentarnemu filmu o Desi Muck	19
Silvestrski pozdrav (že videno?)	19
IV.ŠPORTNI PROGRAM	20
Športnik leta z zamudo	20
V. PROGRAM PLUS	21
Zvezdana in županova žena	21
Silvestrovo skozi želodec	22
Ukinitiv Polnočnega kluba?	23
Nacionalka in "resnice" s področja mejne znanosti	24
VI.REGIONALNI PROGRAM – TV MARIBOR.....	25
Dober okus in Dobro jutro.....	25
RADIO SLOVENIJA	26
I. RADIO PRVI.....	26
Več slovenske glasbe!	26
II. VAL 202	27
Dialog ob prazniku	27
MMC.....	27
I. VSEBINA	27

O navzkrižju interesov	27
Kdo dela pri luških gazdah?	28
Dve plati ene zgodbe	29
O astrologiji na spletni strani.....	29
Graja in pohvala.....	30
II. MMC – DOSTOPNOST, STORITVE.....	30
Odzivno poročilo: Ukrepi za izboljšanje komuniciranja z uporabniki RTV vsebin	30
RTV SLOVENIJA	31
I. JEZIKOVNA KULTURA.....	31
Naj bo slovenščina na višji ravni!.....	31
Köln, Trier (kako se izgovarjajo nemška krajevna imena)	32
Napake v televizijskih oglasih	32
Begunec ali prebežnik?	33
II. OGLAŠEVANJE	33
Namesto rokometa... oglasi.....	33
Plastenke v TV-oddajah	34
TV prodaja razburja	35
Med biatlonom... oglasi	35
III. PRILAGOJENI PROGRAMI	36
Ob vremenski ujmi aktiviran protokol za tolmačenje dodatnih oddaj	36
Preglasna glasba!.....	37
IV. TEHNIČNE ZADEVE.....	38
Preglasno in moteče!.....	38
V. VARUHNJA	41
Razprava v Informativnem programu TV Slovenija	41
Predstavitve Svetu delavcev RTV Slovenija	41
Izhodišča za morebitne spremembe delovanja varuhinje.....	41
V medijih	41
Ostalo	41
VI. VARUHNJI V VEDNOST.....	41
Pohvale in nagrada	41
Vprašanje iz Odmevov, 3.11.2017	42
Zahteva na podlagi Zakona o medijih.....	43
PRILOGE	44
Priloga št. 1: O financiranju zasebnega šolstva v Utripu (mnenje varuhinje)	44
Priloga št. 2: Kultura po Odmevih: poziv RTV Slovenija, odziv varuhinje, pojasnilo vodstva	46
Priloga št. 3: Nacionalka in "resnice" s področja mejne znanosti	53
Priloga št. 4: Preglasno in moteče! Odzivno poročilo vodstva TV Slovenija	58
STATISTIKA ODZIVOV	60

TELEVIZIJA SLOVENIJA

I. INFORMATIVNI PROGRAM

Očitki o neobjektivnosti zaradi sestave gostov

Gledalec **J. R.** meni, da je Informativni program TV Slovenija »neobjektiven«. Pri tem je navedel primer oddaje Tarča z dne 16. novembra, kjer ga je zmotila studijska sestava gostov. Tema oddaje je bilo dogajanje, povezano s sirskim beguncem.

»... Tarča je čisti dokaz vašega klananja politiki na oblasti, in nevladnim organizacijam, kako si naj drugače predstavljam, da ste v studijo povabili goste, ki so bili v razmerju 1 proti 7...«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Glede Tarče na kratko pojasnujem, da so bili v razpravo povabljeni predstavniki vseh parlamentarnih strank (razen Desusa, ki je udeležbo odpovedal v zadnjem hipu), da je bila sestava omizja torej maksimalno strankarsko pluralna, zato je tudi vprašanje, kakšna sestava bi po vaših predstavah ustrezala definiciji »objektivno«.

Nataša Rijavec Bartha, urednica oddaje Tarča:

»V osrednji del oddaje smo vabili predstavnike vseh parlamentarnih strank, ker so se predstavniki nekaterih neposredno vmešali v dogajanje v zvezi s prebežnikom, največja opozicijska stranka pa je vložila ustavno obtožbo zaradi napovedi predsednika vlade, kako bo reševal problematiko, ustavna obtožba pa bo kot vedno doslej, najprej v rokah parlamenta. Dogajanje je torej bilo na polju politike. Za nekaj dodatnih pojasnil smo vabili tudi pravnike; ob ustavnem pravniku Matevžu Krivicu, ki je zastopal številne podobne primere v azilnih postopkih, nihče drug od pravnikov, s katerimi smo govorili, ni bil pripravljen sodelovati iz različnih razlogov. Aktivista Blažiča smo vabili naknadno, ko je pozno popoldne na vladi prišlo do preobrata, da bi nam predstavil zadnje informacije o Ahmedu Šamiju. Po vladnem preobratu smo vabili tudi notranjo ministrico, ki pa ni želela sodelovati. Če povzamem – osrednje mesto v oddaji so imeli predstavniki parlamentarnih strank – vabljeni so bili vsi, udeležbo je tik pred zdajci odpovedal DeSUS, na parlamentarna razmerja ustvarjalci oddaj nimamo vpliva.«

Gledalec je bil z odgovorom nezadovoljen.

»V Tarči, ki je bila na sporedu 17. novembra ni imela politika kaj početi in bi pričakoval od vas kod neodvisne politike, da v studijo povabite pravne in ostale strokovnjake, da razložijo gledalcem ali je postopek obravnave begunca potekal v skladu z zakonodajo, in glede na pravnomočnost vseh odločb Višjega sodišča, Ustavnega sodišča, sodišča EU je pač potrebno pravnomočne odločbe sodišč spoštovati in če še imamo demokracijo moramo te pravnomočne odločbe spoštovati tako poslanci (ali pa še posebej oni) kot jaz, vi, begunec skratka vsi državljani RS.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Če prav razumem zapisano, od RTV Slovenija pričakujete, da poslancem Državnega zbora, ki so zakonodajalci v Republiki Sloveniji, prepreči, da bi javno predstavili svoja mnenja, stališča in poglede

na družbeno stvarnost. Menim, da je takšno pričakovanje povsem neupravičeno in neutemeljeno. Seveda pa je vedno mogoče razpravljati o tem, ali bi bilo v neki tematiki bolj smiselno opraviti strokovno ali politično debato. Glede tega kot varuhinja ne morem posegati v avtonomno uredniško odločanje. Urednica Tarče je svojo odločitev o debatnem omizju v konkretni oddaji dobro utemeljila, kot varuhinja temu pojasnilu nimam kaj dodati.«

O financiranju zasebnega šolstva v Utripu

Več gledalcev se je odzvalo na oddajo Utrip, ki je bila na sporedu 9. decembra na TV SLO 1, znotraj te oddaje pa na tisti del, ki se je nanašal na financiranje zasebnega osnovnega šolstva, in sicer v kontekstu uresničevanja ustavne odločbe ter s tem povezanimi političnimi spori. Avtorica oddaje je bila **Mojca Šetinc Pašek**.

“...ostro protestiram zaradi današnje oddaje Utrip, ki jo je v delu o zasebnem šolstvu skrajno ideološko pripravila novinarka M. Pašek Šetinc.” (D. P.)

“Govorim o prispevku v zadnjem Utripu, kjer si je novinarka privoščila natrositi cel kup netočnosti in posplošitev v zvezi s financiranjem zasebnih osnovnih šol. V prispevku se je postavila nad sodstvo (s svojsko razlago odločbe ustavnega sodišča), po svoje prikrojila osnove vsake statistike (pri štetju glasov ustavnih sodnikov), v prispevek stresla vse predsodke, ki jih premore do Katoliške cerkve itd. Ob gledanju prispevka sem dobil občutek, da poslušam predvolilne parole ene od političnih opcij.” (M. Š.)

“Avtorici prispevka na to temo očitam sledeče: iz prispevka je jasno razvidno, da

1) novinarka ni naklonjena financiranju zasebnih šol, kar pomeni, da je pri poročanju PRISTRANSKA.

2) Iz tega sledi, da kot novinarka ZLORABLJA SVOJ POLOŽAJ za VPLIVANJE NA JAVNO MNENJE in se sprašujem, če ni to celo kaznivo, ko gre za medij, kot je nacionalka. Najmanj kar je, razpihuje spor med že tako razdeljeno javnostjo, jača fobijo pred zasebnim in še kaj.” (V. G.)

“V prispevku je veliko napačno navedenih dejstev, pa tudi navajanja neresničnih in neutemeljenih obtožb, ki blatijo naše dobro ime.” (P. D.)

Nekaj pritožnikov se je sklicavalo tudi na članek spletnega portala “Domovina”, ali pa so vsebino članka pošiljali varuhinji.

“V spodnjem prispevku portala »Domovina« so natančno pojasnjene vse napake oz. zavajanja v oddaji Utrip, glede financiranja javnega programa za osnovne šole, po odločbi U.S.” (B. M.)

Varuhinja je pritožnikom, ki so se sklicevali na članek iz drugega medija, ga kopirali ali navajali, med drugim odgovarjala, da vsebin, objavljenih v drugih medijih ne more komentirati. Vsem pritožnikom pa je posredovala svoje poročilo in mnenje o objavljeni programski vsebini, ki vključuje tudi pojasnilo **Mojce Šetinc Pašek**. Poročilo je objavljeno kot **PRILOGA 1** na str. 44. Na tem mestu objavljamo glavne **varuhinjine** poudarke iz poročila.

1) "Menim, da je novinarka spoštovala pravila žanra (in formata) ko je v Utripu žgočo družbeno tematiko predstavila z avtorskimi prijemi."

2) "Menim, da poklicnega komentarka, podanega v avtorskem formatu neke TV-oddaje, ni mogoče označiti za manipulacijo. Prav tako bi bilo neupravičeno pričakovati, da bi novinar v tako kratki formi, kot je Utrip, torej v zelo skopo odmerjenem času navedel sleherno podrobnost in vsa znana dejstva o izhodišču spora, torej o obsegu financiranja obveznega in razširjenega šolskega programa v zasebnih osnovnih šolah ter vsebini ustavne odločbe."

3) "Menim, da je uredništvo Informativnega programa TV Slovenija v obravnavi financiranja zasebnih šol v daljšem časovnem obdobju in v nizu oddaj zagotovilo verodostojno in uravnoteženo podajanje informacij, kot to zahtevata točki 1. 4. in 2.3 poklicnih meril. Menim, da so gledalci v okviru informativnih oddaj pridobili dovolj vsestranskih informacij, da so si lahko o tematiki, ki deli javnost, sami oblikovali svoje mnenje."

Več pritožnikov s poročilom varuhinje ni bilo zadovoljnih.

"S prejetim odgovorom nisem zadovoljen. Ne razumem kako je mogoče, na konkretno pritožbo, odgovoriti tako cinično in podcenjujoče do gledalcev. Sami veste, da vas nisem prosil za komentiranje priloženega prispevka, temveč trditev, ki so bile navedene in sem jih v oddaji zaznal tako, kot številni drugi gledalci in pritožniki. In nesporno je, da so bile nekatere navedbe gospe M.Š.P. v prispevku zavajajoče in neresnične, kar pomeni, da ni mogoče govoriti o kakšnih relevantnih dejstvih. To pa tudi nima nobene povezave s formo komentarja in še manj s profesionalnimi standardi." (B. M.)

"Moja pripomba pa je sledeča: tudi avtorska oddaja mora spoštovati dejstva, kar v primeru tega Utripa ni bilo spoštovano. Saj veste: dejstva so sveta, komentar svoboden." (V. V.)

"Upam, da ne bo nič narobe, če citiram: »Utrip je avtorska oddaja, kjer je forma komentarja omogočena, seveda pa morajo biti navedena dejstva v skladu s profesionalnimi standardi.« (I. G.)

"Tale tema (o financiranju zas. šolstva) pa ni smola le zame, je tudi za Vas. Verjetno ste s takim argumentiranjem in ščitenjem Šetinčeve izgubili na kredibilnosti pri številnih gledalcih." (V. G.)

Primer odgovora **varuhinje**:

"Razumem, da se z zapisanim ne strinjate. Hkrati tudi obžalujem, ker vas moji argumenti niso prepričali. V dobri veri še enkrat zapisujem nekaj misli.

Ne bi se mogla bolj strinjati s skoraj sto let staro sintagmo, s katero opisujemo idealno novinarstvo, in sicer, da je komentar svoboden, dejstva pa so sveta. Ravno zato sem poudarila žanrovsko razliko med Utripom (kjer je dovoljeno tudi komentiranje) ali klasičnim dnevniškim poročilom (kjer to ni dovoljeno). Prav tako sem pri podajanju mnenja upoštevala, da je novinarka izhajala iz dejstev, zapisanih v ustavni odločbi. Drži, ni navedla vsake črke in besede, prav tako v povzemanju kompleksne tematike ni vsakokrat uporabila celotne sintagme "financiranje obveznega programa v zasebnih osnovnih šolah", ampak je to storila samo enkrat, vendar sem prepričana, da so gledalci razumeli, na kaj se nanaša njen tedenski komentar, saj je bil časovno umeščen prav v obdobje, ko se je o tem v sleherni podrobnosti poročalo v ostalih dnevnoinformativnih oddajah. Če dejstva, da je povzemanje in poenostavljanje v podajanju vsebin klasično novinarsko delo, niti ne omenjam.

Narobe bi bilo, če bi novinar namenoma zmolčeval neka dejstva, ki so morda v nasprotju z njegovimi pogledi na tematiko. Menim, da se to v konkretnem primeru ni zgodilo.

Čeprav je to jasno samo po sebi, vseeno dodajam, da **ne gre za enoznačno tematiko**. Če bi bilo tako, potem bi bila ustavna odločba že zdavnaj pravilno razumljena in pravilno uresničena in pravilno uzakonjena, ne pa predmet nenehnih različnih pravnih in političnih interpretacij, strankarskih kupčkanj in tudi ideoloških trenj.

Če strnem in ponovim bistveno iz poročila, ki ste ga prejeli včeraj: **menim, da je Informativni program TV Slovenija v daljšem nizu oddaj - dnevnoinformativnih (Poročila, Dnevnik, Odmevi) in tedenskih oz. pogovornih (Utrip, Tarča) - prikazal praktično ves diapazon stališč, mnenj, interpretacij in pogledov, ki obstajajo o tej tematiki**. Menim, da je komentar tematike v Utripu z dne 9. 12. del tega širokega informiranja javnosti. Med drugim je avtorica naslednjega Utripa (16. 12.) podala povsem drugačno interpretacijo oz. komentar dogajanja. Zopet na podlagi enakih dejstev. **Kot varuhinjo bi me moralo upravičeno skrbeti, če bi v programih RTV Slovenija ne bilo te pluralnosti (če želite: uravnoteženosti), in če bi bili gledalci prikrajšani za informacije (vključno z mnenji in interpretacijami), na podlagi katerih si lahko sami ustvarijo pogled na neko tematiko, kar jim pomaga k družbeno odgovornemu ravnanju.**"

Negativno prikazovanje politične stranke?

Gledalec **A. F.** je menil, da sta bila v Odmevih 8. decembra v dveh temah negativno predstavljena stranka SDS in njen predsednik.

"Imam vprašanja za vas:

1. Ali je javna RTV politično opredeljena, v tem primeru proti politiki stranke SDS?
2. Ali je to normalni standard porocanja-klevetanja nagrajenih novinarjev javne RTV?
3. Ali lahko pričakujem, da bodo pri naslednjih državnoborskih volitvah, sodelovali kot voditelji soocenj, podobno opredeljeni novinarji javne RTV?"

Ker gledalec ni odgovoril na dodatno vprašanje, na kaj natanko se nanaša pritožba, mu je **varuhinja** odgovorila le načelno.

"Pogledala sem si konkretno oddajo (Odmevi, 8. december 2017), in ugotovila, da je bila stranka SDS v oddaji omenjena enkrat (ko je voditelj pripomnil, da bi poslanec Čuš program, kot ga načrtuje za svojo novo stranko, lahko uresničeval tudi v svoji prejšnji stranki), predsednik SDS pa tudi enkrat (ko je voditelj v pogovoru s predsednikom Društva slovensko-hrvaškega prijateljstva omenil, da se je gospod Janša na srečanju s predsednikom HDZ zavzel za dialog, v času njegove vlade pa so bili na mejo pri Muri napoteni specialci). Pri obeh omembah nisem opazila negativne konotacije, ki jo omenjate. Verjetno zato tudi ne razumem vaših treh vprašanj, zaradi česar nanje tudi ne morem odgovarjati."

O vlogi nacionalke pri izobešanju zastav

Gledalka **G. N.** predlaga, da Informativni program TV Slovenija ob praznikih spomni državljane, naj izobesijo zastave.

»v poročilih 26. 12. so omenili, da državljani Slovenije na državni praznik ne izobesimo zastav. Res je, vi pa ste javni medij in bi nas lahko dan pred praznikov v poročilih na to spomnili.«

Pisarna varuhinje:

»RTV Slovenija je javni zavod posebnega kulturnega in nacionalnega pomena, zato je zakonsko obvezan, da spodbuja poznavanje in spoštovanje nacionalne zgodovine, krepí državljansko zavest in dviga državljansko kulturo, da širi in utrjuje slovensko narodno identiteto ter identiteto avtohtonih narodnih skupnosti ter da posebno pozornost posveča razvijanju splošne, jezikovne in politične kulture. Tudi hišni programski standardi, ki se jih pri delu morajo držati ustvarjalci programov, govorijo o širjenju razumevanje slovenske zgodovine, kulture in identitete, tudi z vidika evropske zgodovine in mednarodnih povezav.

V dnevnoinformativnih radijskih in televizijskih oddajah, pa tudi v spletnih vsebinah, so ob državnih praznikih in obletnicah, ki so povezani s slovensko samostojnostjo, redno objavljeni prispevki, ki opominjajo na dogodke iz preteklosti. Ob tem ustvarjalci programov uporabljajo tudi neprecenljivo arhivsko gradivo. Sploh gradivo Televizije Slovenija je izjemnega nacionalnega pomena. Tudi ob nedavnem državnem prazniku, Dnevu samostojnosti in enotnosti, so se osrednje radijske in televizijske informativne oddaje začenjale z vsebinami povezanimi s praznikom.

RTV Slovenija tako sledi zakonskim in hišnim regulacijskim določilom, državljanska zavest pa je, to se verjetno strinjate, tudi stvar vsakega posameznika.«

Intervju s Petrom Jančičem

Gledalca **I. S.** je razburila oddaja intervju, v kateri je voditelj Jože Možina 17. decembra gostil novinarja Petra Jančiča.

»...Izkoriščanje prime time za politični pamflet SDS je pač zadnje, kar bi pričakoval od RTV. Propagiranje knjige za večjo prodajo z asistenco RTV pa dno, ki si ga lahko očitno lahko privoščijo "neodvisen medij". Krivulja v vašem grafikonu gre strmo desno, kar je za neodvisen medij nesprejemljivo...«

Iz odgovora varuhinje:

»Obžalujem, ker do gosta zapisujete tako neprizanesljive besede, ki jih sama težko uvrstim v argumentiran, strpen in kulturn dialog, drugače pa vaših mnenj, sploh o nekakšnih krivuljah, ne morem komentirati.

Lahko zapišem le pojasnilo o formatu oddaje Intervju, v kateri trije voditelji - Ksenija Horvat, Lidija Hren in Jože Možina - z raznolikim izborom intervjuvancev in raznovrstnostjo v avtorskih pristopih v daljšem časovnem obdobju izražajo različna in pogosto tudi nasprotna stališča. Menim, da gre že v izhodišču za oddajo z močno avtorsko noto, z zelo različnimi pristopi v portretiranju oz. upodobitvi ljudi, za tako imenovano mnenjsko pogovorno oddajo, v kateri se sogovornika dopolnjujeta, skozi ta empatičen dialog pa gledalci spoznajo življenjsko pot, življenjski opus ali življenjski pogled in nazor intervjuvanca. Izid knjige je večkrat povod za povabilo v studio. O kakovosti knjig običajno najprej presojuje voditelj oddaj. Sama se lahko o Jančičevi knjigi izrečem, ko jo bom prebrala.«

Odgovor gledalca:

»Žal mi je, da kot varuh ne prepoznate razliko med objektivnim in politično motiviranim intervjujem. Natsavljen urednik iz strani Janševe vlade je propagiral svojo knjigo na račun rtv in to je slabo. Žal mi je če tega ne opazite kot problem.«

Tarča: prehitri podpisi in tviti

Gledalec **M. K.** je imel pripombo na podpisovanje gostov v oddaji Tarča. Gledalec ima težave tudi pri branju tvitov.

»Ko imajo govor gostje oddaje je priimek in koga zastopa se pojavi samo ob prvem nastopu v nadaljevanju pa tega ni več, torej če zamudim začetek oddaje tega podatka ni. pa to ni samo v TARČI isto se dogaja v drugih kontaktnih oddajah. Motijo me tudi twiti ki tako hitro izginejo z ekrana da jih večkrat ne morem prebrati predvsem ,če so malo daljši.«

Nataša Rijavec Bartha, urednica Tarče:

»... goste v Tarči praviloma podpisujemo na začetku in koncu oddaje, v primeru, da gre za širši javnosti manj znane osebnosti pa večkrat. Med oddajo, ko se sogovorniki oglašajo, si posebej beležimo, kdo je že bil podpisan in kdo ne. Pri tvitih se držimo standardne minutaže, pri čemer zaradi nove ureditve, ki je tvite podaljšala, te zdaj grafično predstavljamo v dveh delih.«

Odkrito o dnevu samostojnosti

Gledalec **I. F.** je naštel več oddaj, ki po njegovem mnenju govorijo o tem, da se program TV Slovenija nagiba v desno. Izpostavil je oddajo Odkrito, ki se v okviru Parlamentarnega programa predvaja na TV SLO3. V oddaji 26. decembra, na dan samostojnosti in enotnosti, sta bila gosta zgodovinar Stane Granda in nekdanji železničar Slavko Kmetič. Pritožnika sta zmotili studijska zasedba in ponavljanje oddaje.

»... dva iz istega političnega pola, ki sta znana po svojih kar nestrpnih in tudi manipulativnih stališčih, je vredno sprožitve ustreznega postopka. To oddajo ODKRITO vrtijo neumorno na 3. programu, kar pomeni, da je ponovljena vsaj 2x na dan.«

Iz odgovora voditelja oddaje **Igorja Pirkoviča**:

»Urednik Fabjan je imel pomisleke, češ da je lahko taka sestava narobe razumljena. Logičen pomislek, se strinjam. Naknadno je sprejel moje argumente, saj sem zadevo predstavil v kontekstu, da gosta prihajata v povsem neproblematičnih in specifičnih vlogah. In tako je tudi bilo. Če je kdo 27 let kasneje član neke stranke, je to povsem njegova pravica in ne sme v tem primeru poslabšati njegovega položaja. Če bi sledili pričakovanjem pritožnika, bi prišli tudi do absurdnega položaja, ko bi morali pri gostih predhodno preverjati njihove osebne podatke. Toliko bolj je pritožba nevzdržna, ker kot nedopustno poudarja članstvo v prav določeni stranki. Ironično se sliši, a partitokracije je prav posledica Demosovih prizadevanj, ki je takrat poenotil prebivalce Slovenije. Nič o vsebini, nič o dejstvih...

Oddaja ni bila namenjena polemiki kot je to prevečkrat v navadi na tej televiziji. Polemika za vsako ceno. Filigransko odmerjena uravnoteženost. Gostoma sem pred oddajo posebej odsvetoval polemiko. Ko sta v nekem trenutku omenila ime Slavka Gabra, sem ju ustavil, češ da lahko o tem naredimo drugo soočenje. Oddaja je bila namenjena zgodovinski priložnosti, ki so jo volilni upravičenci izkoristili skoraj z aklamacijo. Gre za svetel trenutek v zgodovini slovenskega naroda in ne priložnost za nestrpnost, sovraštvo in razdor. Iskanje nekoga tretjega samo za to, da bi nastala polemika in ne v duhu dejstva, da bi to pripomoglo informativni vrednosti oddaje, je neproduktivno. V oddaji so bila predstavljena predvsem dejstva in pripoved in spomini gostov so delovali kot dragocen dokument časa.

Če sklenem, oddaja vsebinsko ni v ničemer odstopala od meril in pričakovanj javne televizije, menim tudi da ni bil napaden (ali izzvan) kdo, ki ga ni bilo v oddaji.«

Urednik Parlamentarnega programa **Boštjan Fabjan** je pojasnil zasnovo oddaje in konkretno zasedbo:

»Oddaja Odkrito je redna oddaja (nimamo je le, ko je seja Državnega zbora), običajno polemična, v njej obravnavamo aktualna vprašanja, ki razdvajajo družbo – recimo zakonske predloge, ki so v proceduri in vplivajo na različne deležnike. Občasno pripravimo tudi takšne oddaje, kot je bila ta 26. decembra. (...) Kaj je v tem primeru pluralna zasedba, je zelo subjektivna ocena. Sam bi, kot rečeno, povabil še koga, prav zaradi »pluralnosti«. A oddaja me je prepričala, da to ni bilo potrebno.«

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

Kultura po Odmevih: poziv vodstvu

Varuhinja je prejela pismo pesnice **Anje Golob** glede umeščanja kulturnih vsebin v programe Televizije Slovenije. Poleg tega je varuhinja prejela 25 odzivov, v katerih so ugledni posamezniki in različna društva, kolegiji, združenja izražali podporo pesničenemu pozivu. Poziv oz. peticijo je sprožila programska sprememba, ki jo uvaja PPN 2018, in sicer zamenjava Kulture in Športa po Odmevih.

»Z zapisanim se v celoti strinjamo in tako se pridružujemo zahtevam iz njenega pisma, strinjanje pa je v imenu Društva slovenskih pisateljev izrazil že tudi predsednik društva gospod Ivo Svetina.« (Kolegij direktorjev slovenskih gledališč)

»Skrbi nas normalizacija stanja, ko se kulturne in umetniške vsebine in dejavnosti vse bolj razumejo le kot družbi nepotreben okrasek, namenjen ozkim zainteresiranim krogom ter posledično vse pogostejše ukinjanje zahtevnejših kulturnih vsebin ali izrinjanje redkih obstoječih na rob, v pozne nočne termine.« (Akademija umetnosti Univerze v Novi Gorici)

»Pričakujem, da boste korigirali to kulturi nenaklonjeno programsko politiko.« (B. A. N.)

Poziv Anje Golob, odgovor varuhinje in pojasnilo vodstva RTV Slovenija, ki ga je pripravil pomočnik generalnega direktorja za program in integracijo vsebin Gorazd Slak, so integralno objavljeni kot **PRILOGA 2** na str. 46. Varuhinja je menila, da so pričakovanja javnosti, da bo RTV Slovenija odigrala vlogo osrednje nacionalne kulturne ustavnove upravičena.

Panoptikum/TIGR

Več gledalcev je bilo kritičnih do oddaje Panoptikum o organizaciji TIGR, ki je bila na sporedu 29.11., nezadovoljni so bili predvsem z izbiro gostov.

»Glede na to, da se deklarira Vaša televizija za "javno", bi pričakoval, da ne bo sledila le 1 politični opciji. Nedavna oddaja o Tigru je imela strašljivo levičarski ideološki predznak in vsak, ki je pri sebi vsaj malce pošten, to vidi.« (J. P. E.)

»Za oddajo, predvajano na javni TV, za katero moramo plačevati prav vsi davkoplačevalci, prikazano v jeseni 2017, bi vsekakor smeli pričakovati uravnoteženo svetovnonazorsko zastopanost! Bistveno sporočilo te oddaje je namreč bilo, da Slovenci radi mitiziramo in zato se zgodovinska stroka mora boriti proti poskusom mitizacije vsega. Izjema je, logično, mitizacija NOB, ki pa je dovoljena.« (R. P.)

»Spoštovani, zakaj v oddaji niste povedali oz. ste naklepno? zamolčali sledeče: Prvi oborožen spopad z okupatorjem se je zgodil med Tigrovci in Italijani 13.5.1941 na Mali gori pri Ribnici. Vojaškega poveljnika Tigra je Italijanom izdal predvojni komunisti in poznejši partizanski komandant Tekavc 1.7.1941 so Tigrovci pri Ribnici ustanovili drugo Tigrovsko četo (prva je bila Soška legija), ki so jo 15.7.1941 po navodilih Kidriča »organizacijo Tigr je potrebno uničiti, člane pa vključiti« Tigrovcem ugrabili komunisti. Ribniška četa tako ob svoji ustanovitvi ni bila prva partizanska četa in borci ribniške čete sami sebe niso imenovali partizani in niso bili podrejeni vrhovnemu poveljstvu partizanskih odredov, ki je bilo ustanovljeno par dni prej.« (J. N.)

Živa Emeršič, odgovorna urednica, Kulturni in umetniški program:

»Oddajo Panoptikum 29.11.2017, v kateri smo govorili o organizaciji tigr ob 90-letnici njene ustanovitve smo pripravili na pobudo g. Savina Jogana, ki je menil, da takšna obletnica ne sme iti mimo širše slovenske javnosti neopažena.

Kot goste v studiu smo poleg iniciatorja teme Savina Jogana povabili še tri eminentne strokovnjake, zgodovinarje-raziskovalce, ki se (ali so se) ukvarjajo s temo Primorske v času fašizma, dr. Martho Verginella s FF, dr. Branka Marušiča s SAZU in dr. Bojana Godešo z INZ. Želeli smo povabiti tudi dr. Milico Kacin Wohinz, zaslužno zgodovinarko in raziskovalko tega področja, avtorico prelomnih knjig in študij te teme. Ker se snemanja ni mogla udeležiti, smo jo posneli v Cankarjevem domu med Knjižnim sejmom, enako gospoda Dušana Jelinčiča. Povabili smo tudi zgodovinarja in raziskovalca dr. Borisa Mlakarja, vendar se snemanja ni mogel udeležiti.

Namen oddaje je bil ne samo obuditi spomin na tigr ob njegovi 90-letnici, temveč širši slovenski javnosti zunaj meja Primorske, ki to zgodovinsko gibanje manj ali skoraj nič ne pozna, predstaviti ta pomemben segment narodove zgodovine na njegovem jugozahodnem, primorskem robu. Zato smo se namenoma ognili preveč podrobni faktografiji (pa ne iz razlogov, ki nam jih očitete, da smo jih namenoma zamolčali) in skušali v prvi vrsti podati širšo sliko zapuščine tega pomembnega gibanja skoraj 100 let kasneje, ter njegovega pomena za ozemeljsko in kulturno celovitost slovenskega naroda.

Naši gostje, tisti v studiu in oba posneta, dr. Milica Kacin in g. Dušan Jelinčič, so večkrat poudarili, da je šlo za prvo antifašistično gibanje, da je šlo za primorske, slovenske in (v takratni državi SHS) jugoslovanske rodoljube, ki so prepoznali nevarnost italijanskega fašizma za slovenski narod in so se mu uprli z vsemi sredstvi, ki so jih imeli na razpolago. Za svoj pogum so plačali strahovito ceno, večina s svojimi mladimi življenji.

Povedano je bilo tudi – jasno in glasno – da je politična oblast po l. 1945 odrekla organizaciji odrekla primat prvega antifašističnega gibanja. Njegovo prvenstvo so na osnovi primarnih virov odkrili zgodovinarji in že l. 1990 je izšlo prelomno znanstveno delo o tigru dr. Milice Kacin Wohinz s pomenljivim naslovom Prvi antifašizem v Evropi.

Novejša zgodovinska stroka predstavlja organizacijo tigr kot pionirje patriotskega narodnega boja Primorcev proti fašizmu in v tem duhu so eminentni zgodovinarji v studiu govorili strokovno, vsebinsko pomenljivo in predvsem afirmativno. Prav slednje ocenjujemo kot pomemben presežek TV oddaje, ki se loteva občutljivih tem iz narodne zgodovine.

Zato oddajo ocenjujemo kot korektno zastavljeno in izpeljano v skladu s standardi novinarske stroke in javne RTVS.«

Primer odgovora **varuhinje**:

»Vsekakor pa vam lahko pritrdim v pričakovanju, da mora nacionalna RTV slediti programskim standardom in upoštevati pluralni značaj slovenske družbe, in to v vseh programih, še posebej pa pri vsebinah, ki prispevajo k poznavanju in razumevanju narodove zgodovine. Menim, da je tematike, ki delijo stroko in družbo ali celo poglobljajo delitve, treba obravnavati posebej tenkočutno in z zavedanjem odgovornosti, ki jo ima javna televizija.

Prav tako lahko pritrdim, da je dolžnost ustvarjalcev RTV Slovenija, da pri razgrinjanju kompleksnih tematik poskusijo prikazati najširši možen obseg različnih stališč in mnenj, če ne v eni oddaji pa v nizu oddaj. Posebej pa izpostavljam pomen konteksta, fokusa in žanra, ki morajo biti gledalcu ves čas prezentni.

Menim, da je urednica celovito pojasnila, na kaj je bila osredotočena debata, kaj je bil njen povod in širši kontekst, ter po kakšnih merilih in v kakšnih okoliščinah je bilo sestavljeno debatno omizje. Na podlagi zapisanega se strinjam z mnenjem, da je bila oddaja korektno zastavljena in izpeljana.«

Pritožnik **R. P.** je bil z odgovorom le delno zadovoljen.

»Izbor gostov, ki je gladko ignoriral raziskovalce in organizacijo, ki ima o tej tematiki drugačen pogled, je nedvomno v nasprotju s poklicnimi merili, ki bi morala veljati v programih nacionalne RTV. Kot sem našel zapisano v vaših merilih, velja natančen predpis pod točko 2 o uravnoteženosti sporočanja, ki pravi: „Da bi dosegla uravnoteženost in nepristranskost, mora RTV Slovenija zagotoviti najširši možen obseg izražanja različnih stališč in mnenj. Programi RTV Slovenija morajo biti politično nevtralni, kar pomeni, da novinarji in uredniki ne smejo dajati prednosti določenim političnim in ideološkim stališčem. Predstavitve različnih stališč in mnenj morajo biti poglobljene, zajemati morajo vse njihove razsežnosti in odtenke...“

Ta točka je bila gladko kršena. Ignorirani so bili pomembni raziskovalci prvega antifašizma in Tigra... /../. Novinar in uredništvo, ki je pripravljalo oddajo, je povsem podleglo enemu od društev, ki se skuša ukvarjati s spominom na prvi antifašizem in povsem po njihovem izboru, kar priznava tudi urednica, oblikovalo okroglo mizo.

To je nezaslišano in v nasprotju s poklicnimi merili, ki v nadaljevanju o uravnoteženosti sporočanja v posamezni oddaji (2.3.1.) pravijo: „V posamezni oddaji, ki obravnava za večino sporno temo, je treba predstaviti najširši možen obseg stališč in mnenj o tej temi. Z nepristransko držo novinarja/voditelja je treba poslušalcem in gledalcem omogočiti, da si o zadevi sami oblikujejo sodbo, ki bo temeljila na predstavljenih dejstvih.“

Nič od tega se v tej oddaji o Tigru ni zgodilo. Imenovati za presežek oddajo v kateri je bil izbor gostov opravljen po ideološkem ključu na pritisk ene strani in zreduciran na zagovornike slovenske t.i. levice je nezaslišano.

Končno je prav komunistična ideologija z njenimi slovenskimi nosilci neposredno odgovorna za največ žrtev na strani prvih antifašistov oz. tigrovcev. Sedaj pa se njihovi zagovorniki, kar je bila večina prisotnih na okrogli mizi, še reprezentativno pogovarjajo o tem?!? Seveda je bila oddaja po tej plati zgrešena in po mojem mnenju velika napaka nacionalne RTV.«

Živa Emeršič, odgovorna urednica Kulturnega in umetniškega programa:

»Ne morem se strinjati z vami, da je bila oddaja zasnovana po ideološkem ključu enih in je zato izključevala drugo stran.

Kot sem že napisala v prvem odgovoru, smo v oddajo povabili dr. Milico Kacin Wohinz, avtorico pionirskega dela s tega področja, ki žal odpovedala tik pred snemanjem in ni mogla priti v studio.

Zato smo posneli njeno izjavo, ki je zelo tehtna in relevantna za ocenjevanje odnosa do tigra v preteklosti. Drugi zgodovinar, ki smo ga vabili in končno ostali brez njegove prisotnosti, je dr. Boris Mlakar, nesporna avtoriteta na tem področju.

Zgodovinarjev nismo želeli deliti na »leve« in »desne« in smo bili presenečeni, da se v zgodovinski stroki sami delite na način, ki odseva neproduktivni in škodljivi ideološki razkol v slovenskem družbenem prostoru. Naš namen je bil pripraviti oddajo, ki bo afirmativno predstavila organizacijo tigr ob njeni 90-letnici.

Sodeč (tudi) po pozitivnih odmevih, smo ga v najširši javnosti gledalcev izpolnili.«

Uravnoteževanje zgodovine?

Gledalca, poslušalca in bralca **D. U.** je zanimalo poročanje o polpretekli zgodovini in uravnoteženost, zlati v oddajah Pričevalci in Spomini.

»Na kratko bi vas povprašal, če se vam zdi trenutno ukvarjanje s polpreteklo zgodovino na RTV uravnoteženo. Vem, da verjetno nimate vpliva na programsko politiko, a počasi se mi zdi, da je dovolj pogovorov z ljudmi, ki so se znašli na proti-partizanski strani, nikoli pa ne slišimo pričevalcev grozodejstev, ki so jih počeli okupatorjevi sodelavci. Morda bi lahko opravili tudi kakšne intervjuje žrtev domobrancev. Pravzaprav se mi zdi, da bi bilo po 70 letih morda že čas, da pogledamo naprej in ne več nazaj, če pa že, se je vseeno dobro zavedati, kdo je bil kdo. Kaj menite?«

Odgovorna urednica Kulturnega in umetniškega programa **Živa Emeršič**:

»V vseh oddajah, ki se ukvarjajo z obdobjem tako imenovane polpretekle zgodovine, še posebno obdobja NOB, revolucije in državljanske vojne, si prizadevamo karseda objektivno spregovoriti o tem tragičnem in še vedno v marsičem protislovnem obdobju narodove zgodovine.

Obe nočni pogovorni oddaji Pričevalci in Spomini sta namenjeni temu, da priče teh dogodkov (aktivni udeleženci so že pomrli), pripovedujejo o svojih spominih na ta čas.

Oddaji sta zasnovani kot izrazito subjektivna, človeška in emotivna pripoved s strani intervjuvanca, se pa zavedamo tudi pasti, ki jih takšen pristop prinaša. Prizadevamo si, da bi oddaje tekale brez vidnejših ali močnejših intervencij novinarja, ki pogovor vodi, da bi bile bolj dokumentarne in bolj faktografske, kar bi pripomoglo k njihovi objektivnosti.

V slovenski družbi smo še daleč od konsenza o tem obdobju, duhovi se (še) niso pomirili, postopki za tkim. spravo še vedno potekajo in bodo še dolgo, zato v takšnem družbenem ozračju tudi javna RTVS ne more istočasno zadovoljiti različnim pogledom na to zgodovinsko obdobje.«

Pisarna varuhinje je pritožniku posredovala mnenje varuhinje glede poročanja o zgodovinskih temah iz avgustovskega poročila (str. 8. in 33). Gledalec je nadaljeval polemiko.

»Vsekakor se strinjam z Vami, da strokovno mnenje ne gre tehtati z laičnim le zavoljo ustvarjanja napetosti, če pa v primeru NOB vztrajno prikazujemo le pričevanja strani, ki je sodelovala z okupatorjem, pozabimo pa na osvoboditelje in sodelavce zaveznikov, ki so prikazani izključno kot nekakšni zlobneži, ki so se znašli nad nedolžnimi No, ne zdi se mi prav.«

Maksimilijan in Marija na sporedu prepozno

Gledalec **S. P.** se je pritožil nad terminom predvajanja nadaljevanke Maksimilijan in Marija – igra moči in ljubezni, ki je po njegovem mnenju na sporedu prepozno.

»Ne morem razumeti, kako je mogoče takšno vsebino uvrstiti v termin, neposredno pred polnočjo - na tak način ostanejo namreč vsebine, ki so nam tudi sicer preslabo predstavljene, za mnoge le težko dosegljive. Nadaljevanka si očitno tudi ne zasluži ponovitev, kar je prav tako nedoumljivo - še posebej v kontekstu dejstva, da je nacionalna televizija ob najbolj gledanih teminih polna oddaj za generiranje slaboumja gledalcev ("Kdo bi vedel" ...), preko dneva pa tudi reklam. Te so - po mojem mnenju - odveč že same po sebi, še bolj pa na nacionalni televiziji. Vsebina reklam in proizvodi, ki jih reklamirajo, pa si itak ne zaslužijo komentarja.«

Bernarda Grum iz Uredništva tujega programa:

»Ponovitev bomo predvajali, a datum še ni določen. Vsekakor pa je nadaljevanka Maksimilijan in Marija taka, da zahteva oznako 12+, zato ne more biti na sporedu pred 20. uro.«

Iz odgovora **pisarne varuhinje**:

»Naj dodatno pojasnimo, da varuhinje nima pristojnosti glede oblikovanja programske sheme ali pristojnosti poseganja vanjo, lahko pa seveda vaše sporočilo, kot mnoga druga, ki se nanašajo na programsko shemo, prenese pristojnim, tudi kot priporočila pri oblikovanju letnega Programsko-produkcijskega načrta. To je storila tudi v primeru oblikovanja načrta za prihodnje leto, kjer je kot nevtralgično točko televizijske programske sheme, ki se kaže skozi odzive gledalcev, izpostavila tudi uvrščanje oddaj v pozne ure.«

Pohvala filmu Gospodar

Gledalka **M. P.** je pohvalila film Gospodar, ki je bil na TV SLO2 predvajan 28. decembra.

»Hvala in pohvala uredništvu, da tako pozorno izbira kvalitetne filme, s tem pa nam ljubiteljem bogati večere.«

Ponesrečeno kadriranje

Gledalko **D. G.** je zmotila oddaja Umetnost igre o režiserki Mateji Kolečnik.

»Namreč: pogledajte si oddajo, in mi povejte, kolikokrat ste lahko med pogovorom videli uspešno režiserko Matejo Kolečnik v obraz, v njene oči, ki običajno govorijo enako kot besede? Sami profili, zatilje in debeli črni okvirji očal! V ozadju pa moteče premikanje letal, pri čemer je bilo v prvi polovici oddaje videti, kakor da gre za reklamo za Easy Jet, ne pa za pogovor o gledališču in režiji. Nehote sem pomislila, kakšno krivico ste naredili gospe Kolečnik, ker je sploh niste pošteno pokazali. In ker ste je posedli na tisto okensko polico. Kar je povedala, pa je motilo ozadje. Pomislila sem, na neravnovesje z voditeljico, ki ste jo vso naličeno - kot vedno - pokazali, kako se sprehaja v ogromnem studiu, večkrat, od blizu in od daleč, čeprav bi morala biti junakinja gospa Kolečnik, ki jo resnično redko vidimo, in ki je bila tudi v naslovu oddaje (in v sporedih).«

Odgovor avtorice oddaje **Marjane Ravnjak**:

»Moj prvoten namen je bil, da bi oddajo o prodoru Mateje Kolečnik na tuje gledališke odre posneli v Berlinu, na septembrski premieri »Nič od mene« v Berliner Ensemble. Ker za pot v hiši ni bilo denarja, smo jo posneli doma. V vsebinskem pogledu sem prav na to oddajo še posebej ponosna, saj sem bila prva in edina, ki sem v slov. medijskem prostoru spregovorila o tako pomembnem uspehu režiserke Mateje Kolečnik na avstrijskem / Josefstadt na Dunaju / in nemškem odru. / Residenz Theater in Berliner Ensemble/. Za oddajo sem v strokovnih krogih in širše prejela številne pohvale, celo Mladina je pisala o tem.

Glede na to, da vaše pisanje ne zadeva vsebine, ampak režijo oddaje, vam sporočam, da je izbor lokacij snemanj, kadriranje intervjujev, postavitve v studiu,... v rokah režiserke Jasne Hribnik, ki ji popolnoma zaupam, in ji prepuščam vizualizacijo oddaje.

Povod za to, da smo snemali na Brniku, ni bilo samo dejstvo, da je Kolečnikova stalno na poti in, da ji je Brnik zelo domač, ampak tudi to, da se je drugi del oddaje tematsko navezoval na letala. Posneli smo študij nastajanja uprizoritve drame Teror nemškega dramatika Ferdinanda von Schiracha, ki so jo pripravljali na odru PG v Kranju, govori pa o teroristični ugrabitvi letala, njegovi razstrelitvi in etični odgovornosti pilota.

Studio je sestavni del oddaje, kar velja za vse naše avtorske oddaje v Kulturni redakciji.

Vsak je edinstven, žal mi je, če vam moja fizična pojavnost ni všeč, in prav tako ne gibanje.

Veličina tolerance je prav v tem, da sprejmemo in dopustimo drugemu- tudi javni osebi, ki je pred kamero še posebej na udaru- da je to, kar je. Hvaležna sem za to, kar sem, in prav tako tudi vsem gledalcem, ki me sprejemajo.«

Tu je paradiž! (odzivi na dokumentarni esej)

Varuhinja je prejela več odzivov (telefonskih in pisnih) na dokumentarni esej Rosvite Pesek z naslovom Tu je paradiž!, ki je bil 26. 12. objavljen na TV SLO1. Ob eni pohvali so bili vsi drugi odzivi kritični. Gledalce je zmotilo predvsem domnevno pristransko prikazovanje zgodovine. Pritožniki so posredovali tudi povezave na kritične odzive v Večeru (avtorica Svetlana Slapšak) in portalu Fokusfokus (avtor Marko Crnkovič).

»O oddaji TU JE PARADIŽ, si je avtorica scenarija dovolila dve veliki nekorektnosti, ki bi jima lahko rekli briljantni manipulaciji, čeprav ni spregovoril najlepši kapnik jame-BRILJANT.

Prva je seveda klasično nabijanje o "komunističnem nasilju", pri čemer se vedno zamolči dejanski in časovni kontekst. Niti besede namreč ni o kolaboraciji z okupatorjem že ob njegovem prihodu, niti besedice o nepotrebnih in skrajno servilnih hvalnicah okupatorju, ki jih je izrekel škof Rožman. Prav tako nobene besede o predaji podatkov okupatorju, čemur so sledile aretacije komunistov in drugih pripadnikov OF. Rosvita PESEK, ki zelo dobro pozna sosledje dogodkov v letu 1941, to enostavno zamolči in likvidacije sodelavcev okupatorja označi s komunističnim nasiljem, ki ga je zaznal kapnik v Postojnski jami.

Druga, prav tako huda manipulacija je prikaz spektakularne in sila pomembne akcije partizanov v Postojnski jami, ki je najbrž rešila nekaj tisoč življenj naših rodoljubov, saj nemci niso brez goriva mogli izvesti ponovne ofenzive kot partizansko barbarstvo nad jamo.« (I. F.)

»Da ne bom samo kritiziral, moram pohvaliti oddajo o Postojnski jami s Rosvito.« (J. C.)

Avtorica Rosvita Pesek je odgovorila na več konkretnih pritožb, v nadaljevanju je nekaj primerov.

(Iz pritožbe Območnega Združenja borcev za vrednote NOB): »Naslednji dan po predvajanju se nam je oglasilo več naših članov, ki so izrazili razočaranje nad tem filmom, in nas prosilo, naj izrazimo ogorčenje nad takim prikazovanjem dogodkov iz naše polpretekle zgodovine. Menimo,

da je prikazovanje naše skupne zgodovine, kot si ga je privoščila ga. Pesek, izkrivljeno in daleč od objektivnega novinarskega dela. Ne moremo razumeti, da si je Televizija Slovenija, javni medij, ki ga vsi financiramo, dovolila tako manipulacijo. Naj izmed vrste sporno prikazanih dogodkov navedemo samo dva konkretna primera.

Avtorica navaja, da je Slovenija s pariško mirovno pogodbo izgubila Gorico. Slovenija ni nikoli izgubila Gorice, ker je nikoli ni imela. Gorica je bila mesto v Avstro-ogrski monarhiji, potem mesto v Kraljevini Italiji in po letu 1947 v Republiki Italiji. Je pa res, da je z novo mejo zaledje Gorice, ki ga je osvobodil IX. korpus NOV Slovenije maja 1945, postalo del Slovenije in hkrati ostalo brez svojega središča. Zato se je začela gradnja Nove Gorice. In drugi primer: po vojni je bila naša domovina razdejana, pa še zelo resen spor zaradi zahodne meje je imela z zavezniki. Zato je bilo prebivalstvo na robu lakote, ki jo je nova država poskušala reševati na vse mogoče načine, tudi take, ki so bili za nekatere lahko boleči. V filmu poudarjati to kot splošno razočaranje nad oblastjo je skrajno nekorektno.

Na žalost je avtorica iz filma izpustila pomembno zgodovinsko dejstvo, ustanovitev prve slovenske vlade v Ajdovščini, maja 1945.

Dopuščamo možnost, da se bo avtorica izgovorila na avtorsko svobodo, kar je njena pravica. Ne glede na to pa pričakujemo, da bo RTV Slovenija kot ustanova, ki deluje v javnem interesu, ustrezno ukrepala in javno demantirala sporne dele filma oziroma se od njih javno distancirala.«

(Iz odgovora avtorice Rosvite Pesek): »Debatirati o tem, ali smo izgubili Gorico ali ne, zato ..«ker je nikoli nismo imeli«, ni najbolj produktivno početje. To je podobno kot bi debatirali o tem ali smo »izgubili« Trst, ki je bil še pred vojno mesto z največ slovenskega prebivalstva, ali ne in ali je izraz »izgubili« pravilen. Govorimo pač o narodnostnih mejah, tj. mejah kjer je živel slovenski človek, ne pa o tem kateri državni tvorbi je kaj pripadalo. Če je Gorica pripadala Kraljevini Italiji, tako kot tudi Postojna, ki je bila v središču filma, to še ni nobeno zagotovilo ali opravičilo, da nova povojna oblast in državljani FLRJ niso upravičeno pričakovali, da jim bo to ozemlje po osvoboditvi tudi pripadlo. Pa jim ni, žal.

O načinih reševanja povojne stiske oblasti je bilo veliko povedanega, kot tudi ukrepov oblasti, ki so to stisko še povečevali. Od UNNRE do prisilnega združništva, kot tudi o razočaranju nad ukrepi novih oblasti. Ne vidim utemeljenosti za očitek o nekorektnosti, saj je bilo v isti sapi povedano tudi kaj je pomenila agrarna reforma, prve oblike zdravstvenega zavarovanja, prvi regresi ipd. Skratka. Dokumentarni esej je bil narejen ob recenzijskem pregledu in z vsem novinarskim in zgodovinskim znanjem, ki ga premorem. Kritike pa vedno z zanimanjem preberem, če so negativne pa poskušam na kratko odgovoriti.«

(Iz pritožbe M. Ž): »Če je gospa želela dodati še kakšen kamenček k delitvi in razdvojenosti prebivalcev Slovenije, ji je to vsekakor uspelo in je zmagala. Ko je namreč navajala 15.000 pobitih Slovencev s strani komunistov in pri tem tudi ostala, jo je očitno zapustila zdrava pamet. Da ne bo pomote. Tem navedbam ne nasprotujem, nasprotujem pa objektivnosti prispevka, ker istočasno ni navedla z ustrezno fotografsko podlago tudi prisege bele garde in domobrancev Hitlerju na Plečnikovem stadionu, zatem pa števila zaklanih Slovencev s strani domobrancev, Črne roke, križarjev, ki so še nekaj let po vojni vdirali v Jugoslavijo in morili in sabotirali in drugih sovražnikov slovenskega ljudstva. Še dodatno, da ne bo pomote. Tudi moj stari oče je bil žrtev Udbinega Puklastega Mihe leta 1945, pa se zato kljub temu ne mislim spuščati na tak nizkoten nivo, kot se novinarka Pesek s svojo neobjektivnostjo.« (M. Ž.)

(Iz odgovora avtorice Rosvite Pesek): »Gotovo so vojne najbolj tragičen del naše preteklosti. Tako prva kot druga. In nenazadnje tudi obrambna vojna za Slovenijo, ki smo jo tudi sami doživeli. V prvi svetovni vojni je za dožemanje teže spopadov »poskrbel« vojak s svojim pismom domov. V drugi svetovni vojni je za »dožemanje teže« spopadov poskrbela pesem Pisma podkrepljena s podobo žene na grobu in izpostavljenostjo bratomorne vojne. In nazadnje še s svojo »vojno«, ki so jo zaradi eksplozije bencina doživeli tudi kapniki v enem naših največjih naravnih biserov - v

Postojnski jami. Menim, da je bilo vojniam in njihovi tragiki namenjenega povsem dovolj prostora, ni pa mogoče zanemariti – na račun vojne – tudi preostalih dogodkov, recimo v Jugoslaviji, ki so 45 let krojili življenje Slovenk in Slovencev.

Med PO-vojne dogodke pa žal sodijo tudi poboji dejanskih in namišljenih »sovražnikov ljudstva«, prešteli pa so jih na Inštitutu za novejšo zgodovino. Tako da nimam nobene slabe vesti, tudi nizkotno in neobjektivno se ne počutim.

Nasprotno, na oddajo sem ponosna. Pripravljala sem jo debelo leto, scenarij je bil dan v recenzijo in menim, da je to moj življenjski projekt na TVS. Škoda, da tega niste prepoznali.«

(Iz pritožbe **V. G.**): »Pricakoval sem ga z veseljem, a na koncu sem ugotovil, da gre za tipicno SDS propagando: kar je "dobrega" preskoci, kar je "slabega" povdari.

Prispevek me bolj spominja na italijanske srednjesolske ucbenike 18. in 20. stoletja. Tako boste npr. o fojbah prebrali na 5 straneh, o njihovih koncentracijskih taboriscih (kamor je koncalo mnogo Slovencev) pa niti stavka. Saj dejstev ne zanikajo, a tudi omenjajo jih ne!

Na podoben nacin je bila izbrana vsebina za omenjeni prispevek. Zal!«

(Iz odgovora avtorice **Rosvite Pesek**): »Kadar sem 200 letna zgodovina »stiska« v 50 minutni esej se veliko dogodkov preskoči. In malo izpostavi. Izbor je vedno subjektiven. Prisposobe o italijanskih ucbenikih pa nisem dobro razumela. Če je hotel spoštovani gledalec povedati, da sem italijansko nasilje nad Slovenci v času Kraljevine Italije preskočila oz. minimalizirala, ne morem drugega svetovati, kot naj si oddajo pogleda še enkrat. Nasilju nad Slovenci, prepovedi jezika, cerkvenih procesij, petja, po-italjančevanju sem res veliko govorila.

Tovrstna zlagana pisma z neupravičenimi očitki zato zavračam in ne morem mimo tega, da jim pripišem drugačen namen, kot je poštena kritika naših gledalcev, ki je vedno dobrodošla.«

Širše pojasnilo je podal **Andraž Pöschl**, urednik Dokumentarnega programa:

»Zahvaljujemo se za poslana vprašanja, pripombe in mnenja, ki so jih poslali gledalci. Scenaristka Rosvita Pesek je na njih natančneje že odgovorila, sam dodajam še, da gre za žanr dokumentarnega eseja, ki je nastal v sodelovanju med avtorico iz Informativnega programa TVS in uredništvom Dokumentarnega programa. Gre za dokumentarni princip, ki se je v svetu razvijal od polovice 20. stoletja naprej, pri produkciji pa izstopa avtorjev pogled na izbrano tematiko, ta pa je lahko bodisi intrigantna človeška usoda ali pa vprašanje s področja okolja, zgodovine ali sodobnih fenomenov. V tem primeru je šlo za izviren avtorski preplet tako zgodovine kot v zadnjem poglavju tudi sedanjosti. Največja težava seveda je, da smo morali to vizijo utiriti v 50-min formo, dolžino domačega osrednjevečernega dokumentarnega termina. S tem je žal, kot opažajo gledalci, odpadlo kar nekaj zgodovinskih poglavij iz 200-letnega zgodovinskega pregleda. Razumem gledalce, ki menijo, da vsa dejstva niso bila izpostavljena, a to žal z avtorico ni bilo mogoče. Projekt, ki je zajel veliko več podatkov in je bil tudi produciran v Kulturnem in umetniškem programu TV Slovenija, je dokumentarno-izobraževalna serija Dnevnik nekega naroda. A moramo razumeti, da je šlo v omenjenem projektu za kar 7 delov po 50 minut. Kot urednik pa sem od samega začetka tega projekta med drugim vztrajal pri tem, da je navkljub izhodiščni avtorski svobodi, princip predstavitve posameznih poglavij/obdobij predstavljen tako, da so v vsakem izmed njih navedene tako pozitivne kot negativne plati. Za pomoč pri pregledovanju besedil pa smo prosili tudi strokovnjake s področja zgodovine.«

Nekaj gledalcev je zanimalo, zakaj si oddaje ni bilo mogoče ogledati v ponovitvi, čeprav je bila v sporedih napovedan za 28. januar, in zakaj ni dostopna v spletnem arhivu RTV4D. Urednik Dokumentarnega programa **Andraž Pöschl** je pojasnil, da bo oddaja ponovljena in v spletnem arhivu dostopna takoj, ko bodo formalno urejene vse avtorske pravice za ponovno predvajanje.

III. RAZVEDRILNI PROGRAM

Vikend paket

Gledalka **M. M.** je nezadovoljna z oddajo Vikend paket.

»Zelo moteče je, da voditelja in gostje govorijo eden čez drugega, si skačejo v besede, občutek imam, da je oddaja namenjena sama sebi, ker se v glavnem oni zabavajo in za(je)bavajo med seboj - v glavnem nezanimivo, negledljivo, v elitnem času programa. In pa ponovitve. Slovenski pozdrav v soboto zvečer, Slovenski pozdrav v nedeljo ... razvedrilni program ne opravičuje svojega imena.«

Odgovor odgovornega urednika **Maria Galuniča**:

"V oddaji Vikend paket vsak teden izberemo za komentatorje take teme, ki omogočajo sproščeno in duhovito razpravo. Ker gre za razvedrilno oddajo, za komentatorje povabimo res zgovorne in duhovite goste, ki so pripravljeni iskreno in iskriivo sodelovati v razpravi, a morda kdaj v sproščenem vzdušju pozabijo na vpljudno medsebojno komunikacijo. Svojo vlogo v takih primerih profesionalno opravita voditelja oddaje, ki poskrbita za ustrezno interaktivnost med obema prizoriščema v studiu in potek oddaje po v naprej določenem scenariju. Ne morem pa reči, da je celotna oddaja prežeta s tovrstnim komuniciranjem, to preprosto ne drži.

Oddaja se lahko pohvali z izjemno dobro gledanostjo, saj v povprečju oddajo gleda skoraj 150.000 ljudi, kar je odličen rezultat, saj kaže na to, da so oddajo gledalci sprejeli in jo vedno znova nagradijo z visokimi odstotki gledanosti.

Res je, da oddajo Slovenski pozdrav ponavljamo ob nedeljskih popoldnevih po kmetijski oddaji. Ta praksa velja v naši shemi že vrsto let, saj se je pokazala za odlično potezo. V obeh terminih je oddaja odlično sprejeta in ni razloga, da bi to odločitev spremenili."

Poneumljanje gledalcev

Gledalka **M. D.** meni, da program Televizije Slovenija, sploh razvedrilne oddaje, poneumlja gledalce.

»Kakovost kvizov Vem in Taksi je na zelo nizki ravni, pa še ju nenehno ponavljate.

V Oddaji Dobro jutro naj bi ob četrtnih gosti žrebali vprašanja, vendar je očitno, da so vnaprej pripravljena. Malo več iznajdljivosti pri zavajanju gledalcev, če to že morate početi, bi lahko imeli. In v zadnji oddaji Kdo bi vedel, so bili odgovori tekmovalcev neverjetno pravilni. Če ima gledalec le malo soli v glavi, podvomi tudi, ali bo šel nabrani dobrodelni denar med oddajo res v prave roke, če povsod drugod zavajate.

Včasih je bila RTV Slovenija elitna, zdaj jo v mogočem prekašajo komercialne televizijske hiše. Vse to poneumljanje na TVS je dokaj blizu resničnostnim šovom, mi pa še kar ponižno plačujemo naročnino. Le kdaj se bomo uprli?«

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa na TV Slovenija, **Mario Galunič**:

»Glede oddaje Vem! in Taksi lahko zapišemo, da ju je morda potrebno pogledati v okviru žanra, ki ga predstavljata. Gre za t. i. TV igrice ("game show") in ne za resna kviza. Njun namen je pritegniti čim širši krog gledalcev pred ekrane pred začetkom osrednje informativne oddaje in oddaji Vem to še zmeraj zelo dobro uspeva. Vprašanja so skrbno izbrana in predvsem omogočajo, da lahko gledalci doma sodelujejo, preizkušajo svoje znanje, spomin, srečo. To je mogoče samo tako, da so

vprašanja različnih težavnostnih stopenj. Ko bomo zmogli producirati (za)resen kviz znanja, bodo vprašanja seveda drugačna.

Sicer pa vam lahko zagotovimo, da so pravila naše dobrodelne oddaje Kdo bi vedel bila identična kot v vsaki drugi. Veseli smo bili, da smo zbrali veliko denarja in pri tem smo se povezali z ZPMS, organizacijo, s katero dolgo sodelujemo in ki ima razvite mehanizme, s pomočjo katerih denar pride v prave roke. Naši gledalci so v 4 oddajah dobrodelnega vikenda zbrali skoraj 40.000 evrov in tako osrečili 10 družin v stiski.«

Iz odgovora **pisarne varuhinje**:

»Obžalujemo, da ste razočarani nad RTV Slovenija. Poslanstvo javne radiotelevizije zagotovo ni »poneumljanje gledalcev«, ki ste ga omenili. Nasprotno. RTV Slovenija je zavezana k zagotavljanju verodostojnih in nepristranskih informativnih oddaj, kakovostnih izobraževalnih oddaj, kakovostnih otroških oddaj, promoviranju znanosti, k širjenju razumevanja slovenske zgodovine in tako naprej. V okviru Kulturnega in umetniškega programa na TV Slovenija, ki jo izpostavljate, nastajajo denimo izobraževalne oddaje o znanosti in izvrstni dokumentarni filmi. Za izpolnjevanje zavez do javnosti si mnogi profesionalni ustvarjalci radijskih in televizijskih programov ter spletnih vsebin, verjemite, izjemno prizadevajo. Upamo, da boste morda v prihodnosti v ponudbi programskih vsebin RTV Slovenija našli kakšno, ki vam bo všeč.«

Gledalka je odgovorila v spravljivejšem tonu.

»No, kakorkoli, naj bo, če zbiramo denar za dobre namene. Seveda pa z odgovorom gospoda Galuniča nisem povsem zadovoljna. Prav njegov kviz Moja Slovenija je vse očaral, potem pa je šlo le navzdol. Igrajmo se torej še naprej s ponovitvami in nastavljenimi vprašanji (npr. v četrtkovi oddaji Dobro jutro?) Sicer mi je oddaja Dobro jutro zelo všeč.

Tudi poučne oddaje z veseljem spremljam. Res so kakovostne. Moja novoletna želja je tudi, da ne bi ukinili oddaje Polnočni klub, kakor napovedujejo mediji. Vse pogovorne oddaje me zelo zanimajo.«

Pohvala dokumentarnemu filmu o Desi Muck

Gledalka **M. P.** je pohvalila dokumentarni film o Desi Muck.

»Rada jo imam, zato sem bila resnično vesela, da ste na RTV posneli in nam odstranili pogled na to zanimivo osebo.«

Silvestrski pozdrav (že videno?)

Več gledalcev se je po telefonu pritožilo nad oddajo Silvestrski pozdrav, ki je gledalce pospremila v novo leto. Zatrjevali so, da je bila oddaja »že videno«, »nezanimivo in nezabavno«, ali pa, da so se počutili, kot da jih nacionalka podcenjuje. Gledalec **M. V.** pa je zapisal:

»Prosim, odresite nas tovrstnih silvestrskih oddaj. Kot redni gledalec TvSlo sem sicer vaje nivoja zabavnih oddaj, ampak letosnji silvestrski koncert je pa res nekaj obupnega.«

Odgovor odgovornega urednika Razvedrilnega programa TV Slovenija, **Maria Galuniča**:

»Tudi za letošnjo silvestrsko noč smo pripravili posebno izdaje oddaje Silvestrski pozdrav. V začetku decembra smo v mariborski dvorani Tabor posneli oddajo Silvestrski pozdrav in v njej

gostili na desetine izvajalcev zabavne in narodno-zabavne glasbe. Ekipa se je potrudila po najboljših močeh naredila štiri ure odličnega programa, v kateri so nastopali tako rekoč vsi popularni izvajalci, ki so se na dan snemanja lahko odzvali povabilu. Oddaja je bila pri gledalcih zelo dobro sprejeta, saj so jo nagradili z izjemno gledanostjo. Seveda pa se zavedamo, da z eno samo oddajo ne moremo zadovoljiti vseh okusov in pričakovanj naših gledalcev, želeli pa smo navdušiti večino tistih, ki na najdaljšo noč spremljajo TV program. Morda bomo kdaj v prihodnje imeli na voljo več produkcije in seveda več sredstev, da bomo lahko za praznični program pripravili več različnih oddaj za različno občinstvo. Tudi sami bi si to želeli. Žal letos temu ni bilo tako. Seveda pa se bomo potrudili da bo med letom naš program kar se da pester in da boste v njem našli tudi kaj zase..«

IV. ŠPORTNI PROGRAM

Športnik leta z zamudo

Veliko odzivov je bilo zaradi zamika v predvajanju posnetka prireditve Športnik leta 12. decembra; pritožniki so se čudili, zakaj je nacionalka neposredno prenašala nogometno tekmo, ne pa Športnika leta.

»Na drugem programu trenutno gledam tretje razredno tekmo v nogometu v katerem ni niti enega SLOVENSKEGA ŠPORTNIKA namesto podelitve, ki sedaj poteka. Sramota ste za nacionalno televizijo. Škoda, da še obstajate in, da ste samemu sebi namen, ker programska shema je že več let katastrofalna, sploh športna. Je pa res, da vsaj gostilne okoli vaše hiše dobro živijo in služijo. Športnik leta je enkrat na leto. Poklon vsem slovenskim športnikom, ki so naše ime ponesli po svetu in nas skozi leto razveseljevali. Da se poklonimo njihovim rezultatom, težkemu garanju, odrekam. Vi pa predvajate nogomet med dvema nepomembnima ekipa, ker je pač podaljšek. Z dvema besedama : NACIONALNA KATASTROFA.« (G. Z)

»Je že kdo od vas slišal za fusbalska kluba Gremio iz Brazilije in Pachuca iz Mehike? Jaz ne in čeprav sem izrazito fusbalsko neizobražen, verjetno tudi večina od vas ne. Pa smo danes, 12.12.2017, kar dve uri in štirideset minut na 2. programu TV Slovenija "občudovali" njihovo mrcvarjenje žoge in zaradi tega z več kot 40-minutno zamudo gledali oddajo Športnik leta 2017 – namesto v živo seveda posnetek. Sramota vseh sramot! Da je neka povprečna fusbalska tekma, ki nima prav nobene zveze s slovenskim športom, bolj pomembna od parade naših najboljših športnic in športnikov, se lahko zgodi le pri nas in na naši "nacionalni" televiziji.« (A. Š.)

»Pozdravljeni, upam, da boste ukrepali in poklicali na odgovornost osebe, ki se bile zadolžene za neposreden prenos prireditve, saj se je zaradi klubske nogometne tekme, prireditev prenašala v posnetku in to ob jubilejni 50. prireditvi s katerimi bi počastili športnike, moja malenkost je itak pričakovala prenos na prvem programu Rtv SLove\nija, vendar to kar se je zgodilo danes zvečer, pa res ne najdem besed, upam tudi, da bo zadeva tudi na dnevnem redu naslednjega sestanka programskega sveta in da bo končno kdo odgovarjal, sporočite prosim kaj in kako, hvala vnaprej in pa fajn se Se mejte še naprej, ok!?!« (M. M.)

»Pozdravljeni, to da TV Slovenija, da prednost žž nogometni tekmi pred prireditvijo ŠPORTNIK LETA, kjer slavimo naše športne junake je SRAMOTNO in zanikanje našega ponosa. Na čem bomo gradili našo narodno identiteto, če pa dajeta v ozadje naše največje junake.« (M. E.)

»Kako si lahko uredništvo 2 programa lahko privošči, neprenašanje podelitev priznanj sportnika leta?? Mislim, da so si naši športniki to zaslužili!!« (A. B.)

Odgovor **Mihe Žibrata**, odgovornega urednika Športnega programa TV Slovenija:

"Najprej naše iskreno opravičilo zaradi neljubega zapleta z nogometom in prireditvijo Športnik leta. To, kar se je zgodilo je nedvomno slabo.

Seveda, če bi se nogomet končal brez podaljškov, bi bili obe zadevi neokrnjeni, tako pa...

Sam se na takšen morebitni zaplet opozoril, a je bila odločitev, da gremo v primeru podaljškov v Cankarjev dom z zamikom.

Prenos nogometne tekme je sicer naša pogodbeni obveznost, a nas to v celoti ne opravičuje, da je bila prireditev Športnik leta predvajana z zamikom.

Zavedamo se, da so slovenski športniki pravi ambasadorji Slovenije v svetu in da si še kako zaslužijo primerno pozornost in obravnavo. Takšno pozornost in obravnavo jim sicer v naših prenosih in dnevno-informativnih oddajah tudi namenjamo.

Tokrat nam je, tudi zaradi spleta okoliščin, spodletelo.

Vsem slovenskim športnikom in ljubiteljem športa se zato še enkrat opravičujemo."

Odgovor **Ljerke Bizilj**, direktorice TV Slovenija:

"Spoštovani, o tem smo zelo veliko govorili že pred dogajanjem. Predvideli smo, da bi lahko prišlo do podaljškov, a druge možnosti-kot da prekinemo nogometno tekmo, ni bilo. Zamik dogodka za pol ure ni okrnil prireditve, drugačno ravnanje pa nam bi povzročilo zmedo v sporedu in negodovanje druge strani."

Mnenje varuhinje: Križanju programskih vsebin se ni mogoče v celoti izogniti, zlasti v športu, saj so velikokrat posledica nepredvidenih zamud (podaljški, prekinitve zaradi poškodb ali vremenskih razmer itd.), tesnih urnikov, pogodbenih obveznosti ali drugih okoliščin, na katere RTV Slovenija nima vpliva. V primerih, kjer je mogoče tehtati o prioritetah ali vnaprej predvideti programsko prekrivanje, pa je smiselno poiskati rešitve, ki so po uredniški presoji v večjem interesu gledalstva.

Več je bilo tudi odzivov na potek, izvedbo in vsebino prireditve, ki pa ni bila v pristojnosti RTV Slovenija, saj je nacionalna televizija dogodek le snemala in predvajala. Gledalci so o tem prejeli podrobnejše pojasnilo.

V. PROGRAM PLUS

Zvezdana in županova žena

Gledalka **C. P.** je imela pripombe na decembrsko oddajo Zvezdana, v kateri je voditeljica gostila ženo ljubljanskega župana.

»Če bi šlo za kako komercialno postajo, ne bi protestirala, ker pa gre za nacionalni program, ki ga navsezadnje tudi sama sofinanciram, pričakujem manj populizma, da ne rečem trivialnosti.«

Rok Smolej, odgovorni urednik Programa plus:

»V pritožbi je nanizanih kar nekaj osebnih mnenj in sodb gledalke tako o gostji kot o voditeljici, do katerih ima gledalka seveda vso pravico, niso pa to utemeljeni argumenti, zaradi katerih naj omenjene goste ne bi vabili v oddajo.

Poznovečerni pogovori, ki so na TV SLO 2 posredovani na bolj sproščen način, ciljajo na najbolj širok krog gledalcev. Zato je pri izbiri gostov eden od kriterijev tudi ta, da bodo oni ali njihova zgodba zanimivi za čim širši krog ljudi. Včasih so to popolnoma anonimni posamezniki, ki spregovorijo o svojih življenjskih preizkušnjah. Skozi njihove osebnoizpovedne zgodbe odpiramo teme, ki so še vedno premnogokrat tabuizirane: nasilje v družini, spolne zlorabe, žalovanje, smrt, spolnost, staromrzništvo, motnje hranjenja, transspolnost, tesnoba itd. Gostimo tudi strokovnjake, ki govorijo o partnerskih, družinskih, intimnih odnosih, za katere ugotavljamo, da gledalce zelo zanimajo in o njih še vedno vemo premalo.

Seveda gostimo tudi znane osebnosti, a se trudimo, da v okviru te oddaje o sebi in svojem življenju govorijo na drugačen način, bolj človeški način. V oddaji včasih nastopijo tudi osebnosti, ki v javnosti sicer ne nastopajo veliko in pogosto (mednje lahko štejemo tudi Mijo Janković); tako se izognemo tudi pogostim očitkom gledalcev, da se na televizijskih ekranih v razvedrilnih oddajah ves čas "vrtijo" ene in iste znane osebnosti in obrazi.

Dodajamo še podatek, da je bila oddaja z Mijo Janković ena najboljše gledanih v tej sezoni in je pogovor gledalce očitno pritegnil in zanimal.«

Iz pojasnila **pisarne varuhinje**:

»Vsebine na TV Slovenija spadajo v različne programe (Informativni program, Razvedrilni program, Športni program, Kulturni in umetniški program, Program plus) ustvarjene so v okviru različnih žanrov, kar je pomemben kontekst, ko razmišljamo o posamezni oddaji oz. programski vsebini. Naj pojasnimo, da je Program plus relativno nov program na Televiziji Slovenija. V programsko-produkcijskem načrtu je definiran kot program, ki skrbi za sinergijo med uredništvu in sledi televizijskim trendom v svetu in Evropi, kjer so se že pred leti razvili tako imenovani hibridni, torej mešani žanri, ki jih TV Slovenija v okviru specializiranih odgovornih uredništev težko razvija. Oddaja Zvezdana je poznovečerni pogovor, v katerem se, tako je opredeljeno v prej omenjenem načrtu, odstirajo predsodki, podirajo tabuji in ponujajo premisleki. Odkrivajo se tudi zanimive življenjske zgodbe bolj in manj znanih domačih in tujih gostov.«

Silvestrovo skozi želodec

Oddaja Silvestrovo skozi želodec, kuhanje s Savino Atai, ki je bila objavljena 30. decembra, je prejela več pozitivnih odzivov in pohval.

»Upam, da ni bila to samo enkratna oddaja, sem bila prijetno presenečena, da se je vaša televizija tako posodobila. Tudi moja mama si je oddajo ogledala z mano.« (M. K.)

»Čestitam za zanimivo silvestrsko kuharsko oddajo z Mojco Mavec, odlične recepte, ki jih bomo s prijatelji z veseljem preizkusili. Lepo, da na vaši tv mislite tudi na mlajše gledalce.« (R. R.)

»Recepti so super in sem prav vesela, da so na javni televiziji oddaje o zdravi, kvalitetni hrani. In prav vesela sem, da je bila ta oddaja pred novim letom, ker danes vem kaj se bo jedlo! :) p.s. za vse negativce ki se pa nestrinjajo in so negativni (vidla sem komentarje) je pa samo dodatna potrditev, da zagotovo ne jedo dobro in kvalitetno za njih, in prav tisti bi morali poskrbeti za svoje telo! Keep on doing the good work ;)« (I. S.)

»Se vec taksnih oddaj s pozitivnimi ljudmi, to manjka vasi televiziji.« (S. S.)

Ukinitev Polnočnega kluba?

Več gledalcev je protestiralo zaradi ukinitve oddaje Polnočni klub. Izpostavljali so dolgo tradicijo ustvarjanja, predvajanja in gledanja oddaje, zanimivost gostov in tem.

»Prosim za pojasnilo, zakaj se oddaja ukinja in kdo se je za to odločil? Naj povdarim, da so te oddaje resnično zanimive, privlačne, voditelji spretni, gostje pa praviloma zelo dobro izbrani in prijetni. Verjamem, da je idej za polnočni klub še na pretek in ni nobene potrebe po ukinitvi ali zamenjavi s čim slabšim. Voditelji, kot so gospa Vida in Danica pa gospod Igor in Zvezdan so vsega spoštovanja vredni in upam, da jim boste pustili pripravljati in voditi petkov klub še naprej. Ne verjamem namreč, da bi ustvarjalcem oddaje zmanjkalo idej in volje.« (S. N.)

»Gledam Polnočni klub in slišim, da oddajo ukinjate, čemur odločno nasprotujem. Kot je dejal g. Štakul nikjer po svetu "paradnega konja" ne ukinjajo, ampak ga negujejo in nadgrajujejo. Zgrožena sem in predlagam, da "ukinete" vodstvo, ki se je tako odločilo.« (D. K.)

»Sprašujem vas, ZAKAJ nameravate ukiniti oddajo, ki jo gledalci gledamo z navdušenjem, ker nacionalnega programa RTV SLO kot gledalka skoraj nikoli ne spremljam – sem gledalka komercialne POP TV. POLNOČNI KLUB pa je bil ena od oddaj, ki sem jih rada gledala, in prepričana sem, da nisem edina, ki vam pišem in da boste dobili še dosti tovrstne pošte. Ukinite rajši kakšne politične ne-zanimive oddaje, ki jih imamo gledalci čez glavo dovolj in preveč, saj sigurno spremljate meritve, kaj ljudje radi gledajo in kaj skoraj nima gledanosti ...« (M. K.)

Rok Smolej, odgovorni urednik Programa plus:

"Ni res, da se oddaja Polnočni klub ukinja. V letu 2018 bomo oddajo vsebinsko, uredniško in voditeljsko profilirali in jo z novim naslovom predvajali v soboto zvečer na TV SLO 2 v zgodnejšem - boljšem - terminu. Tako upamo, da bo Polnočni klub dosegel več gledalcev."

Iz odgovora **pisarne varuhinje**:

»Ob tem naj dodamo, da programska shema in posegi vanjo ter snovanje posameznih oddaj niso v pristojnosti varuhinje, ki primarno obravnava odzive na že objavljene programske vsebine. Kljub temu lahko varuhinja na podlagi odzivov opozori pristojne na RTV Slovenija na določeno problematiko oz. poda priporočila. Varuhinja je maja podala priporočilo ob pripravi programske-produkcijskega načrta za leto 2018. V njem je kot nevtralgično točko, ki se kaže skozi odzive gledalcev, poslušalcev, bralcev in uporabnikov vsebin RTV Slovenija izpostavila zlasti ad hoc in slabo pojasnjene posege v ustavljen ritem in obseg oddaj ter premik oddaj z ustavljenih terminov.«

Podobni zaskrbljeni odzivi gledalcev prihajajo na varuhinjin naslov tudi v januarju. Vodstvo bo, tako zagotavlja direktorica TV Slovenija Ljerka Bizilj in odgovornik urednik Programa Plus Rok Smolej, pripravilo dodatne informacije glede programske vsebine, ki se pripravlja.

Mnenje varuhinje: Ukinitve oddaje *Polnočni klub* oz. njena nadomestitev z drugačno poznovečerno pogovorno oddajo (z drugačnim naslovom, terminom in voditeljsko zasedbo) se načrtuje od jeseni 2017, v okviru priprave Programsko-produkcijskega načrta. O tem se je – kritično in neposredno – govorilo tudi v poslednjem *Polnočnem klubu* decembra 2017. Tudi zato menim, da so odgovori gledalcem preskromni, nezadostni in polovični. Menim, da to ne prispeva k stopnjevanju pozitivne napetosti pred uvedbo programske novosti, ampak – nasprotno – spodbuja ugibanja o nejasnih vzrokih in ozadih, ki lahko škodijo ugledu medija, saj se vzbuja vtis, da se gledalcem nekaj jemlje in da si o spremembah ne zaslužijo resnega in poglobljenega pojasnila. Menim, da so gledalci upravičeno nejevoljni, ker ne dobijo vsebinskih odgovorov o vsebinskih vzrokih za spremembo in konkretnih odgovorov na vprašanje, kdaj natanko se obeta sprememba in kakšna. Menim, da gre za nevrvalgično točko v odnosih med ustvarjalci in gledalci TV-vsebin, ki bi jo morali vodstvo in drugi pristojni v načrtovanju novosti in sprememb upoštevati.

Nacionalka in "resnice" s področja mejne znanosti

Gledalec B. I. meni, da je bilo v oddaji *Od blizu*, v kateri se je Vesna Milek pogovarjala z Marjanom Ogorevcem (20. decembra) veliko napak, zavajanj in nejasnosti in »povsem jasnih laži«. Po njegovem mnenju je bilo v pogovoru izrečena vrsta šarlatanskih trditev, ki so v nasprotju z znanstvenimi dognanji. Pritožnik navaja tudi druge oddaje iz Programa plus, ki so po njegovem mnenju sporne, pri tem v ospredje postavlja obravnavo t.i. mejne znanosti.

»Po mojem mnenju je nedopustno, da direktor RTV v intervjujih toži, kako hiši primanjkuje denarja za npr. produkcijo igranih oddaj in podobnega, obenem pa se namenja denar tovrstnim vsebinam, ki so pravi porog znanosti, racionalnosti in »zdravi pameti«, če uporabim priljubljeno sintagmo. (...)

Srž problema pa konec koncev sploh ni samo gospod Ogorevc, ampak ljudje, ki so ga v oddajo povabili in ki jim za resnico očitno ni mar. Raje se zatekajo v dogmatične brloge neumnosti, za kar potem dobivajo celo javni denar.«

Iz odgovora odgovornega urednika Programa plus, **Roka Smoleja**.

»Oddajo *Od blizu* si vsak teden ogleda več deset tisoč gledalcev. To je edina pritožba, ki smo jo v uredništvu prejeli na intervju Vesne Milek z Marjanom Ogorevcem. Na oddajo tudi sicer prejemamo večinoma dobre odzive, tudi kritiška javnost se na oddaje *Od blizu* pozitivno odziva.

Marjan Ogorevc je bil že večkrat gost programov in oddaj RTVS, tako da v tem smislu uredniška politika Programa plus ni nobena posebnost ali izjema, kot želi prikazati gledalec v pritožbi. Več kot očitno so različni uredniki v okviru RTV SLO presodili, da je Marjan Ogorevc osebnost, ki si zasluži pozornost, zagotovo tudi (ali predvsem) zaradi Ogorevčevega uspešnega sodelovanja z olimpijskim zmagovalcem Primožem Kozmusom.«

Obsežna korespondenca z argumentacijo pritožnika in pristojnega urednika je integralno objavljena kot **PRILOGA 3** na str. 53.

Tematika se delno navezuje na poročilo o medijski obravnavi znanosti, objavljeno v julijskem poročilu varuhinje (str. 32 in 46: »Antipodnebna korupcija«).

Mnenje varuhinje: Menim, da je pri medijskem podajanju znanstvenih in strokovnih vsebin treba dajati prednost dejstvom in dokazom pred mnenji ali »resnicami« s področja tako imenovanih »mejnih znanosti«. Menim tudi, da je pri tem pomembno upoštevati žanrske zakonitosti RTV programov ter s tem razliko med znanstveno poglobljenimi debatami, poljudno ali t. i. infotainment obravnavo. Čeprav se v infotainment žanrih (sproščene, zabavne, razvedrilne oddaje) ne more pričakovati, da bi voditelji in gostje razpravljali na visoki in zahtevni strokovni ravni, je treba tudi v laičnih debatah o znanstvenih temah, zlasti ob podajanju mnenj, ki so v koliziji z znanstvenimi dognanji, poskrbeti, da se s poenostavljanjem ne zmede in zavede gledalcev in poslušalcev. Narobe bi bilo, če bi se v javnosti ustvarilo napačno razumevanje, da gre za znanstveno podkrepljene trditve. Menim, da ta odgovornost do javnosti (kot je zapisana v programskih standardih in poklicnih merilih) na enak način velja za vse žanrovsko raznovrstne programe nacionalne RTV, tudi za tako imenovane »infotainment« žanre. Zlasti bi bilo neprimerno, če bi RTV Slovenija programsko preferirala vsebine, ki obravnavajo »mejne znanosti« ter zanemarjala znanstvene dosežke in presežke, kar bi bilo v nasprotju s poslanstvom javnega medija.

VI. REGIONALNI PROGRAM – TV MARIBOR

Dober okus in Dobro jutro

Gledalec I. P. je varuhinji v obravnavo posredoval glasbeno točko v oddaji Dobro jutro 8. decembra, v kateri so bile izrečene tudi vulgarne besede, in varuhinjo vprašal:

»Je promocija take sporočilnosti dopustna?«

Varuhinja meni, da je bil odločitev urednikov o umestitvi konkretne glasbene točke zanimiva, saj je besedilo poudarjalo pozitivno vlogo glasbe v posameznikovem življenju. Nerodno pa je, ker je besedilo vsebovalo tudi izraze, s katerimi je bilo močno prestopljena meja dobrega okusa, kot jo predvidevajo programski standardi in poklicna merila.

Eva Stavbar, urednica mariborskega dela oddaje Dobro jutro:

»Gledalec ima prav, ko opozarja na ta problem. Prav ima tudi glede razloga, zakaj sem uvrstila Emkeja v program - z glasbo : tudi s hip hopom -lahko širimo pozitivnost in pomembna sporočila. Ker skladba v izvirniku vsebuje neprimerne besede, sva se z Emkejem dogovorila, da bosta repala

v živo in ne bosta uporabljala neprimernih besed. Žal raper Mrigo tega ni upošteval in ko je šlo v živo.....se je žal zgodilo, to kar se je.«

Iz odgovora odgovornega urednika TV Maribor, **Zorana Medveda**:

»Hip-hop glasba, rap in podobne zvrsti so že v osnovi družbeno kritične oblike izražanja, in poulični govor je prav tista prvina, ki nas opozarja na realnost. Tovrstnih besedil smo se že toliko naposlušali v naših programih, tudi v izrazito družinskih formatih oddaj, da se jaz v imenu stika z realnostjo ne bi igral z izumljanjem nove definicije dobrega okusa. Pred vsemi pa je tista latinska *De gustibus non disputandum est*, se pravi: O okusu se ne razpravlja! Drugo vprašanje: kako določimo, kaj je dober okus in prevladujoča norma ali vrednota v družbi? V konkretnem primeru me zmoti, da se je oglasil en sam gledalec, in mi že imamo notranjo uredniško razpravo in zapravljamo čas s "problemom", ki ga v bistvu sploh ni! Ali je reakcija enega samega gledalca za nas normativ? Kaj pa, če je bilo med gledalci nekaj tisoč tistih, ki so si pri sebi mislili, ejga so frajerji, so mu pustili po pravic povedat, kva je tuki gnilo??? In, niso imeli potrebe, da tega sporočijo RTV Slovenija. Zame je tema relevantna takrat ko neka količina ali frekvenca odzivov doseže vrednost, denimo več zaporednih ponavljajočih se odzivov več različnih skupin gledalcev, po kateri lahko sklepamo, da jih določena vsebina v naših programih moti. Če te vrednosti ni, tudi problema ni. V konkretnem primeru si, po mojem mnenju, gledalec zasluži odgovor varuhinje, da je primer, ki ga je zmotil, izjema, in da na RTV Slovenija ne podpiramo in ne gojimo rabe pouličnega govora, poduk, za kakšno vrsto glasbe gre, in zakaj so v takšnih primerih izjeme dovoljene. Urednica mariborskega dela oddaje Dobro jutro si zasluži pohvalo, da je ukrepala preventivno, in poskusila opozoriti izvajalce, naj nastop prilagodijo, ne more pa, niti nihče med nami, prevzeti odgovornosti za dejanje odraslega posameznika, ki je gost v oddaji.«

RADIO SLOVENIJA

I. RADIO PRVI

Več slovenske glasbe!

Poslušalec **S. K.** je dvakrat protestiral zaradi premajhnega deleža slovenske glasbe na Prvem.

»Na Prvem programu Radia Slovenija je preveč tuje glasbe (afro-amerikanskega ropotanja) in absolutno premalo (značilne) slovenske glasbe (= narodno-zabavna, zborovska, ljudska, popevke).«

Pisarna varuhinje je pritožniku posredovala odgovor odgovornega urednika **Andreja Stoparja**, da je na Prvem do 60 odstotkov vse predvajane glasbe slovenske.

»Ne moremo pa predvajati izključno slovenske glasbe. Ne le, da obsežnega programa – naša pripoved se pravzaprav nikoli ne konča, ampak se nadaljuje 24 ur na dan, sedem dni v tednu in tako naprej – ne bi mogli napolniti s kakovostno domačo produkcijo. Predvsem zato, ker Slovenija ni osamljen, od sveta izoliran otok. Tudi, če živite v Sloveniji, ste državljan sveta. Pomembni so vplivi na domače ustvarjanje, pa tudi svetovljanskost, vpetost v glasbeni svet. (...) In ne pozabite

na govor – na Prvem lahko slišite tudi največ kakovostne slovenske besede v našem radijskem prostoru. Tudi to dela naš program najbolj »slovenskega.« Vsem glasbenim okusom pa, žal, ne moremo zadostiti. Se pa trudimo.«

II. VAL 202

Dialog ob prazniku

Poslušalca Vala 202 **M. T.** je zmotil dialog med voditeljema, ki ga je označil kot norčevanje iz krščanskega praznika.

»Kot kristjana me je zbadlo norčevanje iz praznika Marijino brezmadežno spočetje na Valu 202 danes ob 10.00h. Ker nam vernim ta stvar veliko pomeni Vas prosim, da voditelja opozorite naj se takih komentarjev v prihodnje vzdržita.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Razumem, da vas je kot katoliškega vernika izrečeno prizadelo, ne glede na to, da je šlo za sproščen, hudomušen in mimobežen dialog. Strinjam se, da morajo imeti voditelji oddaj - televizijskih in radijskih - tudi pri takšnem "kramljanju" v mislih različne vrednote poslušalcev in gledalcev, navsezadnje pa tudi dober okus, kot velja v slovenski družbi. Vaše opozorilo sem posredovala uredništvu in upam, da ga bodo upoštevali.«

MMC

I. VSEBINA

O navzkrižju interesov

Bralec **D. V.** je opozoril na domneven konflikt interesov v članku »Nič se nismo naučili iz krize: država še naprej vztraja v bankah«, ki je bil objavljen 12. decembra.

»Ne razumem, kako je lahko v javnem mediju predstavljeno mnenje analitika Alte, finančne družbe, ki bo imela neposredno finančno korist od vsake prodaje državnega premoženja. Mar ne bi bilo bolj higiensko za intervjuje poprositi neodvisne ljudi, na primer akademike brez konflikta interesov? Hipotetično, če bo NLB prodana za milijardo in so tipične provizije finančnih družb okrog 1%, to pomeni 10 milijonov takojšnjega zaslužka za Alto in druge podobne finančne družbe. Je realno pričakovati, da bodo njeni uslužbenci krojili mnenje v interesu javnosti, ali bodo nemara raje zagovarjali interes družbe v kateri so zaposleni in posledično tudi svoj lastni interes. Prihajam iz znanosti, kjer moramo v vsakem članku in predavanju na začetku jasno navesti, če imamo kakršen koli konflikt interesov, če so npr. sredstva za raziskave prišla izven akademskih voda. Mislim, da bi bilo smiselno, da bi se taki higienski standardi uvedli tudi v medijih, še posebej v nacionalnem.«

Iz odgovora **pisarne varuhinje**:

»V svoji pritožbi odpirate zanimivo področje navzkrižnih oz. konfliktnih interesov. Novinarski kodeks v 24. členu določa, navajamo, »če je novinar vpleten v dogodke, o katerih poroča, ali je v

konfliktu interesov, mora to razkriti oziroma se mora kot novinar izločiti.« Za gospodarske novinarje RTV Slovenija hišna poklicna merila, ki k profesionalnemu delu zavezujejo vse ustvarjalce programov RTV Slovenija, še natančneje določajo, kako se izogniti konfliktu interesov. In sicer: »Pri pripravljanju oddaj o gospodarstvu in finančnih vprašanjih je treba posebej paziti na nevarnost tako imenovanih navzkrižnih interesov. Sodelavci teh programov na RTV Slovenija ne smejo imeti več kot 1 % lastniških deležev v podjetjih, o katerih pripravljajo prispevke, prav tako ne smejo biti v sorodstvenih zvezah z vodilnimi kadri takih podjetij. Programsko vodstvo RTV Slovenija je dolžno zagotoviti, da kakršni koli finančni interesi ne vplivajo na dejavnosti ustvarjalcev teh programov. Uporabljanje podatkov, ki jih sodelavci teh programov dobivajo na svojih delovnih mestih, še preden pridejo v javnost, za kakršno koli poslovanje na trgu ni dovoljeno.«

Vaša pritožba se ne nanaša na morebiten konflikt interesov novinarja, temveč sogovornika v novinarskem članku. Za mnenje o problematiki smo povprašali urednico Uredništva za novem medije, **Kajo Jakopič**. Pojasnila je, da t. i. disclosure oz. razkritje uporabljajo, ko ima novinar, ki piše o neki finančni temi, delež oz. delnice v kakšnem od podjetij, ki jih v tekstu omenja. Glede primera, ki ga izpostavljate, pa urednica med drugim razmišlja:

»Problem so spet merila, ker pri vseh podobnih sogovornikih (borza/finance/kriptovalute) lahko najdemo konflikt interesov, če ga iščemo. Zato se tudi trudimo, da iščemo različne sogovornike, da se le-ti ne ponavljajo, tudi profesorje s fakultet, ampak tudi profesorji so lahko delničarji podjetij. Naš novinar je v tem konkretnem članku dodal sogovornika s fakultete, ki pa je imel enako mnenje.

Če bi šlo res za nek očiten konflikt interesov v določenem primeru, bi seveda to dodali, najverjetneje pa sogovornika sploh ne bi vključili. Verjetno pa bi bilo vsaj smešno, da bi, na primer, v spodnjem primeru nekam dodali, da družba tega sogovornika deluje na borznem trgu. Ker bi lahko izpadlo podcenjujoče do naših bralcev, saj jih vendar vključimo zato, ker poznajo tržišče in so na njem aktivni. Ne vem sicer, kako bi lahko v takšnem primeru drugače izpostavili takšen »konflikt interesov«. Seveda bi bilo čisto drugače, če bi bil sogovornik delničar v nekem podjetju, o katerem bi v našem članku podajal neko mnenje. To pa seveda je očiten in neposreden konflikt interesov. Tukaj bi morali dodat razkritje.«

Urednica se torej strinja, da bi bilo smiselno dodati t. i. razkritje v primerih, ko gre za očiten konflikt interesov.«

Kdo dela pri luških gazdah?

Bralec **V. P.** meni, da članek »Sindikati pozivajo Luko Koper k zaposlitvi delavcev, ki delajo pri luških gazdah« nekritično objavlja izjave določene interesne skupine.

»V sorodnih novicah najdemo kar 12 prispevkov na to temo, kar mi deluje nadpovprečno pogosto napram kakšni drugi skupini, sploh ker gre zgolj za eno specifično podjetje. (...) Zanimivo je, da je avtorju sporen način zaposlitve, ne pogovarjamo se pa o tem, koliko bo šlo delovnih mest za zaposlitev domačinov, koliko delovnih mest se bo pa zapolnilo s cenejšimi tujimi delavci, ki bodo pošiljali denar ven iz Slovenije, kar je negativno za naše gospodarstvo. Torej avtor skriva podatke, ki bi morda vplivali na javno mnenje povprečnega slovenskega bralca.«

Iz odgovora **pisarne varuhinje**:

»Članek je žanrsko novinarsko poročilo iz tiskovne konference, kar je razvidno tudi iz teksta. Tema članka so delavske pravice, pri čemer je irelevantno vprašanje ali gre za delavce migrante, ali lokalne delavce, kot jim pravite, saj zakonodaja ščiti obe kategoriji delavcev. Problematika zaposlovanja tako imenovanih IPS delavcev je pereča že dlje časa, zato je niz člankov o tej temi skozi daljše časovno obdobje razumljiv. Na ta način se lahko predstavijo tudi vsi pogledi na temo kot to določajo tudi Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija.«

Dve plati ene zgodbe

Bralec **V. P.** se je pritožil nad domnevno neuravnoteženostjo novice na spletnem mestu rtvslo.si (Hostlu Celica grozi »sovražni prevzem« - ustvarjalci in umetniki opozarjajo, da se MOL obnaša kot zasebnik).

“ne govorimo o matematičnem uravnoteževanju, ampak če imamo v zgodbi vpleteni dve strani, potem je korektno predstaviti obe plati zgodbe. Morda, če novinarstvo ni popolnoma izumrlo, pa se še obe zgodbi preveri.”

Pisarna varuhinje:

“Za pojasnilo smo prosili pristojno urednico **Kajo Jakopič**, ki je pojasnila, da je šlo za povzetek STA novice, žanrsko torej za poročilo iz tiskovne konference, zato da je bila v članku samo vsebina tiskovne konference.

Ker omenjate matematično uravnoteževanje, naj povemo, da je v hišnih poklicnih merilih zapisano, da nepristranskosti v informativnih programih ne zagotavlja le preprosto matematično uravnavanje, v katerem se sleherno stališče enakomerno dopolnjuje z nasprotnim, marveč celovita predstavitev okoliščin, v katerih so ta stališča nastala. Drži, da mora RTV Slovenija zagotoviti najširši možen obseg izražanja različnih stališč in mnenj. To lahko ustvarjalci programov storijo tudi v nizu oddaj ali člankov. O problematiki hostla Celica je bilo na spletnem mestu rtvslo.si objavljenih več člankov – po objavi vsebine, ki ste jo posredovali varuhinji, sta bila objavljena tudi članka, ki povzemata stališče Mestne občine Ljubljana in njenega župana.”

O astrologiji na spletni strani

Bralca **L. S.** so zmotile astrološke napovedi na spletni strani rtvslo.si.

»Zanima me, kako lahko javni zavod RTV Slovenija utemelji porabo denarja za potrebe astroloških napovedi, ki jih za potrebe zavoda pripravlja Ivana Scotto di Minico.«

Urednica Uredništva novih medijev **Kaja Jakopič**:

»Horoskopi so objavljeni na spletni strani v okviru sekcije Zabava, kjer objavljamo razvedrilne vsebine, ki jih prav tako imamo na našem portalu. Gre za vsebine, ki so bolj lahkotne narave, med katere sodijo tudi vsebine horoskopa.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Kot varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev menim, da uredništvo pri objavi te vsebine ravna s programskimi standardi. Ti ustvarjalcem RTV vsebin nalagajo, da javni interes izpolnjujejo tudi

tako, da pripravljajo »programe v ustreznem ravnotežju novic, kulturnih, umetniških, glasbenih, izobraževalnih, verskih, zabavnih, športnih vsebin, programe za otroke ter programe za avtohtone narodne skupnosti in Rome«. Strinjam se z uredništvom, da gre za zabavno vsebino, pri čemer je ta vsebina objavljena v zelo majhnem deležu oz., neprimerljivo manjšem od najpomembnejših vsebin, predvsem informativnih, izobraževalnih in kulturnih. Tudi v zakonu o RTV piše, da so razvedrilne vsebine sestavni del programov. Menim tudi, da horoskopa (kot zabavno ali razvedrilno vsebino) ni mogoče označevati kot škodljivo širjenje vraževerja ali prepovedano vsebino, ki je na nacionalnem mediju ne bi smeli objavljati.

Glede porabe sredstev RTV Slovenija, sklepanja pogodb, javnih naročil in pogodbenih obveznosti kot varuhinja nimam nobenih pristojnosti. Podajam lahko menja le o objavljenih programskih vsebinah oz. njihovi skladnosti s poklicnimi merili. Dodam lahko pojasnilo, da RTV Slovenija ni proračunski porabnik, saj se večinsko financira z RTV-prispevkom, delno pa s prihodki na trgu.«

Graja in pohvala

Bralka **A. R.** je pohvalila MMC, kot je zapisala, domala vse, kar jo zanima prebere na spletnem mestu rrtvslo.si ali pa najde in pogleda prek RTV 4D. Je pa tudi kritična uporabnica.

»Arhiv MMC je super, pzp. veliko več vsebin gledam tako (vzroki jasni). Je pa na MMC ena stvar urejena zelo slabo, celo slabše kot na samem začetku: če iščeš kako starejšo oddajo, se ne odprejo vse, ampak moraš za vsakih nekaj oddaj brez veze klikat. Vsebina super - iskalni sistem pa ... ne vem, kako bi rekla, štorast, neprijazen ... Ko so prenovili MMC, sem bila prepričana, da je to samo začasno, niti predstavljati si nisem mogla, da bo tako tudi ostalo.

Sicer pa vse čestitke MMC, odličen je. Posebne čestitke namenjam Slavku Jeriču - za Številke, odlično delo med vsemi večjimi športnimi dogodki, zagretost ... Poleg tega svoje delo na radiu odlično kombinira s Twitterjem (zna sodelovati s tviteraši, upoštevati naše želje in predloge), skratka car.«

Luka Zebec, vodja MMC-ja:

»V kolikor se po oddajah išče splošno, na primer brez podrobnih informacij o naslovu iskane oddaje, je zaradi velikega števila oddaj nemogoče iskanje brez dodatnega »klikanja«. V takšnem primeru si lahko uporabnik pomaga z omejitvijo glede na datum objave oddaje (primer spodaj za oddajo oz. iskalni niz Turbulenca). Prav tako si lahko uporabnik pomaga z drugimi filtri, npr. po programih ali zvrsteh. Tudi predhodni sistem je zahteval dodatno »klikanje«, v primeru splošnih iskalnih pogojev in kar se tega tiče, ni bil nič bolj prijazen.«

II. MMC – DOSTOPNOST, STORITVE

Odzivno poročilo: Ukrepi za izboljšanje komuniciranja z uporabniki RTV vsebin

Vodstvo Multimedijskega centra je pripravilo **odzivno poročilo na priporočilo varuhinje** iz meseca avgusta (poročilo, str. 35). Postopno bodo uvedli nekaj novosti v odzivanju na vprašanja uporabnikov.

Luka Zebec, vodja MMC-ja, je iz nabora ukrepov, ki jih bodo uveljavili v najkrajšem času, izpostavil tri ključne ukrepe:

- »1. Pogosta vprašanja in odgovore« za uporabnike, v katerih podrobno pojasnujemo pravila in postopke glede komentiranja, vključno z opisom načina komuniciranja in možnostmi podajanja pritožb.
2. Izboljšanje vizualne izpostavitve relevantnih dokumentov (pravila, pogosta vprašanja in odgovore, zahteva za pojasnilo) na vidnih mestih spletnih strani, kjer poteka komentiranje in objava uporabniških vsebin.
3. Ureditev pošiljanja (avtomatičnih) odgovorov uporabnikom, ki zahtevajo pojasnila glede komentarjev in drugih uporabniških vsebin. V odgovorih bo uporabnikom pojasnjen predviden potek postopka ter rok za odgovor.«

RTV SLOVENIJA

I. JEZIKOVNA KULTURA

Naj bo slovenščina na višji ravni!

Pripombe na raven slovenskega jezika – stalnica tudi v decembrskih odzivih. Gledalka **M. G.** je, kot pravi, zelo žalostna zaradi vedno hujše zlorabe slovenskega jezika na slovenski televiziji.

»..ali pa nad tem, da slišimo že najmanj dve leti večkrat vsak večer na vseh programih, kako neka samozvana strokovnjakinja za perila obljublja, da bo »vso perilo« lepše dišalo, pa da nas prav tako že nekaj let vabijo, naj »kupujem tam kjer nekaj veljam«, pa seveda nad tem, da noben voditelj oz. govorec na nobenem programu ne obvlada pasiva (ta teden v enih od poročil: »pogodbo se bo seveda spoštovalo«), pa da nihče ne uporablja genetiva za nikalnico..... Očitno je ta bitka izgubljena.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Delim vašo zaskrbljenost glede govorne kulture v radijskih in televizijskih programih RTV Slovenija. Menim pa, da bi bilo krivično, če bi vse ustvarjalce metali v isti koš in vsem pripisali malomarnost in jezikovno površnost. Bojim pa se, da je zlasti pri mlajših generacijah že »vstopna« pripravljenost na govorno nastopanje in zborna rabo slovenščine veliko šibkejša, kot pred leti (ali desetletji). Obenem vse večkrat slišim zatrjevanje, da v pravilni slovenščini ni mogoče biti sproščen, nekateri bi najraje zradirali posebnosti slovenščine, kot sta zanikan rodilnik ali dvojina. Vikanje pa vse bolj postaja eksotika.

Kot varuhinja pritožbe na jezikovne zdrse obravnavam z vso resnostjo. Pri tem si želim čim bolj konkretnih pripomb, saj jih le tako lahko posredujem na pravi naslov. Seveda to velja za govorce na javni RTV, saj za komercialne programe nisem pristojna. Zato vas vabim, da mi še pišete, vendar z bolj konkretnim opisom, kdaj in kje vas je zmotilo. Vendar zgolj posredovanje pritožb in žuganje verjetno ne bosta dovolj. Menim, da so na tem področju potrebni sistemski premiki.«

K. B. pa je opozorila na pogoste jezikovne napake v programih RTV Slovenija.

»Tako pogoste napake, ki jih dnevno poslušamo, ne sodijo na javni RTV. Nisem slavistka, pa me vseeno bolijo ušesa. Pomislite na to, da se marsikdo "uči" slovenskega jezika tudi ob poslušanju oddaj.«

Varuhinja:

»Žal v zvezi s pogostimi napakami, o katerih pišete, ne bom mogla ničesar ukreniti, saj niste navedli, katere oddaje imate v mislih. Kot veste, ustvarjalci RTV vsebin vsak dan pripravljajo pet televizijskih in pet radijski programov v slovenščini. Prepričana sem, da vaša graja ne leti na vse vprek.«

Köln, Trier (kako se izgovarjajo nemška krajevna imena)

Gledalec **J. B.** se je telefonsko neupravičeno pritožil, da v Športnem programu TV Slovenija napačno izgovarjajo krajevno ime Trier. Menil je, da bi moral biti poudarek na e.

Iz uredništva Športnega programa so gledalcu sporočili, da nima prav, da se Trier pravilno izgovori Trir /ie- v nemščini = i/

Gledalko **M. R.** pa je razjezila izgovorjava krajevnega imena Köln v Športu na TV Slovenija.

»Za božjo voljo, vsaj tujih mest ne dovolite tako popačiti! Če že novinarji »ne znajo« reči köln ali pa film in moramo poslušati »čoven in filem« (tudi računalnik zazna napako in mi napačni besedi podčrta), naj vsaj imena mest pustijo v originalu.«

Uredništvu Športnega programa je glede izgovorjave besede Köln s polglasnikom [ə] med zadnjima dvema soglasnikoma pritrdila fonetičarka na Radiu Slovenija, **Suzana Köstner**.

»Dovoljeno je oboje, bodisi zložni izgovor bodisi s polglasnikom med obema zvočnikom, kot npr. tudi v primerih, ko so Karl, film, gostiln, tovarn, zrn, himn.... (SP str. 84).«

Napake v televizijskih oglasih

Gledalec **A. H.** je opozoril na več jezikovnih napak v oglasih, ki jih predvaja TV Slovenija.

»Telekom Slovenije: Modri paket boste dobili za 8 CELA 99 evra.

Mercator: Najboljše dobrote za NA mizo.

Aktualno: Izguba J^ERNEJA Šugmana.«

Ana Mušič, Služba za trženje oglasnega prostora na TV Slovenija:

»Vsekakor se tudi v Službi za trženje TV strinjamo, da je eno od poslanstev RTV Slovenija skrb za slovenski jezik in to izpolnjujemo v tolikšni meri, kolikor le lahko. Je pa res, da v naši službi nismo lektorsko izobraženi. Na slovnične napake, ki so najbolj očitne in jih zaznamo, oglaševalce opozorimo in pozovemo k popravku oglasa. Zgodi pa se, da kakšno manj očitno tudi spregledamo. Treba pa je razumeti tudi vidik oglaševalcev. Produkcija oglasov je zahtevna in draga in prav lahko se zgodi, da naše striktno opozarjanje na napake oziroma zahteve po popraviljanju oglasov ne

bodo naleteli na odobravanje in bi posledično lahko pomenile umik kakšne od oglaševalskih kampanj, torej tudi manj oglaševalskih prihodkov.«

Darinka Koderman Patačko, vodja neformalne lektorske koordinacije:

- »1. primer: Drži, gre za napako, saj decimalne zapise v slovenščini pravilno beremo tako, da števke (ki stojijo pred vejico) beremo, kot da gre za celote (pri tem pa se moramo zavedati, da so števke slovnično ženskega spola). V tem primeru bi bilo torej pravilno: osem CELIH devetindevetdeset evra. (Obširnejšo razlago si je mogoče prebrati v povzetku jezikovnega pogovora Lektorskega društva: <http://www.lektorsko-drustvo.si/vsebina/Koli%C4%8Dine%20in%20%C5%A1tevniki.pdf>, str. 3.)
2. primer: S pravopisno-slovničnega vidika ne vidim težav, soglašam pa z mnenjem, da je sporočilnost takšnega zapisa nejasna oz. da je najmanj okoren, če nič drugega.
3. primer: Drži, narobe, kajti ime Jernej ima v imenovalniku naglas na prvem E (Jêrnej), v odvisnih sklonih in v iz njega izpeljanem pridevniku pa na drugem (Jernêja, Jernêjev).«

Begunec ali prebežnik?

Bralec **V. P.** je opozoril na nedoslednost pri uporabi terminov.

“MMC članek uporablja besedo "prebežnik" v videoposnetku pa je uporabljena beseda "begunec". Da uredništva RTV-ja še vedno nimajo usklajenih uporab in neke konsistentnosti, je navadna sramota in škoduje kredibilnosti.”

Pisarna varuhinje:

“Sporočamo vam, da vam je varuhinja glede izrazov, ki jih omenjate v sporočilu, že odgovorila, in sicer maja. Navajamo del njenega odgovora: »Glede terminologije, ki se uporablja v poročanju o konkretni tematiki, pojasnjujem, da se poleg izrazov begunec, migrant in prebežnik, ki jih navajate, uporabljajo še drugi izrazi, med njimi: tujec, azilant, prosilec za azil, pregnanec, izgnanec, razseljena osebnost, nezakonit prebežnik (ilegalec).«”

II. OGLAŠEVANJE

Namesto rokometa... oglasi

Gledalka **B. P.** se je pritožila nad prepoznim začetkom tekme ženske rokometne reprezentance.

»...tekma ženske rokometne reprezentance na svetovnem prvenstvu se je danes, v soboto, začela ob 18. uri, vendar začetnih pet minut (!) gledalke in gledalci nismo mogli spremljati, ker so na 2. programu TV Slovenija predvajali oglase. Poskusila sem na MMC, vendar je bilo enako. Prenos se je pričel z zamudo, komentator pa je rekel, da nismo veliko zamudili. Zame je takšen pristop nesprejemljiv. Kakšen je to odnos do gledalcev oz. gledalk in do tekmovalk?«

Odgovor odgovornega urednika Športnega programa TV Slovenija **Mihe Žibrata:**

»Da, res je prišlo do zamude pri začetku rokometne tekme med Slovenijo in Francijo.

Zamudili nismo veliko. Ko smo se vključili v neposreden prenos je bil izid 1:1.

Zakaj je prišlo do male zamude? Pred tem so bili na sporedu smučarski skoki. Kot veste je pri tem športu domala nemogoče določiti kdaj točno se bo tekma končala.

Dovolj je malo prekinitve zaradi vetra ali padca tekmovalca in vse skupaj se zamakne.

MI skušamo resnično čim bolj natančno načrtovati začetke in konce prenosov ob tem pa imamo seveda tudi natančno določene obveznosti do oglaševalcev.

Ko imamo oglasni prostor prodan, moramo reklame pač objaviti, saj bi drugače kršili pogodbe z oglaševalci.

Mimo tega enostavno ne moremo, saj smo tudi zakonsko vezani na to koliko oglasov imamo lahko v eni uri programa.

Verjemite, da se trudimo pokazati vse prenose od začetka do konca, a se sem ter tja zgodi tako kot se je v soboto z rokometno tekmo.«

Gledalka je odgovorila, da uredniški odgovor ni povsem sprejemljiv.

»Zlasti me moti, da odgovorni urednik sprejme logiko in pristop, da »imajo obveznosti do oglaševalcev«, ne postavlja pa v prvi plan obveznosti do gledalk in gledalcev, ki tudi plačujejo za ta prenos, in so hkrati občinstvo, ki mu je namenjen tako športni prenos kot oglasni blok. Brez občinstva ni ničesar od tega.«

Varuhinja:

»Tudi sama menim, da bi bilo treba poiskati trajnejšo rešitev, kot pa upati, da se bo to čim manjkrat ponovilo. Takšno tveganje je namreč vgrajeno v naravo nekaterih športnih tekmovanj (nordijci) in je že v začetku zime jasno, da se bodo težave ponavljale, če se jih ne bo preprečilo. Zato ne verjamem, da se je nujno le sprijazniti s tem in da tega dejstva (pričakovanja) ni mogoče integrirati v marketinške pogodbe.

Menim tudi, da morebitno križanje programskih vsebin ni tako problematično, čeprav se dejansko lahko zgodi, da se hkrati končuje neko tekmovanje in začenja neko drugo. V tem primeru se mora urednik avtonomno in strokovno odločiti, kje bo končal (en program) in kje bo začel (drug program). Pri vrivanju oglasnih vsebin pa je narobe, če se je urednik prisiljen podrežati marketinški logiki, in ne more slediti svojemu uredniškemu vzgibu.«

Še en telefonski odziv se je nanašal na zamudo v predvajanju zaradi oglasov. Podobne odzive je varuhinja obravnavala že v prejšnji zimski sezoni, in v zvezi s tem v februarškem poročilu (str. 21) zapisala mnenje o križanju programskih in oglasnih vsebin. Zadeva se navezuje tudi na poglavje Športnik leta z zamudo na str. 20 in 21.

Plastenke v TV-oddajah

Varuhinja je v vednost prejela pritožbo gledalca **M. M. Š.**, ki ga je zmotilo promocijsko umeščanje izdelkov, natančneje ustekleničene vode, v razvedrilnih oddajah TV Slovenija.

»Najprej kviz Vem, pa Taksi (kava v nevračljivih kozarcih) in potem še Vikend paket!... (najbrž sem še kaj zgrešil) : povsod ta odvrtna nesnaga (na mizah)! To mi je dokončno "dvignilo pokrovko" Bom napisal kar grdo in v slengu: Za male pare ste se prodali temu umazanemu trgovcu!

Vem - lahko vam napišem vaš odgovor meni : " Na žalost naročnina ne zadošča za pokrivanje stroškov in moramo pridobivati sredstva iz oglaševanja...te platenke na mizah so vendarle malenkost v smislu onesnaževanja...itd, itd,"

No, da boste vedeli: tak odgovor je, kljub temu je na nek način resničen, zame NESPREJEMLJIV!

Ne, plastična voda - predvsem na mizah TV SLO - je KATASTROFA!

Da parafraziram Armstronga: To je mala smet za razvedrilni program TV SLO, a veliko onesnaženje ekološke zavesti cele Slovenije!«

Iz odgovora **Maria Galuniča**, odgovornega urednika Razvedrilnega programa:

»Na kolegiju se bomo pogovorili o vašem predlogu. Ne upam obljubiti, da se bomo lahko odpovedali promocijskemu umeščanju izdelkov, saj je to eden od virov, s katerim naše trženje lahko pridobi dragocena sredstva na trgu. Dejstvo je, da mora TV Slovenija vsako leto zaslužiti več kot 10 milijonov evrov z oglasi in platenke na mizi so droben delček te realnosti. Seveda bi bili tudi v uredništvih zelo zadovoljni, če bi RTV prispevek zadoščal za vse naše stroške in nas povsem razbremenil oglaševanja, a žal ni tako in najbrž tudi kmalu ne bo.«

TV prodaja razburja

Več gledalcev se je pritožilo nad TV prodajo. Navajamo dva primera. Telefonsko je **M. Š.** sporočila, da takšno oglaševanje žali njen dober okus in znižuje spoštovanje do »nacionalke«. Gledalka pa **E. E. R.** je izrazila nejevoljo zaradi obilnega oglaševanja prehranskih dopolnil v sklopu TV prodaje.

»Poznam ogromno število ljudi, ki vas že pomalem sovraži. Ker je postalo nemogoče, abotno, noro, neokusno, da, idiotsko, ko - kadarkoli prižgeš 1, program TV Slo ven pade jecljajoča gospodična z zamaščenimi jetri ali pa zafacljana teta, ki je prenehala kegljat....Vsi vemo, da so reklame vir dohodka, samo, da pa plačujemo nekaj, kar nas poneumlja, kar nam žre živce, kar res " povzroča stres "....a veste, saj reklame na nek način spet plačamo mi, potrošniki, kupci tistih edinstvenih preparatov, ki nam jih ponujajo preko ekrana. , ne, to pa presega vse meje. Naj nekdo, ki oblikuje te reklamne vloške in jih infiltrira med vsebine, naj nekdo poskusi en sam dan preživeti pred ekranom. Normalen človek mora treščiti daljinec v zid, če le- temu zataji funkcija spremembe kanala....Jaz upam, da boste spremenili taktiko, ker vam povem, da lahko s tako reklamo dosežete samo troje : da tistih, ki nastopajo v taki reklami prav ne želimo v živo srečati na cesti, drugič, da NIKOLI ne bi kupili tega izdelka, ker nam je že vnaprej zoprno in - da na koncu sploh več ne gledamo tega TV programa, ker nam gre, da, dobesedno nam ob bulastih jetrih gre na bruhanje.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Kot varuhinja tu ne morem storiti kaj dosti, saj je zakonodajalec predvidel, da se RTV Slovenija financira ne le s prispevkom, ampak si mora del denarja zaslužiti sama na trgu. Obseg oglasov je omejen, v nekaterih programskih pasovih in oddajah oglasi sploh niso dovoljeni. Zato ni čisto res, da vedno zaslona pade kakšen oglas. Med 18. in 22. uro sme biti oglasov največ 7 minut v eni uri programa, sicer pa največ 10 minut v eni uri programa. Nad spoštovanjem teh omejitev bdi inštitucija, ki se imenuje Akos, in kolikor mi je znano, kršitev praktično ni.«

Med biatlonom... oglasi

Gledalko **S. K.** so zmotili oglasi med prenosom biatlona.

»Pa kaj je zdaj, ali ste čisto znoreli, gledam biatlon in v 10 min. prenosa je blo 10 min reklam, to pa presega vse meje. Če bi imela možnost prenehat plačevat naročnino bi to že zdavnaj nardila. Enostavno se delate norca iz nas gledalcev in to zato, ker ste zakonsko zaščiteni. Če ne bi imeli športnih prenosov vas tudi povohala nebi, ker nisem ena tistih ovc ki se iz nje norčujete.«

Iz odgovora odgovornega urednika Športnega programa TV Slovenija, **Mihe Žibrata**:

»Reklame med športnimi prenosi so za marsikoga res nebodigatreba.

Vendar; brez njih bi imeli tudi precej manj športnih prenosov, nekaterih pa sploh ne bi bilo.

14.12. je prenos biatlona trajal od 14:10-15:11. V tem času so bile reklame razporejene takole: pred prenosom 5 min 29 sek

med prenosom : 1. Prekinitev = 1 minuta 30 sekund

2. Prekinitev = 1 minuta 35 sekund

3. Prekinitev = 1 minuta 39 sekund

po prenosu = 5minut 31 sekund.«

Pisarna varuhinje:

»Uredniškemu odgovoru dodajamo pojasnilo, da je RTV-prispevek res glavni vir prihodkov RTV Slovenija, vendar ne edini. Delež prihodkov od oglaševanja je leta 2016 znašal 10,2 % vseh prihodkov in omogoča predvajanje vsebin, ki jih zgolj s prispevkom ne bi bilo mogoče. Mednje spadajo tudi številni športni prenosi, kar v svojem odgovoru izpostavlja tudi odgovorni urednik. Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah Televiziji Slovenija omogoča oglaševanje v obsegu deset minut na uro, razen v osrednjem televizijskem času (to je t. i. prime time med 18. in 23. uro), ko dovoljuje le sedem minut oglaševanja v posamezni uri. Z oglasi pa ni dovoljeno prekinjati državnih proslav, verskih obredov, celovečernih in televizijskih filmov. Prav tako oglasov ne sme biti v informativnih oddajah, oddajah z versko vsebino in otroških oddajah, ki so krajše od 30 minut. Po zagotovilih vodstva, se zakonske omejitve spoštujejo.

Delovanje RTV Slovenija je res opredeljeno z zakonom, kot omenjate v sporočilu. A Zakon o RTV Slovenija podrobno opredeljuje tudi vsebine in storitve, ki jih je RTV Slovenija zavezana ustvarjati in zagotavljati v korist javnosti in širše skupnosti. Med drugim so to tudi vsebine za senzorno ovirane, digitalizacija filmskega arhiva, koncertna dejavnost in tako naprej.

Upamo, da boste v programski ponudbi v bodoče, poleg športnih prenosov, našli tudi kaj po vašem okusu.

V bodoče vas pozivamo k vljudni komunikaciji s pisarno varuhinje in vam predlagamo, da si preberete priporočila za podajanje pritožb. <http://www.rtvlo.si/varuh/novica/1072>«

III. PRILAGOJENI PROGRAMI

Ob vremenski ujmi aktiviran protokol za tolmačenje dodatnih oddaj

Varuhinjo je koordinatorka invalidskih vsebin **Mateja Vodeb** seznanila, da so 12. in 13. decembra ob vremenski ujmi v večjem delu države aktivirali Protokol obveščanja med uredništvu in koordinatorjem invalidskih vsebin ob primerih sprememb programske sheme zaradi posebnih dogodkov.

Zaradi vremenskega alarma so bile tolmačene dodatne informativne oddaje.

Protokol je nastal lani jeseni, in sicer potem, ko so junija gluhi gledalci upravičeno protestirali, da ob razglasitvi arbitražne razsodbe ni bilo poskrbljeno za tolmačenje (glej poročilo varuhinje za junij 2017, str. 21). Programski odbor za problematiko programskih vsebin za invalide se je s protokolom kriznega sporočanja s priporočili za dostopno poročanje v času kriz, naravnih katastrof, humanitarnih katastrof, epidemij in drugih izrednih stanj v državi seznanil 17. novembra.

Preglasna glasba!

Gledalka **M. G.** ima okvaro sluha, zato posebej težko spremlja oddaje TV Slovenija, v katerih glasbena podlaga moti razumevanje govora.

»Zelo me moti, da imajo pogovorne oddaje in oddaje s prispevki v slovenskem jeziku (Obzorja duha, Pričevalci, Spomini, prispevki v tedniku in še in še...) glasbeno podlago tako glasno, da preglasi govor in potem imamo še večje težave pri razumevanju.

Prosim vas, da predlagate odgovornim in zvočnim opremljevalcem, da odstranijo glasbo in ojačajo govor, ki je že sam po sebi včasih nerazumljiv.«

Pisarna varuhinje:

»Uvodoma naj zapišemo, da obžalujemo, da imate težave pri poslušanju televizijskih oddaj. Pisarna varuhinje se je s problematiko, ki jo izpostavljate, v preteklosti - tudi letos - pogosto ukvarjala.

Nedavno se je število pritožb še zgostilo, zato se je v problematiko, na prošnjo varuhinje, poglobil vodja Mediateke na RTV Slovenija **Martin Žvelc**, ki je na podlagi daljše pritožbe pripravil strokoven in izčrpen odgovor. Izseki njegovega odgovora so zelo aktualni tudi v primeru vaše pritožbe.

»Koliko glasbe se dodaja pod govor, da je še ta razumljiv, ne more izmeriti noben merilni instrument. Težko pa je upoštevati vse starostne skupine in če bi oddaje oblikovali le za naglušne, bi se večinski del poslušalcev upravičeno pritoževal. V kratkem bo RTV Slovenija ponudila dodatne storitve tudi za gledalce z okvaro sluha ali vida.«

Ob tem vodja Mediateke opozori tudi na sodobne pogoje sprejemanja in oddajanja zvoka, ki niso optimalni: »Sodobni televizijski sprejemniki nimajo prostora za kakovostne zvočnike, običajno so vgrajeni v hrbtno stran sprejemnikov, zvočna slika je zato močno odvisna od prostora in prostorskih odbojev. To pa otežuje razumljivost govornih prispevkov, še posebej ob hkratni glasbeni podlagi. Nekateri gledalci pa imajo poleg TV sprejemnika vrhunske Hifi sisteme, ki cenovno nekajkrat presegajo vrednost TV sprejemnika in gledalcu nudijo popolnoma drugačno zvočno podobo. Zato mora RTV Slovenija poskrbeti za čim bolj nevtralno zvočno podobo, za povprečnega gledalca. Nikakor ni možno prilagajanje slabim pogojem poslušanja v domačem okolju. Sodobni trendi pri ustvarjanju TV vsebin mnogokrat škodujejo kakovostni zvočni sliki. Skrivanje mikrofонов, ki so pripeti na različne dele oblačil, zmanjšujejo razumljivost govora in mnogokrat povzročajo sive lase zvokovnim mojstrom. A to so sodobni pristopi, ki se uveljavljajo povsod po svet, čeprav je vsem jasno, da sta dober zvok in razumljivost govora možna le z mikrofonom pred usti govorca, torej v vidnem polju televizijske slike.«

Ker ste med drugim omenili oddajo Obzorja duha, smo vaše sporočilo posredovali tudi Uredniku verskega programa na TV Slovenija **Vidu Stanovniku**, ki je pojasnil, da bi bilo najbolj primerno, če bi lahko javna televizija zvočni zapisa oddajala »dvokanalno« in bi gledalci po potrebi pojačali govorni del. »Veliko se lahko naredi tudi pri pripravi glasbene podlage. Žal pa tu trčimo tudi ob normative, ki sedaj pogosto ne omogočajo povečanja količine dela glasbenega opremljevalca in tehnika v sinhro studiju.«

Verjetno vas bo razveselila informacija, da se na podlagi pritožb zadeve vendarle spreminjajo – ukinjena je bila denimo klavirska spremljava v oddaji Polnočni klub, znotraj Televizije Slovenija pa poteka razprava o problematiki (pre)glasnosti glasbenih podlag. Stališče varuhinje je, da je treba slabosti in napake odpraviti, za kar si tudi aktivno prizadeva.

Odgovor gledalke:

»Nad vašim odgovorom sem pozitivno presenečena, saj ga nisem pričakovala tako hitro, sploh pa ne tako podrobnega.«

Zadeva je povezana z naslednjim poglavjem.

IV. TEHNIČNE ZADEVE

Preglasno in moteče!

Več gledalcev se je pritožilo zaradi preglasnih glasbenih podlag v programih TV Slovenija.

»Najbolj je to moteče pri napovednikih pri novicah, ko spustijo začetni zvočni posnetek. Vem da vas zanima točno določena oddaja, vendar sam ocenjujem da je teh oddaj veliko in se ponavljajo in so konstantne.

Lahko pa vam dam primer današnje oddaje Koda dne 05.12., kjer na začetku oddaje voditelja v napovedniku nimata moteče glasbe skoraj se je ne sliši, potem se pojavi zelo močna disco glasba, kjer se vrti špica oddaje z znakom Koda, na koncu oddaje, ko se voditelja poslavljata vmes vpade preglasna glasbena podlaga, ki je zelo moteča, neprimerna glede na vsebino oddaje in tudi verjeno moteča za sama voditelja, ki morata ta zvok poslušati med govorjenjem.

Glasbene podlage v novicah so glasnejše po moji oceni do 20 % več, poleg tega pa so tonski tehniki začeli med govorom voditelja uvajati glasbo v napovedniku, kar je še bolj moteče. Torej, ko se začnejo Poročila, Dnevnik in Odmevi udari glasnost glasbene špice z vso močjo. Nato se oglasi voditelj z napovednikom in glasba je glasnejša ali na istem nivoju kot govor. Potem se po vsaki temi v napovedniku pojavi premikajoča pravokotna senca in sliši se zvok, kot da bi preletelo mimo letalo, kar je zelo moteče. Če bi bil zvok primernejši to ne bi bilo tako moteče.

Na primer na Pop TV pri poročilih imajo glasbeno podlago že dalj časa, vendar ni tako glasna da bi to motilo govor voditelja. Na začetku je malo preglasna špica, kasneje pa je jakost glasbe primerna.

Na RTV Slovenija pa imajo glasbo med poročilih, ki ni primerne zvrsti in dobesedno pribija in je preglasna v razmerju do govora voditelja, zato moramo gledalci zmanjševati jakost zvoka na tv sprejemniku, posledično pa ne slišimo govora. Od kar se to dogaja, sam zmanjšam jakost na ničlo. Ta trend glasbe med dokumentarnimi oddajami se že kar nekaj časa pojavlja na tujih televizijah, kjer predvajajo ob govoru zelo močno rokersko glasbo z električnimi kitarami, bobni in tudi pri nas se je to začelo, naprimer v oddaji "Masterchef". Zato jaz teh oddaj ne spremljam, ne morem pa prenehati spremljati poročil.

Tudi nekateri slovenski dokumentarni filmi so vedno bolj opremljeni z glasbo, ki je preglasna glede na jakost glasu. Pred kratkim sem si ogledal zelo dober dokumentarni film o severni steni Triglava. Se pa sploh ni razumelo, kaj je govoril plezalec. Glasba je bila preglasna in neprimerna. Škoda. No ne vem točno ali je bil ta dokumentarec iz produkcije RTV-ja.

Sam menim, da bi bilo pravo razmerje 60 % proti 40 % v korist glasu. Ena od primernih oddaj je "Ljudje in zemlja" na RTV SLO prvi program, kjer tonski tehniki zelo primerno dodajajo glasbo, ko voditeljica ali gost govori, zmanjšajo jakost, ko preneha govoriti pojačajo glasbo na enak nivo kot je bil glas. Tudi glasba je primerne zvrsti in ni moteča.

Govorne reklame pa imajo večinoma nižjo jakost glasbe, ker je najbolj pomembno za proizvajalce, da potrošniki slišijo vsebino reklame.« (D. U.)

»Kljub več pritožbam vaših gledalcev, da je ozadje glasbene spremljave za govori ali sliko v vaših oddajah zaradi previsoke glasnosti spremljave zelo moteče, se na programih s tako vsebino še ni nič spremenilo. Močno me moti tudi močno povečana glasnost reklam nasproti osnovni glasnosti programa. Prosim, če lahko vaši tehniki to že enkrat uredijo, predlagam tudi, da bi bile nekatere oddaje brez glasbenega ozadja veliko bolj sprejemljive,...« (J. U.)

»Velikokrat se moraš prav naprezati, da razumeš, kaj se pogovarjajo. Torej kdo si je izmisлил trend, da se pogovorne oddaje podložijo z glasbo, ki je zelo moteča za gledalca in in pogosto nima drugega učinka kot jezo gledalca/poslušalca.

Tudi če bi obstajal kak tehten razlog za podalغانje glasbe v pogovorne oddaje, opažam, da tonski tehniki ton pogovora in glasbe postavijo enakovredno in vse skupaj izpade "šalabajzersko".« (T. R.)

Telefonsko, I. N.: Krasne oddaje imate, ampak kaj, če človek nič ne sliši, kaj se pove, ker od spodaj hrumi glasba.

Nekaterim gledalcem je bilo posredovano pojasnilo oz. del pojasnila vodje Mediateke, **Martina Žvelca**:

»Hvaležni smo za vsako dobronamerno kritično pripombo, ki nam pomeni spodbudo za oblikovanje čim bolj všečnega programa, čim bolj všečne zvočne podobe in kakovostne slike. Zavedamo se odgovornosti do Vas, naših gledalcev in poslušalcev.

Iz vašega podrobnega zapisa smo poskušali izluščiti pripombe, ki se nanašajo na zvočno podobo v estetskem smislu in tiste, ki se dejansko nanašajo na napake - te so ob zanesljivi sodobni studijski tehniki večinoma človeške narave.

Pri nastajanju programskih vsebin sodeluje veliko število ustvarjalcev. Za glasbeno podobo, torej izbiro glasbe kot podlago pod govorne oddaje in glasbena ločila skrbijo naši glasbeni opremljevalci, ki so pri svojem delu samostojni. Z izbiro glasbe poskušajo dodatno podkrepiti vsebino, jo narediti bolj atraktivno in všečno. Vsakdo se trudi po svojih močeh. Včasih bolj, včasih manj uspešno. Zato kritika ni vedno na mestu, kajti nihče ne ve vsega, pri ocenjevanju in kritiziranju gre največkrat za zelo subjektivne ocene. Za razmerje med govorom in glasbo poskrbijo zvokovni mojstri in oblikovalci zvoka, ki na izbiro glasbe nimajo vpliva. Pri preverjanju kar nekaj informativnih oddaj nismo odkrili nobene nepravilnosti, samostojne glasbene uvodne špice so na istem nivoju glasnosti kot v nadaljevanju govorni prispevki. Vaš predlog o nižji glasnosti glasbenih ločil in špic pa je vsekakor zanimiv in posredovali ga bomo našim zvokovnim mojstrom. Seveda pa je v primeru podlaganja glasbe pod govorno vsebino odgovornost za razmerje govor-glasba na njihovi strani. Koliko glasbe se dodaja pod govor, da je še ta razumljiv, ne more izmeriti noben merilni instrument. Težko pa je upoštevati vse starostne skupine in če bi oddaje oblikovali le za naglušne, bi se večinski del poslušalcev upravičeno pritoževal. V kratkem bo RTV Slovenija ponudila dodatne storitve tudi za gledalce z okvaro sluha ali vida. Uvedba dodatnega zvokovnega

kanala bo v pomoč gledalcem s težavami vida, podnaslavljanje pa bo v pomoč gledalcem z okvarami sluha. Prilagajanje gledalcem z različno stopnjo okvare sluha pa nikoli ne bo možno. Pojasniti pa je potrebno tudi vse bolj različne pogoje poslušanja v domačem okolju. Sodobni televizijski sprejemniki nimajo prostora za kakovostne zvočnike, običajno so vgrajeni v hrbtno stran sprejemnikov, zvočna slika je zato močno odvisna od prostora in prostorskih odbojev. To pa otežuje razumljivost govornih prispevkov, še posebej ob hkratni glasbeni podlagi. Nekateri gledalci pa imajo poleg TV sprejemnika vrhunske Hifi sisteme, ki cenovno nekajkrat presegajo vrednost TV sprejemnika in gledalcu nudijo popolnoma drugačno zvočno podobo. Zato mora RTV Slovenija poskrbeti za čim bolj nevtralno zvočno podobo, za povprečnega gledalca. Nikakor ni možno prilagajanje slabim pogojem poslušanja v domačem okolju.

Sodobni trendi pri ustvarjanju TV vsebin mnogokrat škodujejo kakovostni zvočni sliki. Skrivanje mikrofонов, ki so pripeti na različne dele oblačil, zmanjšujejo razumljivost govora in mnogokrat povzročajo sive lase zvokovnim mojstrom. A to so sodobni pristopi, ki se uveljavljajo povsod po svet, čeprav je vsem jasno, da sta dober zvok in razumljivost govora možna le z mikrofonom pred usti govorca, torej v vidnem polju televizijske slike.

V oddaji Koda pa je zares prišlo do napake pri odpovedi oddaje, v kateri je agresivna glasbena podlaga popolnoma preglasila govorno vsebino, za kar se vam in tudi drugim gledalcem iskreno opravičujemo. Seveda se bomo potrudili, da bo takšnih napak čim manj.

Ker se vseprek pritožujete nad preglasnimi glasbenimi ločili, moramo pojasniti, da »Masterchef« ni oddaja TV Slovenija, na težave z glasnostjo zvoka komercialnih televizij pa RTV Slovenija nima vpliva. V takšnih primerih bi morali pripombe o nenadzorovani glasnosti nasloviti na dotično televizijo in na agencijo AKOS (Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije), ki še ni poskrbela za uveljavitev priporočil in predpisov EBU, le te bi morali upoštevati tudi v Republiki Sloveniji.

Strinjamo se z vami, da je pretirana glasnost lahko škodljiva za zdravje v smislu poškodb slušnega organa. Vendar razlike v glasnosti različnih vsebin v primeru spremljanja TV programov na stanje sluha ne morejo vplivati, gre predvsem za estetsko podobo neke oddaje. Okvaro sluha povzroča prevelika količina hrupa v nekaterih delovnih okoljih, predvsem pa prekomerno glasno poslušanje glasbe s slušalkami. To je še posebej zaskrbljujoče pri mlajši populaciji, ki tudi na avtobusih in sprehodih v naravi posluša običajno zelo agresivno glasbo s pretirano glasnostjo – s slušalkami.«

Na podlagi pritožbe in mnogih drugih predhodnih pritožb glede (pre)glasnosti glasbenih podlag v oddajah Televizije Slovenija je varuhinja vodstvo pozvala k izboljšanju stanja. Pristojni na TV Slovenija so opravili analizo stanja in sprejeli določene ukrepe za izboljšanje težav.

Ljerka Bizilj, direktorica TV Slovenija:

»Vodja tonskega oddelka TV SLO Marko Vogrinc je posredoval obširno poročilo in nekatere rešitve, ki jih bo treba upoštevati in jih tudi posredujem.

Hkrati bomo spodbudili izobraževanje tako sodelavcev v TV produkciji kot tudi programskih sodelavcev.«

Odzivno poročilo vodstva je objavljeno v celoti kot PRILOGA 4 na str. 58.

V. VARUHINJA

Razprava v Informativnem programu TV Slovenija

Varuhinja se je 7. decembra udeležila sestanka, ki ga je sklicala odgovorna urednica Informativnega programa na TV Slovenija **Jadranka Rebernik**. Na srečanju so uredniki, voditelji in tudi nekateri ostali zainteresirani novinarji skupaj z varuhinjo pravic gledalcev in poslušalcev razpravljali o poročanju v zvezi s samomorom obsojenega generala v Haagu oz. kako v podobnih primerih ravnati v skladu s profesionalnimi standardi ter o primerih Rovte in Thompson (avgustovsko in majsko poročilo).

Predstavitev Svetu delavcev RTV Slovenija

Varuhinja se je 21. decembra udeležila seje Sveta delavcev RTV Slovenija in svetnikom predstavila svoje delo. Svet in pisarna varuhinje sta ob zaključku leta izpeljala tudi prvi skupni projekt. Izdana je bila knjižica **“Naša RTV, smernice in pravila”**, kjer so zbrani vsi pomembni dokumenti, ki regulirajo delovanje javne radiotelevizije in vseh, ki delajo na RTV Slovenija.

Izhodišča za morebitne spremembe delovanja varuhinje

Novinar **Jure Brankovič** je varuhinji ter članoma Sveta delavcev in Aktiva novinarjev Informativnega programa poslal izhodišča za morebitne spremembe delovanja varuhinje. Tudi varuhinja si želi takšne ureditve, ki bi omejila možnost kratkih stikov ter olajšala sodelovanje z ustvarjalci RTV vsebin. O možnih poteh se je vedno pripravljena pogovarjati z ustvarjalci RTV vsebin. Pričakuje tudi povabilo k debati na to temo.

V medijih

Varuhinja je gostovala v več oddajah RTV Slovenija, in sicer: 6. decembra je bila gostja oddaje na Valu 202, Kje pa tebe čevelj žuli, 13. decembra oddaje Arsov forum na Arsu, v oddaji Panoptikum (TV SLO1, 13. 12.) pa je bila objavljena njena izjava o vlogi javnih medijev in pričakovanju javnosti.

Ostalo

Varuhinja je prejela več pritožb, iz katerih ni bilo razvidno, na katero programsko vsebino se nanašajo, zato jih ni mogla obravnavati.

VI. VARUHINJI V VEDNOST

Pohvale in nagrada

Varuhinja je bila seznanjena s pohvalami programom TV Slovenija, ki sta jih zakonca **S. Š.** in **B. Š.** naslovila na odgovorno uredništvo Kulturno umetniških programov.

“Začelo se je z VELVETOM, ki se sedaj končuje, potem ste imeli Pogrešani dekleti, predtem kar dve zelo dobri nadaljevalki (Zapuščina in Zadnji tango v Halifaxu) in sedaj spet kaže na Prevaro- III. sezono. Da o Kitajskih dekletih v Australiji ne izgubljam besed: Odlično ! Ko sva šla na dopust, je bila dilema: Zamuditi zadnjo – odločilno nadaljevalko: Ne to pa ne ! Rešitev: EON !!!

Pa ne le filmski program, tudi raziskovalni novinarji so »dvignili sidra« in začeli dobre obravnave, le kaj pa je od tega spremenjeno, pa morda »pozabijo« preveriti čez nekaj (dalj) časa.

Turistična oddaja Na lepše je prav tako lahko pohvaljena, tako da imava občutek, da se je na »nacionalki« le začelo nekaj spreminjati, pa ne le na vrhu, ampak tudi spodaj, pri »neposrednih proizvajalcih«.

Razvedrilni in športni program pa sta že tako klasično solidna, da ne moremo terjati od vas, da bi bila boljša od komercialnih, saj je tam verjetno več denarja na razpolago, kot pri vas.

Edino pri ODMEVIH pa mislim, da ste postali (kljub Viktorju) preveč DOLGOVEZNI, saj ima človek občutek, da se tam MORAJO VODITELJI pogovarjati določene minute, da zapolnijo čas, ne pa da povedo BISTVO za lahko noč. Pa ne le kot poročila, ampak so lahko komentarji, ne pa »utrujajoči in preveč pametno-vseznalski« !!!”

Iz odgovora odgovorne urednice Kulturnega in umetniškega programa **Žive Emeršič**:

“Veseli me, da sta zadovoljna z našimi programi in da jih spremljata celo vrsto, kar je razvidno iz vajinega pisanja. Vsekakor se bomo vsi skupaj trudili, da bi bili še boljši, čeprav je težko ugoditi različnim okusom, generacijam in interesom naših gledalcev.”

Varuhinja je bila seznanjena s pozitivnimi odzivi na oddajo Turbulenca z naslovom Življenje in smrt.

»Iskrena hvala za oddajo, ki ste jo imeli 29.11. o smrti, izgubljanju. Čas je, da se o tem spregovori. Hvala še enkrat. Spremljam in lep pozdrav iz Grosuplja.« (A. K.)

»Tema oddaje mi je bila zelo všeč, o tem bi se morali več pogovarjati«(A. M.)

»Vedno gledam vaše oddaje, ta mi je bila posebno lepa, čeprav je tema pri nas še vedno tabu. (M. P.)

Odgovorna urednica **Živa Emeršič** je varuhinjo obvestila, da je dokumentarni film KRISTJAN iz serije Infodrom: Moje življenje nagrajen s prvo nagrado v kategoriji EBU Youth News Exchange Special 2017. Varuhinja je čestitala avtorjem – scenaristkama **Sari Lužovec** in **Anki Bogataj** ter režiserki **Neli Maraž** – in urednici Infodroma **Tini Antončič**.

Vprašanje iz Odmevov, 3.11.2017

Varuhinja je bila seznanjena s pritožbo gledalca **A. V.** glede uporabe naziva »znanstvenica« v pogovoru z gostjo v oddaji Odmevi.

»...na podlagi katerih znanstvenih referenc ge. Zohar ste go. Zohar razglasili za znanstvenico? navedite vsaj 3 znanstvene članke, kjer je ga. Zohar avtorica ali soavtorica, objavljene v mednarodno priznanih znanstvenih revijah.«

Iz odgovora **Igorja E. Berganta**, voditelja Odmevov:

»Glede na to, da je g. Danah Zohar nedvomno zaključila študija fizike in filozofije na MIT ter kasneje doktorirala iz filozofije, psihologije in sociologije religij na univerzi Harvard ter da je kot samostojna avtorica ali soavtorica objavila več del s področij njenega dejanskega postdiplomskega raziskovanja, hkrati pa predavala tudi v okviru več univerz, vključno z oxfordsko (ter trenutno na univerzi Gvižu / Guizhou v Gvijangu / Guiyang), se nam ni zdelo sporno, da jo v kar se da kratki

najavi opredelimo kot "znanstvenico" Seveda pa razumem, da je bila uporaba tega naziva lahko za marsikoga sporna. Zagotovo bi bilo bolje, če bi uporabil drugačno opredelitev, npr. "avtorica" ali "mislec" ...«

Korespondenca se je nadaljevala, voditelj jo je med drugim sklenil z mnenjem, da je bil pri podelitvi naziva vendarle preveč velikodušen.

Zahteva na podlagi Zakona o medijih

V vednost je varuhinja prejela več sporočil, v katerih je **A. K.** od odgovornega urednika Pomurskega madžarskega radia Józsefa Végija zahteval, da se mu posreduje tonski zapis komentarja, v katerem je bil 17. decembra omenjen. Poslušalec je prispevek, po daljši korespondenci, prejel. Varuhinja je urednika prosila za pojasnila o zadevi, ki jih je do zaključka redakcije tega poročila tudi prejela.

PRILOGE

Priloga št. 1: O financiranju zasebnega šolstva v Utripu (mnenje varuhinje)

Zadeva Utrip/zasebno šolstvo - 9. 12. 2017 - mnenje varuhinje

Več gledalcev se je odzvalo na oddajo Utrip, ki je bila na sporedu 9. decembra na TV SLO 1, znotraj te oddaje pa na tisti del, ki se je nanašal na financiranje zasebnega šolstva, in sicer v kontekstu uresničevanja ustavne odločbe ter s tem povezanimi političnimi spori. Avtorica oddaje je bila Mojca Šetinc Pašek.

V odzivih so pritožniki navajali pričakovanje, da bi v oddaji Utrip pričakovali zelo natančno navajanje dejstev, brez podajanja avtoričinega mnenja ali komentarja. Glede tega pričakovanja moram že uvodoma opozoriti na žanrsko zakonitost oz. dejstvo, da je **Utrip izrazito avtorska in komentatorska oddaja ter kot taka dopušča ustvarjalcem kar največjo ustvarjalno svobodo, torej tudi osebno-analitične, subjektivne in komentatorske prvine**. To velja tako za izbor novic in slikovnega gradiva kot vezno besedilo, s katerim novinarji tednu, ki se je izteklo, vsako soboto vtisnejo svoj pečat. Že v zasnovi oddaje piše, da si je Utrip od nastanka leta 1988 »izboril prostor izrazito avtorske oddaje in subjektivnega pogleda na najpomembnejše dogodke minulega tedna«. Glede na to, da je oddaja v tem formatu na sporedu že 20 let, menim, da gledalci razumejo njen koncept.

Menim, da je novinarka spoštovala pravila žanra (in formata) ko je v Utripu žgočo družbeno tematiko predstavila z avtorskimi prijemi. Avtorjem oddaje Utrip ni mogoče oporekati pravice do komentiranja in podajanja mnenj in logičnih sklepov. Tudi v poklicnih merilih in načelih novinarske etike (točka 1.2) piše, da »zahteve po nepristranskosti ni mogoče enačiti s popolno nevtralnostjo v slehernem prispevku. Novinar sem izreči poklicno, novinarsko sodbo, ki temelji na relevantnih dejstvih«.

Menim, da je **pomemben tudi kontekst obravnave. Novinarka je dogajanje komentirala v dneh, ko je potekala ostra politična in ideološka debata o financiranju zasebnega osnovnega šolstva v Sloveniji.**

Novinarska poročila, dopolnjena s študijskimi debatami (v Odmevih, Tarči itd.) so javnosti zagotovila vpogled v podrobnosti in ključna dejstva o ustavni odločbi ter o argumentih ključnih akterjev politične konfrontacije glede spoštovanja ustavne odločbe. Avtorica Utripa pa je celotno dogajanje, politične spore in polarizirano družbeno debato na kratko povzela, jih ilustrirala z metaforami o »prekrižanih ideoloških mečih«, »povečanjem apetitu« ter »interesu po demontaži slovenske javne šole«, ker je bil tudi njen poklicni komentar.

Menim, da poklicnega komentarja, podanega v avtorskem formatu neke TV-oddaje, ni mogoče označiti za manipulacijo. Prav tako bi bilo neupravičeno pričakovati, da bi novinar v tako kratki formi, kot je Utrip, torej v zelo skopo odmerjenem času navedel sleherno podrobnost in vsa znana dejstva o izhodišču spora, torej o obsegu financiranja obveznega in razširjenega šolskega programa v zasebnih osnovnih šolah ter vsebini ustavne odločbe.

Obravnavana oddaja Utrip dolga 13 minut in 50 sekund, znotraj nje pa so bile obravnavani tematiki namenjene 3 minute (<http://4d.rtvsllo.si/arhiv/utrip/174507560> na 7:55)

Za dodatna vsebinska pojasnila sem prosila avtorico oddaje Mojco Šetinc Pašek, ki je v zvezi s tem odgovorila takole:

»V tekstu sem citirala besedilo odločbe ustavnega sodišča. Javno je dostopna na spletni strani US in si jo lahko vsak prebere (<http://odlocitve.us-rs.si/si/odlocitev/US30557?q=%C5%A1olstvo>). Besedilo in razlaga je jasna, govori o izenačitvi javno veljavnega obveznega šolskega programa, ne pa tudi o izenačitvi razširjenega šolskega programa. Tega se v bistvu niti ne dotika. In to je ves čas tudi jabolko spora vseh napačnih ali pa manipulativnih interpretacij te odločbe. Sedanji sistem/ model financiranja je, da država zasebne sole financira 85 odstotno (tako obvezni kot tudi razširjeni program), odločba US pa na 100 odstotno financiranje izenačuje zgolj obvezni program. Kar pomeni, da bi lahko država po tem rekla, da razširjenega programa sploh ne bo/ne bi financirala, saj o tem v ustavni odločbi sploh ni govora. Temu je denimo zato pred 14 dnevi sledil predlog Desusa. In v to smer gredo tudi predlogi po spremembi ustave. Zagovorniki financiranja zasebnih sol pa zahtevajo 100 financiranje sol v celoti, torej tako obveznega kot razširjenega programa, o katerem ustavno sodišče sploh ni presojalo! Te intence, ki jih niti ne skrivajo, pa so po skromnem mojem prepričanju, več kot presedan, saj bi to pomenilo absoluten poseg v sedanjo organizacijo in financiranje javnih sol. Postavimo pa si lahko tudi vprašanje kako so lahko zasebne sole sploh se zasebne, če jih v celoti plačuje država. In to sem kot avtorica Utripa izpostavila. Tudi sicer pa bi morali v svojih prispevkih to, kar zares piše v ustavni odločbi, jasno predstaviti tudi drugi novinarski kolegi. Morda bi bilo tudi za pritožnike dobro, da si preberejo ustavno odločbo v celoti, preden mi očitajo pristranost.«

Dodajam, da je pomembno poudariti tudi umeščenost oddaje Utrip, kot avtorskega povzetka tedenskega dogajanja v širši TV-shemi, ki tudi skozi druge oddaje zagotavlja vpogled v širok razpon pogledov, stališč in mnenj na neko tematiko.

Menim, da je uredništvo Informativnega programa TV Slovenija v obravnavi financiranja zasebnih šol v daljšem časovnem obdobju in v nizu oddaj zagotovilo verodostojno in uravnoteženo podajanje informacij, kot to zahtevata točki 1. 4. in 2.3 poklicnih meril. Menim, da so gledalci v okviru informativnih oddaj pridobili dovolj vsestranskih informacij, da so si lahko o tematiki, ki deli javnost, sami oblikovali svoje mnenje.

Ob tem dodajam, da sem v okviru te tematike kot varuhinja prejela tudi veliko odzivov na oddajo Odmevi z dne 21. 11., v kateri je voditeljica Rosvita Pesek po mnenju pritožnikov pristransko vodila soočenje poslancev SDS, NSi, SD in SMC o načrtovani spremembi ustave glede financiranja zasebnih osnovnih šol. Pritožniki so menili, da se je voditeljica neupravičeno opredelila.

Tudi v tem primeru sem kot varuhinja zapisala, da menim, da je voditeljica – kljub temu, da je bila iz nastopa razvidna njena opredelitev do tematike - ravnala v skladu s poklicnimi merili, saj informativna vsebina ni bila okrnjena in so gledalci razumeli diametralno različno argumentacijo dveh strani. Tudi v tem primeru sem menila, da voditeljem oddaj ni mogoče a priori oporekati pravice do logičnega sklepanja in sodelovanja v izmenjavi mnenj, na podlagi lastne novinarske avtoritete in akumuliranega znanja (celotno mnenje je dostopno v varuhinjinem poročilu za november).

Ilinka Todorovski

Ljubljana, 19. 12. 2017

Priloga št. 2: Kultura po Odmevih: poziv RTV Slovenija, odziv varuhinje, pojasnilo vodstva

1. Poziv Anje Golob

Spoštovani,
vljudno vas prosim, da v skladu s svojimi pristojnostmi nemudoma posredujete v zvezi z več zadevami, povezanimi z obravnavo kulturnih vsebin na RTV Slovenija.

V skladu z ZRTVS-1 [vsi navedki sledijo neuradnemu prečiščenemu besedilu št. 4] kot temeljnim aktom, ki opredeljuje njeno delovanje, je nacionalna namreč po 1. členu "[...] javni zavod posebnega kulturnega in nacionalnega pomena. Opravlja javno službo na področju radijske in televizijske dejavnosti, določeno s tem zakonom, z namenom zagotavljanja demokratičnih, socialnih in kulturnih potreb državljanov in državljanek Republike Slovenije." Dalje, 4. člen navedenega zakona opredeljuje programsko delovanje RTV Slovenija: "(1) predstavlja in promovira slovensko kulturo, spodbuja kulturno ustvarjalnost ter svobodo umetniškega ustvarjanja in zagotavlja ustvarjanje, poustvarjanje ter posredovanje umetniških del", 8. člen pa opredeljuje, da "RTV Slovenija opravlja podporne dejavnosti javne službe in tržnih dejavnosti ter ohranja nacionalne kulturne vrednote. RTV Slovenija v svojih programih zagotavlja kakovostne in raznovrstne informativne, kulturne, izobraževalne in razvedrilne vsebine ter ustvarjanje, poustvarjanje in posredovanje umetniških del."

Da bi RTV Slovenija mogla uresničevati svoje v zakonu zapisano poslanstvo, ko gre za kulturne vsebine, mora nujno in takoj storiti sledeče:

1) Oddaje s kulturnimi vsebinami mora takoj prepoznati kot lastno kvalitativno prednost na slovenskem medijskem trgu ter jih nemudoma premakniti s terminov po 23. uri v najbolj gledane termine. Sistematično potiskanje teh oddaj v nočne termine je namreč moč razumeti samo kot segregacijo kulturnih vsebin, kar predstavlja kršitev uvodoma navedenih zakonskih določil. Nikakor namreč ni dovolj, da te oddaje na sporedu zgolj so, saj ne služijo same sebi; njihov namen je med drugim prisotnost in dvig zavesti o slovenski kulturi, seznanjanje z njeno aktualno produkcijo ter njeno kritično vrednotenje. RTV Slovenija pa prav tako ni sama sebi namen, za izpolnjevanje svojega v zakonu navedenega poslanstva namreč potrebuje – gledalke in gledalce svojih programov. Načrtno izrinjanje kulturnih vsebin v pozne nočne termine povzroča logični upad njihove publike, kar nato nekateri segmenti na RTV Slovenija izkoriščajo v klasičnem manevru 'kavelj 22', namreč za dokazovanje, da imajo kulturne oddaje pičlo publiko. Nemudoma je zato treba sprejeti odločitev, za zgled kateri morejo služiti številne javne televizije po Evropi (denimo ORF, ZDF ali NPO), ter dodeliti oddajam s področja kulture termine ob 21. uri, torej pred Odmevi.

2) Nujno je treba uvesti vsaj eno redno tedensko kulturno oddajo ob 20. uri na prvem televizijskem programu. Spričo resnično drastičnega upada kulturnih oddaj v najbolj gledanih terminih nacionalne televizije namreč nazadujemo kot družba, kulturne vsebine pa niso več prepoznane kot nujen del posameznikovega oz. družbenega življenja. Kultura je v družbi tudi zaradi opisane škodljive prakse na RTV Slovenija marginalizirana, kar je na številnih ravneh občutno v vsakodnevem življenju, npr. v upadanju bralne pismenosti, v nezmožnosti kritičnega presojanja in oblikovanja argumentov, v nesposobnosti za dialog, v upadu pozornosti in angažiranja kognitivnih potencialov posameznikov in posameznikov – vse to dela družbo pasivno, letargično in defetistično. Kultura ima smisel, ko spodbuja in vstopa v živ dialog. Eden temeljnih, zakonsko predpisanih ciljev obstoja RTV Slovenija

je, da ta dialog omogoča, to pa bo, verjetno se strinjamo, s spečimi gledalci in gledalkami vsaj do neke mere nemogoče. Kulturnim vsebinam je torej absolutno nujno takoj zagotoviti najbolj gledane termine tudi zato, da bi opisano kulturno zavest, zdaj dodobra načeto, v publiki ponovno vzgojili. V tem smislu

3) je popolnoma nerazumljiva odločitev, da naj bi z novim letom oddajo Kultura po informativni oddaji Odmevi uvrstili za Športom. Taka gesta bi dejansko pomenila zaušnico vsem, ki se v Sloveniji ukvarjamo s kulturo, ter vsem, ki jo spremljamo. Naloga nacionalne televizije ni slepo slediti diktatu kapitala in komercialnih televizij. Njena naloga je izobraževati, vzgajati ter se boriti za ohranitev in dvig kulturnih standardov v družbi.

4) RTV Slovenija v oddaje svoje kulturno-umetniške redakcije vlaga premalo sredstev, priče smo celo njihovemu krčenju, kar se pozna na rezultatih. To prakso je nujno takoj prekiniti. Redakciji je absolutno nujno zagotoviti normalne delovne pogoje, povečati pa je treba tudi časovni obseg njenih prispevkov in oddaj. Zdaj spričo njegovega ožanja nacionalna televizija namreč tako rekoč ne omogoča več polemičnih prispevkov, poglobljenih intervjujev in kritik, celotni žanri so iz njenih kulturnih programov izrinjeni. To vsekakor ni ustrezno "predstavljanje in promoviranje slovenske kulture in spodbujanje kulturne ustvarjalnosti".

Neizpodbitno dejstvo je, da ima nacionalna televizija v slovenski družbi še vedno izjemno vlogo in vpliv. Slovenski kulturi, ki se ta čas nahaja v izjemno nezavidljivem položaju, bi z odločitvijo za opisane programske spremembe dejansko lahko ogromno pomagala, saj bi to med drugim pripomoglo k spremembi družbene klime v prid kulture, ki ji s sedanjo ureditvijo programskih shem – v nasprotju s svojim poslanstvom – škoduje. Za odločitev gre. Za uspešno praktično uveljavljanje zakonsko predpisanih določil o ciljih RTV Slovenija vas pozivam, da odločitev o drastični spremembi obravnave kulturnih vsebin v svojih programih sprejmete – takoj.

Vljudno vas prosim za odgovor, ki ga bom, kot tudi to pismo, javno objavila. Vnaprej hvala.

2. Mnenje varuhinje (primer odgovora)

Spoštovani,

prejela sem vaše pismo, v katerem izražate strinjanje z javnim pozivom pesnice Anje Golob glede umeščanja kulturnih vsebin v programe Televizije Slovenije. Povod je programska sprememba, ki bo v skladu s Programsko-produkcijskim načrtom za leto 2018 (PPN 2018) začela veljati z novim letom, in sicer zamenjava vrstnega reda Kulture in Športa po Odmevih.

Uvodoma poudarjam, da kot varuhinja nimam nobenih pristojnosti glede programskih shem (moja primarna naloga je odzivanje na že objavljene programske vsebine), lahko pa opozarjam na dolžnosti zavoda, ki so obenem pravice javnosti. Tudi zato sem spomladi iz odzivov občinstva izluščila deset priporočil vodstvu ob začetku priprave PPN 2018, in kot nevrvalgično točko omenila tudi nepremišljeno poseganje v programsko shemo. Ko zapisujem besedo »nepremišljeno«, imam v mislih morda premajhen premislek o (moralni) škodi, ki jo lahko ugledu Zavoda povzroči neka (poslovna ali programska) poteza

Menim, da so pričakovanja gledalcev, da bo nacionalna medijska hiša odigrala vlogo osrednje kulturne nacionalne ustanove, upravičena, navsezadnje je RTV Slovenija že v zakonu definirana kot javni zavod posebnega kulturnega in nacionalnega pomena. Pričakovanja o ustreznem umeščanju kulturnih vsebin, kot so zapisana v peticiji, so na nek način celo skromnejša od tistih, ki so v obliki zavez zapisana v programskih standardih RTV Slovenija.

Menim, da premik oddaj po Odmevih (Šport pred Kulturo) sam po sebi ne bi bil usoden, če ne bi imel z odzivanjem kulture kot manj zanimive (gledane) vsebine tudi simbolne teže. Iz utemeljitve vodstva RTV Slovenija za spremembo programa po Odmevih izhaja, da ima gledanost prednost pred poslanstvom, in tudi, da je bitka s 16 komercialnimi ponudniki športnih TV-novic pomembnejša kot to, da je nacionalna televizija edina ponudnica dnevnih TV-novic o kulturi. Takšni razlagi javnega interesa bi kot varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev težko pritrdila.

Zato sem 14. decembra generalnemu direktorju RTV Slovenija Igorju Kaduncu in direktorici Televizije Slovenija Ljerkiji Bizilj predlagala, da pred začetkom uveljavitve PPN 2018 še enkrat premisli o razmerju med finančno koristjo, ki jo utegne imeti RTV skozi potencialno večjo gledanost ene od večernih TV-oddaj, in morebitno škodo, ki jo bo utrpel ugled RTV.

V imenu vodstva RTV Slovenija je odgovor, ki vsebuje utemeljitev spremembe in analizo gledanosti, pripravil pomočnik generalnega direktorja Gorazd Slak. Dokument prilagam.

Na seji Programskega sveta 18. decembra sem v okviru redne varuhove točke (poročilo o odzivih javnosti) opozorila na proteste posameznikov in kulturnih ustanov ter predlagala vnovičen premislek o shemi, kot je bila sprejeta s PPN 2018. Sodelovala sem tudi v krajši razpravi o tej temi, ki je bila opravljena pod točko razno, ko pa žal ni bilo več sklepčnosti. Predsednik Programskega sveta Ciril Baškovič je zagotovil, da bo razpravo uvrstil na dnevni red prve naslednje seje, ki bo januarja 2018. To pomeni, da bodo z novim letom uveljavljene spremembe iz PPN 2018, vključno z zamenjavo Kulture in Športa po Odmevih.

Napovedujem, da bom s podobnimi stališči, kot sem jih zapisala v tem pismu, nastopila tudi na januarski seji Programskega sveta. Verjamem, da bo vodstvo vnovič pretehtalo oba interesa (gledanost VS poslanstvo) in morda odločitev tudi spremenilo.

Lepo vas pozdravljam,

Ilinka Todorovski

Ljubljana, 22. december 2017

2. Pojasnilo vodstva

Kalcedonska 2, 1550 Ljubljana
tel.: (01) 475 21 15
gorazd.slak@rtvslo.si

POMOČNIK GENERALNEGA DIREKTORJA
ZA PROGRAM IN INTEGRACIJO VSEBIN

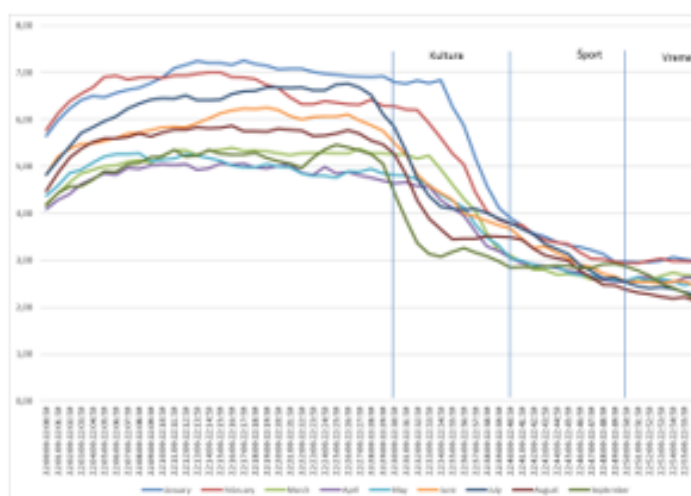
Zadeva: zamenjava vrstnega reda tematskih poročil po oddaji Odmevi

V trenutni programski shemi TV Slovenija 1 so večerne informativne oddaje postavljene v vrstni red, ki ne ustreza sedanjim gledalskim navadam gledalcev TV Slovenija.

22:00	
22:05	
22:10	
22:15	
22:20	
22:25	Oglasil
22:30	Kultura
22:35	Oglasil
22:40	Sport
22:45	Oglasil
22:50	Vreme
22:55	Oglasil

Tabela 1. Trenutni spored TV Slovenija 1 med 22:00 in 23:00

To zaporedje ni primerno toku večernih gledalcev informativnih oddaj, kar se lepo vidi na grafu povprečne gledanosti med 22:00 in 23:00, kjer takoj po oddaji Odmevi in med oddajo Kultura gledalci množično odhajajo s programa TV Slovenija in preklapljajo na druge programe – gledanost se v večini dni prepolovi.

Graf 2. Povprečna gledanost TV Slovenija po mesecih, med 22:00 in 23:00. (vir: Njelsen AGB, pos-pet, 4+). Mesečno povprečje je izbrano zato, da se zmanjša vpliv dnevnih odstopanj pri gledanosti.

Zaradi takega toka gledalcev TV Slovenija izgublja na več ravneh:

- Zmanjševanje splošne gledanosti televizije, izgubljeni potencial za večjo količino gledalcev
- Nezadovoljstvo gledalcev zaradi razdrobljenosti programa
- Zmanjševanje gledanost izredno pomembnih prekinitev za promocijo programa in oglaševanje

TV Slovenija bi morala čimprej pripraviti gledalcem bolj prilagojen in bolj primeren spored, kot je zapisano v tabeli 3.

22:00			
22:05			
22:10		Odmevi	
22:15			
22:20			
22:25		Oglas	
22:30		Kultura	
22:35		Oglas	
22:40		Šport	
22:45		Oglas	
22:50		Vreme	
22:55		Oglas	

		Odmevi	
		Oglas	
		Šport	
		Oglas	
		Kultura	
		Oglas	
		Vreme	
		Oglas	

Tabela 3. Predlog bolj primerne sporeda med 22:00 in 23:00

Prednosti za tak spored je veliko:

- Gledalci, ki bodo želeli gledati »Kulturo«, bodo ostali in počakali preko »Športa«, saj je oddaja Kultura edina dnevno-informativna oddaja o kulturi na slovenskih televizijah, zato jo bodo počakali in pogledali. Oddaja Kultura **ne bo izgubila niti enega gledalca, ki si jo resnično želi ogledati.**
- Po drugi strani, šport in športna poročila ponuja trenutno 16 različnih televizij v Sloveniji, zato je jasno, da gledalci, ki čakajo športna poročila ali dogodke, takoj preklopijo na druge programe.
- Povečalo se bo tudi število gledalcev oglasov in s tem se bo posledično lahko zmanjševalo količino (trajanje) oglasnih prekinitev (oglaševalcem moramo dostaviti določeno količino gledalcev. Več gledalcev si ogleda en oglas, manjkrat ga je potrebno predvajati).

Tudi rezultati gledanosti večernega sporeda med poletjem, ko dnevnih oddaj Kultura ni na sporedu, potrjujejo tej tezi:

Activity	Day Part	22:00:00 - 22:59:59 (UTC+1)	22:00:00 - 22:59:59 (UTC+1)	22:00:00 - 22:59:59 (UTC+1)
Live + At	22:00:00 - 22:59:59 (UTC+1)	22:00:00 - 22:59:59 (UTC+1)	22:00:00 - 22:59:59 (UTC+1)	22:00:00 - 22:59:59 (UTC+1)
		12-18.6.2017 (Slovenija)	18.6-25.6.2017 (Slovenija)	25.6-15.11.2017 (Slovenija)
Target	Channel	Slovenija (Slovenija)	Slovenija (Slovenija)	Slovenija (Slovenija)
18-44	ODMEVI	5.9	12%	22:00:28
18-44	KULTURA	2.1	8%	22:39:24
18-44	ŠPORT	2.1	8%	22:49:43
18-44	VREMJE	1.8	8%	22:51:17
All 18-44	ODMEVI	1.1	8%	22:00:28
All 18-44	KULTURA	1.1	8%	22:39:24
All 18-44	ŠPORT	1.1	8%	22:49:43
All 18-44	VREMJE	1.1	8%	22:51:17
Total incl	ODMEVI	5.9	12%	22:00:28
Total incl	KULTURA	2.1	8%	22:39:24
Total incl	ŠPORT	2.1	8%	22:49:43
Total incl	VREMJE	2.5	12%	22:51:17
		12-18.6.2017 (Slovenija)	18.6-25.6.2017 (Slovenija)	25.6-15.11.2017 (Slovenija)
Target	Channel	Slovenija (Slovenija)	Slovenija (Slovenija)	Slovenija (Slovenija)
18-44	ODMEVI	4.5	12%	22:00:07
18-44	KULTURA	1.1	8%	22:39:24
18-44	ŠPORT	1.8	11%	22:42:54
18-44	VREMJE	1.8	8%	22:47:58
All 18-44	ODMEVI	1.9	9%	22:00:07
All 18-44	KULTURA	1.1	8%	22:39:24
All 18-44	ŠPORT	1.2	7%	22:42:54
All 18-44	VREMJE	0.7	9%	22:47:58
Total incl	ODMEVI	6.4	23%	22:00:07
Total incl	KULTURA	1.1	8%	22:39:24
Total incl	ŠPORT	3.5	12%	22:42:54
Total incl	VREMJE	2.5	11%	22:47:58
		25.6-15.11.2017 (Slovenija)	25.6-15.11.2017 (Slovenija)	25.6-15.11.2017 (Slovenija)
Target	Channel	Slovenija (Slovenija)	Slovenija (Slovenija)	Slovenija (Slovenija)
18-44	ODMEVI	5.5	12%	22:00:07
18-44	KULTURA	2.1	8%	22:39:24
18-44	ŠPORT	2.2	9%	22:46:29
18-44	VREMJE	1.8	8%	22:53:40
All 18-44	ODMEVI	1.9	7%	22:00:07
All 18-44	KULTURA	1.1	8%	22:39:24
All 18-44	ŠPORT	1.2	8%	22:46:29
All 18-44	VREMJE	1.1	8%	22:53:40
Total incl	ODMEVI	6.2	18%	22:00:07
Total incl	KULTURA	2.9	11%	22:39:24
Total incl	ŠPORT	2.7	12%	22:46:29
Total incl	VREMJE	2.8	11%	22:53:40

Tabela 4. Rezultati večernega sporeda, podatki: AGB Nielsen.

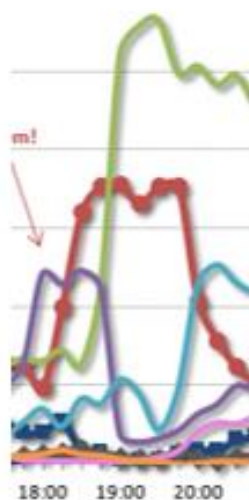
Iz tabele 4. je razvidno sledeče:

Pri vseh gledalcih zadrži Kultura 54% gledalcev v pomladnih in 55% gledalcev v jesenskih mesecih. Šport zadrži preko poletja 63% gledalcev Odmevov.

V ožjih ciljnih skupinah so razmere še bolj v prid zamenjave:

- V ciljni skupini 18-64 let zadrži Kultura v pomladnih mesecih 53,8% gledalcev Odmevov, v jesenskih mesecih pa 60% gledalcev Odmevov. Šport zadrži preko poletja 70% gledalcev Odmevov.
- V ciljni skupini 18-49 let zadrži Kultura v pomladnih mesecih 55% gledalcev Odmevov, v jesenskih mesecih pa 57% gledalcev Odmevov. Šport zadrži preko poletja 74% gledalcev Odmevov.

Graf 5. Krivulja
Enournega bloga na
TV Slovenija 1 (rdeča
črta) med 19:00 in
20:00

Dokaz, da so gledalci informativnih oddaj praviloma tudi informacij o športu je tudi podatek iz naključno izbranega grafa gledanosti Dnevnika (graf 5), ki jasno pokaže, da ne zapustijo TV1 po končanju Slovenske kronike ampak si praktično vsi ogledajo še Šport.

Velja pa poudariti še drugi, zelo pomemben del te spremembe – zmanjšanje segmentacije programa.

Od ponedeljka do četrтка so ob 23:00 na sporedu oddaje uredništva za kulturno umetniški program. Sedaj gledalce Športa odpravimo z oddajo Kultura, gledalce Kulture z oddajo Šport, v spremenjenem razporedu pa bodo gledalci Kulture bližje oddajam, ki sledijo in so pripravljene prav zanje.

22:00	
22:05	
22:10	
22:15	
22:20	Odmavi
22:25	Oglas
22:30	Šport
22:35	Oglas
22:40	Kultura
22:45	Oglas
22:50	Vreme
22:55	Oglas
23:00	
23:05	
23:10	Oddaje KUP
23:15	(Pisava,
23:20	Panoptikum, Gami
23:25	dan...)
23:30	

Tabela 4. Celoten večerni razpored oddaj, ki zagotavlja večjo povezanost oddaj kulturnega programa.

Zatečeno stanje je posledica v osnovi vztrajanja pri odločitvi, ki je bila sprejeta pred dolgo časa, ko so je ob drugačnih navadah gledalce želelo na nek način »prisiliti«, da bi se zanimali za kulturo. To je imelo osnovo v tem, da je bila količina konkurenčnih programov veliko manjša. Seveda pa se kot pri vsaki spremembi soočimo tako s pritiski ustvarjalcev oddaj, ki bodo zasedle po njihovem mnenju nekoliko slabši prostor, pri čemer ne vemo ali še ti poročila o kulturi gledajo dejansko ostanejo za zaslonom in zbrano sledijo zahtevni vsebini, kot tudi gledalci, ki jim kultura dejansko veliko pomeni in sedaj oni »doživljajo muke«, ki so jim sedaj izpostavljeni tisti, ki jih kulturno dogajanje ne zanima (oziroma se jim ne zdi atraktivno prikazana), jih pa zanima kaj se je zgodilo zvečer na športnem področju. In šport se sedaj v veliki meri dogaja ravno zvečer.

Seveda se postavlja vprašanje simbolnosti postavljanja dnevno-informativne oddaje Kultura pred dnevno-informativno oddajo Šport. Nikakor ni dvoma, da je javni zavod RTV Slovenija ustanova kulturnega značaja. In z velikim vložkom v kulturno-umetniški program (od vseh uredništev ima največ sredstev za pripravo programa) tudi TV Slovenija to poslanstvo izpolnjuje. Nikakor pa ne more in ne sme biti poslanstvo enako siljenju ljudi v ogled določenih vsebin. Spored TV Slovenija mora biti pripravljen tako, da k ogledu vabi ljudi, ne pa da jih k ogledu sili. Poslanstvo promoviranja kulture pa bo RTV Slovenija opravljala še naprej.

Je pa vodstvo RTV Slovenija poudarilo, da bomo skrbno spremljali, kako bodo spremembo sprejeli gledalci TV Slovenija.

Pripravil
Gorazd Slak.

Priloga št. 3: Nacionalka in "resnice" s področja mejne znanosti

1) Pismo B. I. , 27. 12. 2017

Spoštovani,

pišem vam navdušeno: nov dan, nov odličen produkt RTV Slovenija! Gledalci ne moremo prehvaliti ustvarjalcev, ki si upajo razkrivati resnico tudi tedaj, ko vsi dokazi govorijo drugače! Da ne bo pomote: uvodna vrstica je sarkastična, kajti pri nekaterih produkcijah RTV, zlasti tistih, ki prihajajo iz t. im. Programa Plus pod vodstvom Roka Smoleja, je umik v sarkazem edina pot ohranitve čistega uma.

20. decembra nas je tako lahko »razveselil« intervju Vesne Milek z »bioterapevtom« Marjanom Ogorevcem v oddaji Od blizu. To, kako poln napak, zavajanj, nejasnosti in povsem jasnih laži je bil omenjeni intervju, je komaj mogoče dovolj poudariti. In kar je še bolj nedoumljivo: vseskozi je gospa Milek gosta spodbujala in navdušeno kimala, zraven pa tudi sama prispevala več kot le kakšno (če smo zelo popustljivi) dvomljivo izjavo. V tem pismu sem se namenil našteti le nekaj neumnosti, ki jih je bilo mogoče slišati v omenjenem intervjuju kajti če bi hotel našteti vse nedoslednosti, nelogičnosti in nesmiselnosti, ki so bile omenjene v 45 minutah, bi verjetno res potreboval (prosto po gospe Milek) moč kvantne fizike, da me prestavi v drugo časovno obdobje.

1. Ni jasno, kako da se na RTV povsem brezbrizno v pozitivnih konotacijah pojavlja ime Sergeja Nikolajeviča Lazareva, ruskega šarlatana, pri katerem je naravnost šokantno, da ga kdo jemlje resno. Za majhno ilustracijo njegovega modus operandi, lahko navedem rusko filozofinjo znanosti Lidijo Vasiljevno Fesenkovo, ki je v zapisu ПРОБЛЕМА ОБЩЕЙ ТЕОРИИ ЗДОРОВЬЯ: ТРАДИЦИОННЫЕ И НЕТРАДИЦИОННЫЕ КОНЦЕПЦИИ zapisala (prosti prevod), da so "te predstave Lazarjeva o človeku in svetu v kričečem nasprotju z znanstvenimi podatki. Ignorira predstave sodobne medicine o zakonitostih funkcioniranja človeškega telesa, zanika odkritja genetike in je mnenja, da predajanje genetskih informacij poteka prek polja struktur materije, ki se od staršev predajajo na otroke. Zavrača vse znanstvene avtoritete. Zanj ne obstajajo niti Lamarck niti Darwin niti Einstein niti drugi velikani znanosti ..."

Verjetno je že iz tega kratkega odlomka (celoten zapis je dostopen na naslednji spletni strani in je vsekakor vreden branja: <https://cyberleninka.ru/article/n/problema-obschey-teorii-zdorovya-traditsionnye-i-netraditsionnye-kontseptsii>) jasno, kako skrajna so stališča Lazareva in kako jasno je, da nimajo ničesar iskati na resni nacionalni televiziji. Prav tako že omenjanje tovrstnih ljudi in to, da svoje delovanje gradi na njih, jasno pokaže, kako "osnovane" so besede gospoda Ogorevca. To, da je slednjemu kot izvajalcu karmične diagnostike (omenjeni S. N. Lazarev je s svojo serijo knjig o njej celo neke vrste pionir) omogočeno širjenje tovrstnih metod, je enostavno neverjetno in nedopustno.

Določilo v RTV-jevih Poklicnih merilih in načelih novinarske etike nenazadnje v zvezi z intervjuji sicer pravi: "Kadar se uredniki odločijo, da v posameznih oddajah intervjuvajo osebo ali osebe, ki izražajo skrajna stališča o določenih vprašanjih, so dolžni v naslednjo enako oddajo povabiti k intervjuju tudi osebo ali osebe, ki izražajo nasprotna stališča." Ampak tudi če bi RTV spoštoval to določilo, bi se pojavilo vprašanje, zakaj je bil človek s tako skrajnimi stališči sploh vabljen.

2. Nič manj skrajne niso niti blodnje gospoda Ogorevca tedaj, ko ne citira šarlatanov, ampak očitno svoje "ugotovitve". Tako je že njegova izjava, da se "delež možganov, ki ga lahko uporabljamo, povečuje. včasih je bilo 5 procentov, pa 10 procentov, pa danes obstajajo že ljudje, ki uporabljajo že 20, 30 in tudi več procentov" povsem v nasprotju z ugotovitvami nevroznanosti. V nekaterih krogih že dolgo krožijo nesmisli o tem, da človek uporablja (ali da je uporabljal) le majhen odstotek svojih možganov in da bi lahko tako z nekimi psevdometodami tudi aktivirali njihov domnevni preostanek. Res je, da npr. ob počivanju lahko "delež uporabe" naših možganov doseže tako majhne odstotke, to pa je tudi vse, kar ima ta trditev skupnega z resnico (kar lahko ugotovite že s par kliki po spletu).

Šokantna je seveda tudi osladnost Vesne Milek do intervjuvanca, ki razen morda kratkih koščic o newagerjih (med katere se seveda gospod Ogorevc ne šteje in tudi voditeljica ga očitno tja ne uvršča) ni deležen nobenega kritičnega vprašanja ali dvoma o povedanem. Še več, in kar je najbolj šokantno, voditeljica daje vtis, da je nad besedami gospoda Ogorevca celo navdušena.

3. Prav tako je nezaslišano, da Vesna Milek (proti koncu 19. minute pogovora) kot referenco uporablja (pa ne samo v dotičnem intervjuju) knjigo Polje avtorice Lynne McTaggart. Podobno kot pri prej omenjenem Lazarevu, je tudi McTaggartova predstavnica borcev proti razumu. S svojimi knjigami v katerih se z izmišljotinami bori proti cepljenju, je vsekakor prestopila mejo dostojnosti in je šokantno, kako da je njeno delo navdušeno citirano, in to v programih javne televizije, ki naj bi vendarle imela nek nivo. Nič drugače ni pri njenih povezavah s kvantno fiziko, kjer gre za povsem psevdoznanstvene izmisleke, ki pa seveda pri gospe Milek, ki ima očitno rada velike besede, padajo na plodna tla. Osebnost mi je povsem nedoumljivo, kako lahko ljudje, ki o nečem očitno nimajo niti najmanjšega pojma, na javni radioteleviziji povsem nonšalantno in dolgovezno širijo svojo nevednost in to celo v najbolj gledanih terminih. Še več: Vesna Milek McTaggartovo, ki nima nobene znanstvene izobrazbe, celo predstavlja kot referenco. Poleg tega se pri omenjanju kvantne mehanike pri gospe Milek, brez katere komajda mine kakšen intervju, zastavlja vprašanje, od kod je dobila fiksno idejo, da se lahko to, kar se dogaja na kvantni ravni, enostavno prenese na večja razmerja. Pričakujem, da bo glede na svoje »poznavanje« kvantne mehanike na to vprašanje zlahka odgovorila in pojasnila, kako lahko s pomočjo kvantne mehanike »s tem, ko se osredotočimo, s svojim pogledom ustvarjamo resničnost«. Vse skupaj bi bilo komično, če ne bi bilo tako žalostno.

4. Nenazadnje pa je izbira intervjuvanca s strani Vesne Milek zanimiva tudi z druge strani, saj nam pusti čuden priokus dejstvo, da je bila v novembru gospa vodila tudi predavanje gospoda Ogorevca Evolucija involucije v Cankarjevem domu (če se pošalimo, bi lahko ugibali, ali gre za kozmično naključje, ki označuje dvig človeške zavesti). Tako se poraja vprašanje, kakšni so bili motivi izbire gosta, s katerim gospa Milek očitno tudi izven studia sodeluje in kar v intervjuju ni bilo povedano. Tudi v lahkotnejših (če smo prizanesljivi) vsebinah tipa Od blizu je vprašanje, ali ni potrebno razkritje morebitnega konflikta interesov, saj je, če intervjuvanec in voditeljica tudi sicer sodelujeta, jasno, da gledalci ne morejo pričakovati polne in vsaj v določeni meri objektivne slike (razen če to sodelovanje ni jasno poudarjeno). To je zlasti sporno ob vrsti izjav gospoda Ogorevca, kjer ne gre za tipične "infotainment" osebne teme, ampak v velikem delu za izjave, ki se dotikajo polja, za katerega je pristojno, če se tako izrazim, znanstveno spoznanje. Jasno je, da bi bilo nesmiselno prepovedovati intervjuje dveh oseb, ki se poznata, a vendarle je najmanj vprašljivo nerazkrivanje povezav med novinarji in njihovimi sogovorniki, še zlasti če je njihovo sodelovanje komercialno. Postavlja se tudi vprašanje, koliko je izbira gosta povezana z morebitnim omogočanjem medijske izpostavljenosti gospodu Ogorevcu (ali morda kakšnem vračanju uslug), saj je bila, tako vsaj lahko predvidevamo

glede na običajno prakso, gospa Milek za vodenje pogovora na omenjenem predavanju prav tako honorirana.

Po mojem mnenju je nedopustno, da direktor RTV v intervjujih toži, kako hiši primanjkuje denarja za npr. produkcijo igranih oddaj in podobnega, obenem pa se namenja denar tovrstnim vsebinam, ki so pravi porog znanosti, racionalnosti in »zdravi pameti«, če uporabim priljubljeno sintagmo.

Poleg tega seveda to ni edina vsebina, ki nam jo je RTV, ki tako kriči o pomanjkanju sredstev, namenila v tem mesecu. Če izpustimo običajne krivce: oddaji Dobro jutro in Zvezdana, kjer je vsaka beseda odveč (pri slednji smo enkrat med drugim lahko poslušali, da »pokojna Nela s svojo mamo Mileno komunicira tudi po smrti«: to je bila namreč téma oddaje – kar je najbolj šokantno, je to, da to sploh ni bila najbolj bizarna stvar, ki si jo je privoščila gospa Mlakar), je ena od teh, ki še prihaja, nekakšno kuhanje s Savino Atai, ki naj nas bi »razvajala« na silvestrovo. Vprašanje je, v katerem zakonu (glede na to, da je to tako priljubljen odgovor RTV-jevcev na vse kritike) piše, da je potrebno gledalce žaliti s "karmično diagnostiko" in izjavami, ki so popoln pogreb za vsakogar, ki vendarle uporablja več od pregovornih 5/10 odstotkov možganov. Ne gre le za blodnje nekaterih posameznikov, ob katerih seveda tudi ne bi smeli zamahniti z roko, ker nikjer ne piše, da jih mora financirati javni denar, ampak za izjave, ki so v nasprotju z vsemi znanstvenimi ugotovitvami. Še več: tovrstni gostje pogosto vzbujaajo sum o tem, da so povsem izgubili stik z realnostjo. Znanstvene ugotovitve enostavno ne morejo biti postavljene pod vprašaj samo zaradi tega, ker se nekomu zazdi, da je v sebi začutil neko energijo ipd. To, kar je izjavila Savina Atai prav v intervjuju v oddaji Zvezdana na vaši televiziji, namreč da je »demenca samo ena izmed bolezni, ki kaže, da se je spolna energija izsušila«, pove povsem dovolj o nivoju, kakršnega si dopušča Program Plus.

Glede na to, da urednik tega famoznega Programa Plus, in za ta "program" se zdi, da je srž gnilobe na RTV, po medijih razlaga, kako da ga zanimajo "mejne vede" (kot se je sam izrazil), bi bilo v resnici čudno, če bi pričakovali kaj drugega. Vendarle bi si privoščil še en namig, ki očitno tovrstnim strokovnjakom ni znan: to, da je neka vsebina velikemu številu ljudi všeč (ali pa da se lepo sliši), še ne pomeni, da je resnična.

Srž problema pa konec koncev sploh ni samo gospod Ogorevc, ampak ljudje, ki so ga v oddajo povabili in ki jim za resnico očitno ni mar. Raje se zatekajo v dogmatične brloge neumnosti, za kar potem dobivajo celo javni denar. Vprašanje je, zakaj se RTV tako rada ukvarja z »uravnoteženostjo«, obenem pa je očitno velikemu številu ljudi na položajih (popolno posploševanje ne bi bilo na mestu: vendarle obstajajo svetle izjeme) vseeno, če se dokazane laži širijo v najbolj gledanih terminih.

Pismo lahko zaključim z ugotovitvijo, da z njim, prosto po gospodu Ogorevcu, tudi sam širim destruktivno energijo, imenovano obsojanje. Morda bi mi karmična diagnostika pri tem pomagala? Očitno tovrstnim »zvezdam« ni jasno, kako neznansko podlo je bolnim ljudem govoriti, kar si gospod Ogorevc upa celo razlagati javno v omenjenem intervjuju, namreč da je vzrok za njihove fizične bolečine nekakšna »destruktivna energija«, imenovana obsojanje. Ob tovrstnih izdelkih RTV-ja lahko prav res ostanemo brez besed, kot je nekoč davno pela Berta Ambrož.

Pričakovati bi bilo ne samo odgovor vpletenih v omenjeni intervju in omenjene oddaje, ampak tudi pristojnih, ki neposredno ali posredno take vsebine umeščajo v program. Ter seveda mnenje gospe Todorovski o tovrstnih vsebinah na javni televiziji.

Lep pozdrav in vse dobro v prihajajočem letu, B. I.«

2) Odgovor odgovornega urednika Programa plus Roka Smoleja, 8. 1. 2018

Marjan Ogorevc je tako na primer 22. novembra 2017 (samo mesec dni pred intervjujem v televizijski oddaji Od blizu) gostoval v oddaji Intervju na prvem programu Radia Slovenija (in to ni bilo njegovo edino gostovanje na Radiu Slovenija). Pred časom je Ogorevc na primer gostoval tudi v poslovni oddaji Prava ideja, ko je ta še sodila v informativni program naše televizije in bila predvajana na 1. programu TVS ("Bioterapevt, ki osvaja vrhove"). Ogorevc je najmanj dvakrat sodeloval tudi v oddaji Polnočni klub na 1. programu TVS, ko ta še ni sodila v uredništvo Programa plus.

Na podlagi pripomb, ki jih prejmemo v uredništvo, tudi ugotavljamo, da so pričakovanja gledalcev do voditeljice oddaje Od blizu zelo različna oz. celo nasprotna. Prav pred kratkim (konec novembra 2017) so bili Varuhinji pravic gledalcev in poslušalcev posredovane pripombe, da Milekova gostom prepogosto skače v besedo, da jih prekinja, jim ne dovoli, da razvijajo svoje misli in celo, da je do sogovornikov preveč "napadalna", kar je popolnoma nasprotno od očitkov gledalca – pritožnika.

Ko presojamo oddajo z vidika novinarske uravnoteženosti, je treba upoštevati tudi žanr, znotraj katerega se oddaja ustvarja. V primeru oddaje Od blizu gre za t. i. "talk show", pogovorno oddajo z razvedrilnim predznakom, kjer je v ospredju osebnost intervjuvanca, njegov odnos do življenja, ustvarjanja, duha časa, ki ga živimo, voditeljica skozi pogovor pravzaprav "ustvarja" intervjuvančev portret. Gre tudi za 2. program TVS, na katerem so vsebine lahko posredovane na bolj sproščen način, voditelj pa si v takšnem formatu oddaje lahko privošči tudi bolj avtorski pristop.

Marjan Ogorevc je bil v oddaji gledalcem povsem korektno predstavljen; že iz voditeljičine uvodne napovedi popolnoma jasno in nedvoumno izhaja, kdo Ogorevc je in s katerega stališča govori (med drugim torej da je predstavnik holističnega pristopa k zdravljenju). Na ta način je gledalcu takoj na začetku oddaje omogočeno, da že sam vzpostavi kritično distanco do povedanega. Zagotovo je takšen pogovor za gledalca lahko tudi priložnost za premislek o temah, ki (še) niso znanstveno dognane ali pa za preizpraševanje nekaterih dogmatskih resnic.

Sicer pa - če bi vedeli za sogovornika, "ki ima o vsem prav", bi ga z veseljem povabili v katero od naših oddaj.

V slovenskem javnem prostoru, pa tudi širše v regiji, bomo težko našli osebnost - sogovornika, s katerim Vesna Milek v svoji dolgoletni novinarski karieri še ni tako ali drugače profesionalno sodelovala. Gospo Milek kot renomirano novinarko vabijo na različna predavanja, okrogle mize, literarne večere in druge dogodke, z večino pomembnejših javnih osebnosti, tudi gostov v oddaji, pa je tudi že opravljala intervjuje.

Ker gledalec v pritožbi omenja tudi oddajo Dobro jutro, naj le pripomnimo, da gre za oddajo, ki jo gledalci zelo dobro sprejemajo in je glede na delež gledalcev ena najboljše gledanih oddaj na TVS. Nenazadnje gre za oddajo, ki je bila nagrajena tudi s strokovnim viktorjem.

V nadaljevanju povzemamo še uredniške usmeritve in namen Programa plus, dnevno ustvarimo približno tri ure premiernega programa, v katerem znotraj TVS najbrž gostimo največje število strokovnjakov z različnih področij (zdravniki, znanstveniki, pravniki, prihologi itd.), ki so na voljo našim gledalcem.

Program plus torej skrbi za sinergijo med uredništvu (informacija, kultura, šport, izobraževanje, zabava...) in sledi televizijskim trendom v svetu/Evropi, kjer so se že pred leti razvili hibridni žanri

(npr. infotainment), TV SLO pa ga v okviru specializiranih odgovornih uredništev težko razvija. Takšen hibrid je npr. jutranji program. Pretežni del programa v PP predstavljajo prav oddaje jutranjega programa (Dobro jutro, Dober dan, Najboljše jutro, Poletni izbori), ki so namenjene najširšemu občinstvu. Gre za svetovalne in kontaktne oddaje, v katerih lahko gledalci sprašujejo in podajajo svoje mnenje. Kot ugotavlja Varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev v svojem Mesečnem poročilu o odzivih občinstva za mesec maj 2017, so s strani gledalcev prav takšne oddaje (Dobro jutro, HALO TV) redno izpostavljene kot posebej koristne in kot nekaj, kar sodi v program nacionalne RTV. Program plus ima tudi nalogo skrbeti za dodatna sredstva in je na to tudi vezano veliko programa. V oddajah Programa plus najdejo prostor številne lokalne vsebine in zgodbe (jutranji program, Slovenija danes), vsaj enkrat tedensko se v oddajah posvečamo skrbi za materinščino (Dobro jutro, Halo TV), v program vključujemo invalidske vsebine, predstavljamo ustvarjalce slovenske popularne glasbe, v oddajah pa namenjamo prostor tudi Varuhinji pravic gledalcev in poslušalcev in njenemu stiku z gledalci. Hkrati v oddajah Programa plus promoviramo programe RTV, predstavljamo televizijske in radijske ustvarjalce, izpostavljamo programske in produkcijske dosežke RTV in na ta način krepimo ugled javnega servisa.

Oddaje Programa plus krepijo tudi programsko pestrost in ponudbo drugega programa Televizije Slovenija, predvsem v terminih, ko ni športnega programa. TV SLO 2 s svojo polodprto programsko shemo predstavlja izziv za avtorje, saj si oddaja, ki se, ko ni športa, znajde na programu, ko pa je šport, z njega izgine, težko pridobi množično gledalstvo, zato mora biti bolj ciljno usmerjena.«

Priloga št. 4: Preglasno in moteče! Odzivno poročilo vodstva TV Slovenija

Spoštovana varuhinja, spoštovana J. Knez in g. Marko Filli!

Vodja tonskega oddelka TV SLO Marko Vogrinec je posredoval obširno poročilo in nekatere rešitve, ki jih bo treba upoštevati in jih tudi posredujem.

Hkrati bomo spodbudili izobraževanje tako sodelavcev v TV produkciji kot tudi programskih sodelavcev.

Lep pozdrav!

Ljerka Bizilj, direktorica TV Slovenija

Poročilo vodje tonskega oddelka TV SLO Marka Vogrinca

Zvok in slika nista bila nikoli tako povezana v zgodovini, kot sta sedaj. Avdio signali so vstavljeni v video zapise in se prožijo iz mnogih video naprav.

Kar lahko napišem je to, na kar imam nekaj vpliva:

Imeli smo veliko pritožb na temo glasbenih vložkov (jingle-ov), ki so se prožili iz grafičnih KG računalnikov. Ugotovljeno je bilo več anomalij, praktično v vseh režijah:

1. Glasbene vsebine niso bile umerjene po priporočilu EBU R128

2. Izhodi iz KG računalnikov niso bili nivojsko nastavljeni enotno.

Po sproženi akciji, sta obe težavi odpravljeni.

VSE glasbene jingle (nekaj sto njih), ki se prožijo iz KG računalnikov, smo ponovno dali v sinhro in umerili vse KG izhode v režijah. Po novem mora vsa avdio vsebina, ki se jo nalaga ne grafične računalnike najprej čez kontrolo v sinhro studio.

Tak primer je bil Tednik, ki je sedaj korekten:

<http://4d.rtv slo.si/arhiv/tednik-z-znakovnim-jezikom/174509260> (dovolj je, da prisluhnete prvi minuti oddaje)

3. Težava, ki se za enkrat še odpravljajo so podobne narave v montažah in pa seveda na EVS serverjih. Če sem prav obveščen so v fazi menjave preglasnih avdio vsebin. Le te je potrebno popraviti v sinhro studiu ali pa jih predvajati preko avdio mešalne mize v režiji in ponovno posneti.

To so razna ločila, špice ipd... Seveda pa bi bila prava rešitev znebiti se nepravilnega w.f. - delovnega postopka in uvesti Q.C.

4. Izdal sem tudi predlog, o nivojih glasbenih podlag. Tiste, ki se dodajajo v režijah (tudi Studio City med pogovorom v studiu npr.) so korektne. Žal pa to ne pomeni, da ustrezajo vsem okusom.

Nivoji glasbenih podlag bodo trn v peti do neke mere ostali. Sluh je namreč zelo subjektiven. Vsi ne slišimo enako, oziroma imamo različne »okvare« sluha tako unikatno, kot imamo prstni odtis. Kar je nekaterim preveč je drugim premalo. Če prištejemo zraven še želje ustvarjalcev in pa starost ciljne publike, ter domačo avdio/video opremo gledalcev in poslušalcev, dobimo kar zajetno zmes dejavnikov. Imeli smo namreč že težave z željo po glasnih podlagah za recimo magazin nogometne lige prvakov, češ, da bo oddaja bolj napeta in dinamična, pa recimo, ko je bil glasbeni opremljevalec tudi avtor glasbe - je bila glasba bolj pomembna od vsebine ipd...

Dotični dnevnik je na spodnji povezavi:

Glasbena podlaga je korektna... težava je, da ne slišimo vsi enako in da zaradi tega dejstva nikoli ne bo vsem prav!

<http://4d.rtv slo.si/arhiv/dnevnik/174506504> (dovolj je, da prisluhnete prvi minuti oddaje)

5. Težave z napovedniki ostajajo.

Vsi napovedniki, ki jih sprejmemo od zunaj, so narejeni (bolj ali manj) po loudness-u. Če niso jih zavrnemo. Nad tem bedi QC in pa (mislilim) g. Patačko. Lastne napovednike, ki jih delamo v sinhrih NE DELAMO PO R128, ker v sinhro studiih še vedno nimajo LOUDNESS METROV! O tem sem poročal tudi zunanji komisili, kjer so bili prisotni tako Ilinka Todorovski, kot tudi takratni tehnični direktor in g. Žvelc ter drugi. Sklep je bil, da komisija, ki ji predseduje g. S. Lap, predlaga vodstvu nakup potrebne opreme. Od tega je kako leto ali manj, loudness metre pa sicer kupujemo že 10 let!

NUJNO JE OPREMITI VSE SINHRO STUDIE Z LOUDNESS METRI ter uveljaviti tehnični predpis v praksi tudi v lastni hiši! https://www.rtv slo.si/files/novice_zavoda/2014-03-05-rtvslo_teh_standardi_datoteke_01.pdf

STATISTIKA ODZIVOV

	december 2017	november 2017	december 2016
TELEVIZIJA SLOVENIJA			
Skupaj	78	70	29
Informativni program	19	42	21
Kulturni in umetniški program	34	11	0
Razvedrilni program	5	6	6
Športni program	8	2	0
Program plus	10	7	2
Regionalni program	1	0	0
Ostalo	1	2	0
RADIO SLOVENIJA			
Skupaj	6	12	4
Radio Prvi	4	10	0
Val 202	2	1	0
Program ARS		1	0
Ostalo		0	4
MMC			
Skupaj	8	13	10
Vsebine	7	9	10
Dostopnost, storitve	1	4	
RTV SLOVENIJA			
Skupaj	55	71	23
Jezikovna kultura	8	11	
Oglaševanje	10	5	
Prilagojeni programi	2	1	
RTV prispevek	1	3	
Tehnične zadeve	5	1	
RTV SLO - splošno	0	8	
Programski svet	0	2	
Varuhinja	10	17	
Ostalo	19	23	
VSI ODZIVI	147	166	66